

STRATEGIJA RAZVOJA
OPĆINE LOVRAN
2015. - 2020.

SADRŽAJ

1. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA	6
2. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA.....	8
2.1. Prostorno - zemljopisne značajke	10
2.1.1. Zemljopisni položaj.....	10
2.1.2. Prostor	11
2.3. Struktura naselja.....	11
2.4. Geološka građa i geotehničke značajke prostora	13
2.5. Vode i more.....	14
2.6. Klimatska obilježja	14
2.7. Krajobraz	15
2.8. Vegetacija	16
2.8.1. ekološka mreža i natura 2000.....	18
2.9. Prostorno razvojne i resursne značajke.....	21
2.9.1. Demografska struktura	22
2.9.2. Prirodno kretanje stanovništva.....	24
2.9.3. Spolno-dobna struktura.....	25
2.9.3. Dobna struktura ruralnog područja.....	29
2.9.4. Demografska slika Parka prirode Učka	29
2.10. Povijesna, prirodna i kulturna baština.....	31
2.10.1. Povijesni razvoj.....	31
2.10.2. Urbanizam i arhitektura Lovrana	34
2.10.3. Prirodna baština - Park prirode “Učka”	35
2.10.4. Kulturno-povijesna baština	36
2.10.4.1. Gradsko naselje Lovran.....	37
2.10.4.2. Crkva Sv. Jurja	38
2.10.4.3. Kapela Sv. Trojstva.....	38
2.10.4.4. Potez vila u Lovranu	38
2.10.5. Valorizacija kulturne baštine Lovranskog zaleđa.....	39
2.10.6. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno povijesnih cjelina.....	40
2.10.6.1. Zaštita krajobraznih vrijednosti	40
2.10.6.2. Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti	40
2.11. Gospodarstvo i gospodarska infrastruktura	41
2.11.1. Struktura zaposlenosti	41

2.11.2.	Prihodi gospodarskih subjekata.....	46
2.12.	Poljoprivreda i ribarstvo	50
2.13.	Turizam.....	51
2.13.1.	Kapaciteti za smještaj turista i ostvarena noćenja	53
2.13.2.	Manifestacije	63
2.14.	Prometni Sustav.....	64
2.14.1	Kopneni promet.....	64
2.14.1.1.	Cestovna infrastruktura.....	64
2.14.1.2.	Državne ceste	64
2.14.1.3.	Nerazvrstane ceste	65
2.14.1.4.	Županijske ceste	65
2.14.1.5.	Lokalne ceste	66
2.14.2.	Sustav ulica naselja Lovran	66
2.15.3.	Javni prijevoz.....	66
2.14.5.	Željeznički promet.....	67
2.14.6.	Pomorski promet	67
2.14.6.	Projekt “Žičara”	68
2.14.7.	Zračni promet.....	68
2.15.	Komunalna Infrastruktura	68
2.15.1.	Sustav telekomunikacija i pošte	68
2.15.2.	Plan razvoja širokopojasne infrastrukture općine Lovran.....	69
2.15.3.	Pošta.....	70
2.15.4.	Vodno gospodarski sustav	70
2.15.4.1.	Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EZ) sa izmjenama Europske komisije iz (98/15/EZ) 71	
2.15.4.2.	Uređenje vodotoka i voda	72
2.16.	Energetski sustav.....	73
2.16.1.	Prijenosni elektroenergetski objekti naponskog nivoa 110 kV	73
2.16.2.	Distributivni elektroenergetski objekti 10(20) kV naponskog nivoa	73
2.16.3.	Plinopskrba	74
2.17.	Društveno i socio-zdravstvena infrastruktura.....	74
2.17.1.	Predškolsko i školsko obrazovanje.....	75
2.17.2.	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb.....	75
2.17.3.	Klinika za ortopediju Lovran	76
2.17.4.	Spa wellness akademija.....	77
2.17.5.	Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi	78

2.18.	Organizacije civilnog društva.....	79
2.19.	Lokalna Akcijska Grupa – LAG „Terra Liburna“	80
2.20.	Zaštita okoliša	81
2.20.1.	Komunalno poduzeće	83
2.20.2.	Edukacija o okolišu	84
2.20.3.	Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	84
2.20.3.1.	Šumsko tlo.....	84
2.20.3.2.	Poljoprivredno tlo.....	85
2.20.3.3.	Zaštita zraka	85
2.20.3.4.	Zaštita voda	86
2.20.3.5.	Zaštita mora	86
3.	PRORAČUN	88
4.	SWOT ANALIZA -	90
5.	ANALIZA RAZVOJNIH IZAZOVA.....	94
6.	VIZIJA OPĆINE LOVRAN.....	96
7.	STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI RAZVOJA OPĆINE LOVRAN	97
8.	MJERE.....	99
9.	USKLAĐENOST S NACIONALNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	121
10.	POPIS PROJEKATA –BAZA PROJEKTNIH IDEJA	125
11.	PROVEDBA STRATEGIJE	130
11.1.	Institucionalni okvir.....	130
11.2.	Financijski okvir.....	132
11.3.	Izveštavanje i praćenje.....	136
12.	PRILOZI	137
	Prilog br. 1 Obrazac za prijavu projektnih ideja u okviru strateških prioriteta razvoja Općine Lovran	137
	Popis tablica i slika	138

POPIS IZRAĐIVAČA STRATEGIJE

Strategiju razvoja Općine Lovran 2015.-2020. izradila je konzultantska kuća Adviso d.o.o. u suradnji s predstavnicima dionika. Strategija razvoja odnosi se na period od 5 godina od datuma usvajanja iste.

PREDSTAVNICI JAVNOG SEKTORA

Alan Sanković, općinski načelnik

Nataša Miljak, predsjednica Općinskog vijeća

Toni Družeta, vijećnik Općinskog vijeća i član MO Medveja

Jadranka Ognjenović, pročelnica odjela za financije i proračun Općine Lovran

PREDSTAVNICI GOSPODARSKOG SEKTORA

Branko Milohnić

Igor Stanger

Ante Bistre

Loren Rogović

Ivica Škec

PREDSTAVNICI CIVILNOG SEKTORA

Zvezdana Klobučar – Filičić

Silvano Raffaelli

Sanja Škorić

Boris Štanc

Arsen Brubnjak

1. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA

Strategija razvoja Općine Lovran (u daljnjem nastavku Strategija) temelji se na provedenoj analizi trenutnog stanja te analizi ostalih strateških dokumenata Općine Lovran, Primorsko-goranske županije i Republike Hrvatske.

Cilj Strategije je stvaranje dokumenta kao glavne smjernice razvoja Općine Lovran stavljajući naglasak na razvoj turizma i ruralnog sektora te unaprjeđenje postojeće infrastrukture, stvarajući na taj način preduvjete za poboljšanje kvalitete života građana Općine. Strategija je usklađena s smjericama Strategije razvoja Primorsko-Goranske županije.

Nositelj izrade Strategija razvoja je tvrtka Adviso d.o.o.. U samoj izradi sudjelovali su predstavnici Općine Lovran (načelnik, zamjenik i pročelnici upravnih odbora) te predstavnici dionika iz različitih interesnih skupina civilnog društva i poduzetnika.

KONCEPT izrade rađen je na principu analize stanja i postojećih dokumenata te uključivanjem različitih dionika na način da iznesu prijedloge, ideje, mišljenja i probleme koji su dobiveni metodom brainstorminga te iskorišteni u definiranju konkretnih ciljeva.

Sama izrada podijeljena je u 3 faze:

1.FAZA – PREGLED STRATEŠKIH DOKUMENATA OD NACIONALNE DO LOKALNE RAZINE, ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA:

- Osnovna analiza općih podataka Općine Lovran
- Analiza gospodarskih djelatnosti
- Analiza komunalne infrastrukture
- Analiza društvene i zdravstvene infrastrukture

2. FAZA – IZRADA SWOT ANALIZE, DEFINIRANJE STRATEŠKIH PRIORITETA I MJERA

- Opis mjera s aktivnostima

3. FAZA –IMPLEMENTACIJA STRATEGIJE

- Institucionalni okvir
- Financijski okvir
- Izvještavanja i praćenje provedbe Strategije

Za potrebe izrade Strategije, provedene su sljedeće ankete i radni sastanci:

ANKETA

Anketa ocijene postojećeg stanja s obrascem za opis projektnog prijedloga – dostupna na Internet stranici Općine Lovran, dostava podataka na općinski mail i mail konzultanta izrađivača strategije.

SASTANCI;

- 1.sastanak radne skupine – Pregled postojećeg stanja i izrada SWOT analize
2. sastanak radne skupine – Definiranje vizije razvoja Općine
3. sastanak radne skupine – Definiranje strateških prioriteta i mjera
4. sastanak radne skupine – Mjere i projekti

2. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

Analiza je provedena sagledavanjem postojeće raspoložive dokumentacije Općine Lovran, grupirajući dobivene podatke prema tematskim cjelinama: prostor, stanovništvo, demografsko stanje, kulturna baština, gospodarstvo i gospodarska infrastruktura, promet, komunalna infrastruktura, društvena i socio - zdravstvena infrastruktura, zaštita okoliša, proračun.

NACIONALNI REGIONALNI STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENTI

Strategija razvoja Općine Lovran 2015.-2020. izrađena i konzultirana u skladu s nacionalnim strateškim dokumentima:

- Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske
- Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.
- Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske 2011.-2015.
- Strategija i Akcijski Plan Zaštite Biološke i Krajobrazne Raznolikosti Republike Hrvatske
- Strateški plan Ministarstva zaštite okoliša i prirode za razdoblje 2016.-2018.
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj 2007.-2015.

STRATEŠKI DOKUMENTI NA RAZINI PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE:

- Razvojna Strategije Primorsko-goranske Županije 2011.-2013.
- Razvojna Strategije Primorsko-goranske Županije 2016.-2020.
- Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko - goranske županije 2013.- 2020.
- Prostorni plan Primorsko-goranske županije
- Glavni plan razvoja turizma Primorsko-goranske županije

- Strateški marketinški plan turizma Kvarnera 2009. -2015.
- Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Primorsko-goranske županije
- Zeleni plan Primorsko-goranske županije
- Plan gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije 2007.-2015.

Uz nacionalne i regionalne strategije i planove, također je konzultirana strateška dokumentacija na razini Općine Lovran:

- Prostorni plan uređenja Općine Lovran
- Urbanistički plan uređenja : UPU 1 Lovran, UPU 7 Liganj, UPU Medveja, DPU Lovranska Draga
- Akcijski plan razvoja turizma Općine Lovran 2008.-2011.
- Plan gospodarenja otpadom Općine Lovran za razdoblje 2014.-2019.
- Plan razvoja širokopojasne infrastrukturne općine Lovran
- Lokalna razvojna strategija LAG Terra Liburna
- Plan razvojnih programa u Općini Lovran u 2015. godini

2.1. PROSTORNO - ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE

2.1.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ

Općina Lovran smještena je na rubnom, zapadnom dijelu priobalnog područja Primorsko-goranske županije. Susjedna područja čine: na sjeveru - Grad Opatija, na jugu - općina Mošćenička Draga dok se zapadno proteže prostor Istarske županije. Iznimno povoljan zemljopisni položaj Primorsko-goranske županije i Kvarnerskog zaljeva čini to područje prostorom od velike važnosti za Republiku Hrvatsku i njenu integraciju u europske i svjetske sustave.

Općina Lovran, kao jedinica lokalne samouprave, određena je Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj¹. Područje općine Lovran zauzima površinu od 20,82 km² ili 2082,00 ha na kopnu, što čini oko 42% ukupne površine općine. Površina akvatorija iznosi 28,76 km².

Udio površine Općine Lovran u odnosu na Županiju jest 0,62% za kopneni dio, a 0,58% za morski dio. Duljina granice Općine iznosi 35,3 km. Duljina obalne linije iznosi ukupno 5,3 km, što čini 1,28% obale u Županiji.

Općina Lovran udaljena je od najvećeg županijskog središta grada Rijeke i najveće hrvatske luke Rijeke 19 km, željezničke stanice u Matuljima 14 km, zatim zračne luke Rijeka 60km, Zračne luke Pula 80 km te zračnih luka Ljubljana 140 km i Trsta 90 km. Općina je okružena planinom Učkom na sjeveru i zapadu koja čini i zaleđe Općine Lovran. S morske strane okružena je otocima Cresom i Krkom te geografskim položajem zaštićena od vjetrova.

Slika 1 Prikaz Lovrana iz zraka 2015.

Izvor: Internet

¹Izvor: NN br 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka USHR, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13).

2.1.2. PROSTOR

Općina Lovran u svom sastavu ima 5 administrativnih i statističkih naselja - Lovran, Liganj, Lovranska Draga, Medveja i Tuliševica, u kojima je, prema popisu stanovništva iz 2011. godine živjelo 4.101 stanovnika ili 1,38 % stanovništva Županije. Gustoća naseljenosti od 196,97 stanovnika na km² koja znatno nadilazi prosjek Primorsko-goranske županije (85,1 stanovnika/ km²) i Republike Hrvatske (78,4 stanovnika/ km²). Najveće naselje je Lovran sa 3336 stanovnika. Uz relativno veliku gustoću naseljenosti, na prostoru općine Lovran postoji izrazita neravnomjerna raspodjela stanovništva, pri čemu je većina stanovništva koncentrirana u naselju Lovran (81,85%) na koje otpada svega 8,26% površine Općine. Pomaci u porastu broja stanovnika vidljivi su u odnosu na Popis stanovnika u 2001. i 2011. godini, gdje se bilježi povećanje od 0,97% stanovnika u 2011. godini.²

Tablica 1 Stanovništvo prema prostoru općine Lovran od 1991. do 2011.

Područje OPĆINE	Površina		Stanovnici								Gustoća naseljenosti			
	km ²	Udio u površini Općine	Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 2011.		Popis 1981.	Popis 1991.	Popis 2001.	Popis 2011.
			Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	stan/km ²	stan/km ²	stan/km ²	stan/km ²
OBALNO	3,02	14,5	4232	100	4386	100	3987	100	4.101	100	203,3	210,7	191,5	197
KONTINENTALNO	17,8	85,5												
UKUPNO	20,82	100												

Izvor: Prostorni plan Općine Lovran i Popis stanovništva 2001. i 2011.

2.3. STRUKTURA NASELJA

Područje općine Lovran obuhvaća pet statističkih naselja - **Lovran, Medveja, Tuliševica, Liganj i Lovranska Draga.**

Lovran je administrativno središte Općine i područje koncentracije znatnog broja sadržaja - ugostiteljskih, turističkih, kulturnih, javnih, zdravstvenih i dr.

²Odluka o promjeni grance Grada Opatije i Općine Lovran, Klasa:932-01/05-01/02; Ur.br:2156/01-01-05-2

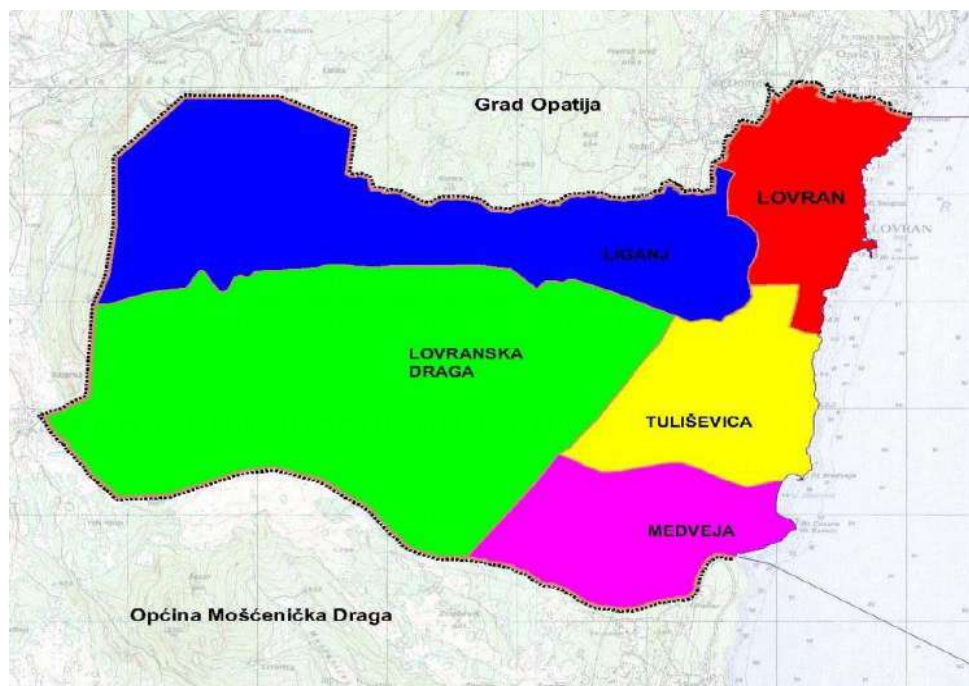
Medveja je smještena u istoimenoj dolini, uz prirodnu šljunčanu plažu. Svojim značajem ističe se autokamp sa pratećim sadržajima koji upotpunjuje ugostiteljsko-turističku ponudu naselja.

Medveji gravitiraju izdvojeni dijelovi naselja - Visoče, Kali i Na Sele, gdje u naselju Kali prevladava stambena izgradnja i izgradnja obiteljskih kuća.

Naselja Liganj i Tuliševica bilježe povećanu kupoprodaju zemljišta i izgradnju obiteljskih kuća i u tom vidu ima prvenstveno stambenu funkciju.

Lovranska Draga smještena je na obroncima Učke, unutar Parka prirode Učka. Osim građevina stambene namjene nema drugih sadržaja, a obilježava je i stalan pad broja stanovnika. Naselje se odlikuje vrijednom autohtonom arhitekturom i sadrži turistički potencijal vezan uz Park prirode Učka.

Slika 2 Teritorijalni ustroj Općine Lovran

Izvor: Prostorni plan Općine Lovran, 2007.

2.4. GEOLOŠKA GRAĐA I GEOTEHNIČKE ZNAČAJKE PROSTORA

Poznavanje geotehničkih značajki nekog područja presudno je za procjenu prikladnosti za građenje, odnosno za procjenu stupnja geotehničkog pa i seizmičkog hazarda. Naime, izvedba građevina na geotehnički nepovoljnim lokacijama može znatno poskupiti izgradnju pojedinih objekata. Uz to, troškovi sanacije, zbog odabira neodgovarajućeg temeljenja, mogu višestruko povećati prvobitno planiranu cijenu izgradnje. Pogodnost terena za građenje odnosno geotehnička prikladnost ovisi o mnogo čimbenika čija povezanost nije uvijek izravna, a značenje je različito. Međutim, geološka građa, koja uključuje litološki sastav i strukturno-tektonski sklop je uvijek presudna.

Iz toga proizlaze osnovni geotehnički pokazatelji nekog terena:

- fizičko-mehaničke značajke naslaga
- stabilnost u prirodnim uvjetima
- deformabilnost
- nosivost

Također je važan utjecaj površinskih i podzemnih voda koje potiču egzogenetske procese kao što su erozija i pojave nestabilnosti na padinama. Temeljna podloga za opis geološke građe bila je Osnovna geološka karta 1:100.000 list Labin, koji obuhvaća područje Općine Lovran. Tu su sistematizirana sva dosadašnja istraživanja. Podaci su dopunjeni rezultatima novijih istraživanja.

Na kopnenom i pripadajućem dijelu podmorja općine Lovran ustanovljene su naslage isključivo sedimentnog tipa koje prema geološkoj starosti pripadaju kredi, paleogenu i kvartaru.

Geotehničke značajke

Za potrebe Prostornog plana uređenja općine Lovran izdvojeni su litogeneski kompleksi odnosno područja koji se toliko razlikuju po svojim fizičko-mehaničkim značajkama, da su prikazani kao posebne cjeline

2.5 VODE I MORE

Područje Općine Lovran, kao i ostala kraška područja, karakterizira odsutnost površinskih vodotokova. Najizrazitiji je Medveja - bujični vodotok koji protiče jugozapadnim rubom istoimene doline.

Hidrogeološka istraživanja definirala su vodozaštitna područja, temeljem kojih je donesena Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Liburnije i zaleđa. Obalno more na području općine predstavlja vrlo atraktivno područje za kupanje, sport i rekreaciju. Svojim značajem posebno se ističe prirodna šljunkovita plaža u uvali Medveja.

Kvaliteta morske vode je dobra, a stalna ispitivanja provodi Zavod za javno zdravstvo u Rijeci.

2.6 KLIMATSKA OBILJEŽJA

Specifične klimatske prilike Liburnije posljedica su smještaja na padinama Učke, što ima relativno velik utjecaj na mikroklimatske uvjete. Jedinstvenu mikroklimatsku zonu od Opatije do Mošćeničke Drage karakteriziraju topla ljeta i blage zime. Budući da Učka zadržava vlažne zapadne vjetrove, njene istočne padine imaju relativno manje padalina.

Općina Lovran svojim položajem zaštićena je od vjetrova, U zimskim mjesecima najčešći vjetar je bura koja puše sa sjevera te donosi hladno i vedro vrijeme, dok jugo donosi kišu i veliku vlagu. U ljetnim mjesecima puše maestral te s pučine donosi svježinu i tako ublažava sparinu i žegu.

Prosječna godišnja temperatura iznosi oko 14 C, prosječna ljetna oko 21,7 C, dok je najhladniji mjesec u godini siječanj sa prosječnom temperaturom od oko 6 C. Posebno je zanimljivo dnevno kretanje temperature na koje utječe vjetar s Učke i rashlađuje obalno područje. Prosječna količina padalina iznosi 1723 mm, a najkišovitiji mjesec u godini je studeni. Prosječna godišnja insolacija iznosi 2074 sati, od toga u ljetnim mjesecima preko 1000 sati.

Područje je zaštićeno od jačih vjetrova, a glavni vjetrovi su bura, jugo, maestral i tramuntana.

Strmo morsko dno i prilično velika dubina mora, kao i podvodni izvori imaju za posljedicu relativno nižu temperaturu mora, koja se kreće između 20,10C i 26,50C tijekom ljetne sezone.

2.7 KRAJOBRAZ

Očuvanost i bogatstvo prirodnih posebnosti općine Lovran očituje se u očuvanim šumskim i livadnim zajednicama, planinskoj flori, flornim raritetima, djelomično bogatoj i različitoj fauni, te mnogobrojnim krškim pojavama. Biološka raznolikost, uz reljef i visinske razlike, uvjetovala je i krajobraznu raznolikost koja se u vertikalnom rasporedu izmjenjuje od obale mora sve do grebena Učke. Uz izvorne prirodne elemente u krajoliku su zastupljene i manje kultivirane poljodjelske površine, maslinici, vinogradi, voćnjaci, s još uvijek ruralnim načinom gospodarenja.

U planinskom krajoliku na strmim padinama Učke izmjenjuju se planinske livade sa šumskim pojasevima, dolinama i stisnutim zaseocima i naseljima, s kojih se pružaju vidici na Rijeku i Kvarnerski zaljev.

Na uskom dijelu morske obale karakterističan je urbani krajolik s rahlom strukturom naselja Lovran i brojnim vrtovima, parkovima, drvoredima uz vile, obiteljskim kućama, palačama, hotelima i sakralnim objektima.

Analizirajući zadano područje, krajobrazna raznolikost može se razlučiti prema visinskim zonama na četiri osnovna tipa:

- urbani pejzaž u užem priobalnom pojasu s naseljima Lovran i Medveja
- ruralni krajobraz sela i zaseoka na padinama Učke, s vrtovima, vinogradima, te s djelomično očuvanim pojasevima autohtone vegetacije šume hrasta medunca i bjelograbića do 400 metara visine (Lovranska Draga, Tuliševica, Liganj i dr.)
- prirodni pejzaž s prostranim šumskim pojasevima hrasta medunca s crnim grabom, i hrasta cera s crnim grabom te kulturama unesenog crnog bora do visine 700 do 800 metara
- prirodni pejzaž s primorskom šumom bukve i livadama sve do grebena i vrhova Učke

2.8 VEGETACIJA

Uski obalni pojas slabo je razveden što je odraz tektonskog djelovanja i mikro klimatskih uvjeta koji vladaju na tom području. Izraženija je uvala Medveje sa šljunkovitom prirodnom plažom te šumom alepskog bora i hrasta crnike. Uz uvalu Medveja nešto izraženija i dublje uvučena u kopno je i uvala Cesara. Reljefna razgranjenost padina gorja uz visinske, klimatske i druge faktore pogodovala je i razvoju različitih šumskih zajednica. Neposredno u uskom obalnom pojasu s toplijom klimom zastupljena je autohtona zajednica hrasta crnike i crnog jasena koja se ovdje javlja u vidu pojedinačnih stabala.

Iznad obalnog pojasa mora (od 200 - 400 m/nv) pridolazi zajednica hrasta medunca i graba na koju se nadovezuje uski pojas šume pitomog kestena.

To su čuveni lovranski maruni koji naglo propadaju uslijed napada ose šiškarice, parazita koji obitava na marunima. Osim ose šiškarice, desetljećima je prisutna i bolest rak marunove kore koji dovodi do sušenja pojedinih grana, a na kraju i odumiranja stabala.

Uz potporu Primorsko goranske županije, Općini Lovran u 2015. godini dodijeljena su sredstva za poduzimanje agrotehničkih mjera- sanitarna sječa postojećih stabala maruna, sadnja novih maruna. Uz navedene mjere, organizirana je i edukacija građana od strane udruge Lovranski Marun. Iste godine organizirano je ispuštanje biološkog suzbijača ose šiškarice – *Torymusa sinensisa* u suradnji sa šumarskim institutom.

Na taj pojas (do 700-800 metara m/nv) pridolazi šumska zajednica hrasta medunca sa crnim grabom sa cerom, crnog graba s mukinjom, te površine s unesenim kulturama crnog bora. Od 800 m/mv do gorskih predjela Učke zastupljene su guste šume bukve s planinskim livadama. Između ovih glavnih šumskih zajednica razvio se i veći broj prijelaznih biljnih zajednica, pretežito na graničnim područjima gdje se miješaju utjecaji. Osim ovih temeljnih prirodnih šumskih cenoza u priobalnoj zoni pojavljuje se i subasocijacija šume hrasta medunca s bjelograbićem i lovorom. Ova zajednica pridolazi na toplim staništima i znatno oplemenjuje i pridonosi osebujnosti krajobraza Lovranštine.

U prošlosti ove šume bile su u znatnijoj mjeri iskorištavane za ogrjev i građu te krčene za vinograde i oranice. Degradaciju šuma i šumskih površina uvjetovala je i stoka. Slabljenje korištenja drva za građu i ogrjev i smanjivanje stočnog fonda pospješilo je obnavljanje i oporavljanje šuma.

Biološku raznolikost upotpunjuju i kultivirane poljodjelske površine vinograda, maslinika i livada. U posljednjih 10-ak godina osim vrednovanja šumskih prirodnih eko-sustava vrednuju se i travnjački i agrarni eko-sustavi, jer povoljno utječu na ekološku stabilnost i upotpunjuju biološku raznolikost krajolika.

Specifične mikroklimatske prilike pogodovale su razvoju vegetacije uz obalu- lovor, palma, magnolija, zimzeleni grmovi, hrast medunac, pinijske i čempresi. Iznad Lovrana na terasasto položenim vrtovima odlično uspijevaju trešnje, vinova loza, masline dok na dubokom ispranim i zakiseljenim tlima obilno rastu šume pitomih kestena- lovranskih maruna. Na visinama iznad 800 m rastu bukva, bor i crnika.

Obilje vegetacije te visoka koncentracija soli u moru rezultiraju bogatim biljnim i morskim aerosolom u zraku. Navedeni elementi čine život u Lovran vrlo stimulativnim i povoljnim za zdravlje.

Slika 3 Stablo lovranskih maruna

Izvor: Internet

2.8.1. EKOLOŠKA MREŽA I NATURA 2000

Ekološka mreža Republike Hrvatske proglašena je *Uredbom o ekološkoj mreži* (NN 124/13, 105/15), te predstavlja područja ekološke mreže Europske unije.

Ekološka mreža RH (mreža Natura 2000) prema članku 6. *Uredbe o ekološkoj mreži* čine **područja očuvanja značajna za ptice – POP** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i **područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju).

Tablica 2 Područja ekološke mreže na području Općine Lovran (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)

PODRUČJA OČUVANJA ZNAČAJNA ZA VRSTE I STANIŠNE TIPOVE (POVS)		
Šifra područja ekološke mreže	Naziv područja	Ukupna površina (ha)
HR1000018	Učka i Čičarija	31032,2284
HR2000601	Park prirode Učka	16051,3344
HR2001246	Izvor u Medveji	0,7833

Tablica 3 Ciljevi očuvanja ekološke mreže za područje HR1000018 Učka i Čičarija (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)

Ptice		
Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Status (G = gnjezdarica; P = preletnica; Z – zimovalica)
<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	G
<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G
<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao	G
<i>Bubo bubo</i>	ušara	G
<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G
<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G
<i>Crex crex</i>	kosac	G
<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna	G

Ptice		
Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Status (G = gnjezdarica; P = preletnica; Z – zimovalica)
<i>Emberiza hortulana</i>	vrtna strnadica	G
<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	G
<i>Glaucidium passerinum</i>	mali ćuk	G
<i>Gyps fulvus</i>	bjeloglavi sup	P
<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G
<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	G
<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	G
<i>Picus canus</i>	siva žuna	G
<i>Strix uralensis</i>	jastrebača	G
<i>Sylvia nisoria</i>	pjegava grmuša	G
<i>Phylloscopus bonelli</i>	gorski zviždak	G

Tablica 4 Ciljevi očuvanja ekološke mreže za područje HR2000601 Park prirode Učka (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)

Divlje svojte	
Znanstveni naziv vrste	Naziv vrste
<i>Euphydryas aurinia</i>	močvarna riđa
<i>Lucanus cervus</i>	jelenak
<i>Rosalia alpina*</i>	alpinska strizibuba
<i>Cerambyx cerdo</i>	hrastova strizibuba
<i>Morimus funereus</i>	velika četveropjega cvilidreta
<i>Triturus carnifex</i>	veliki vodenjak
<i>Bombina variegata</i>	žuti mukač
<i>Myotis bechsteinii</i>	velikouhi šišmiš
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	mali potkovnjak
<i>Leptodirus hochenwarti</i>	tankovratni podzemljak
<i>Carabus nodulosus</i>	čvorasti trčak
<i>Osmoderma eremita*</i>	mirišljivi samotar

<i>Euplagia quadripunctaria*</i>	danja medonjica
<i>Arabis scopoliana</i>	Skopolijeva gušarka
Stanišni tipovi	
NATURA šifra	stanišni tip
5130	Sastojine <i>Juniperus communis</i> na kiseloj ili bazičnoj podlozi
91K0	Ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)
62A0	Istočno submediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneretalia</i>)
8210	Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom
9260	Šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)
8310	Špilje i jame zatvorene za javnost
8140	Istočnomediteranska točila
6110*	Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu
6210*	Suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kaćune)
6230*	Travnjaci tvrdače (<i>Nardus</i>) bogati vrstama

Tablica 5 Ciljevi očuvanja ekološke mreže za područje HR2001246 Izvor u Medveji (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)

Stanišni tipovi	
NATURA šifra	stanišni tip
8310	Špilje i jame zatvorene za javnost

2.9. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Područje Općine Lovran može se razlučiti na dvije prostorne cjeline sa specifičnim obilježjima: obalno i kontinentalno područje (kojeg čine prijelazne padine i Park prirode Učka).

Obalno područje proteže se duž istočne granice područja općine, od granice s Gradom Opatija na sjeveru (kod bolnice), do Uvale Cesara na granici s Općinom Mošćenička Draga na jugu. Obalno područje obuhvaća naselja Lovran i Medveju, a u njemu je koncentrirana većina stanovništva i gotovo svi sadržaji. Razlog tomu je izuzetna turistička privlačnost ovog dijela Liburnije, koja seže i u XIX stoljeće, te koja za posljedicu ima i značajan mehanički priliv stanovništva. Područje karakterizira gusta izgrađenost i mreža postojeće prometne i komunalne infrastrukture županijskog i lokalnog značaja.

U obalnom području sa centralnim naseljem općine Lovran - Lovranom koncentrirani su svi ugostiteljsko-turistički, kulturni i javni sadržaji.

Prometnu okosnicu obalnog područja predstavlja današnja državna cesta D66 koja je međutim uslijed svoje zagušenosti, prvenstveno u ljetnim mjesecima, i značajan ograničavajući čimbenik daljnjeg razvitka i afirmacije tog i susjednih prostora, te je u prostornim planovima rezerviran prostor za izgradnju nove prometnice tzv. Liburnijske obilaznice. Najznačajniji resurs obalnog prostora čine postojeći turistički sadržaji i kapaciteti na koje se vežu i popratni sadržaji, te koncentracija radno-sposobnog stanovništva. Pravci razvitka vezani su uz daljnju afirmaciju turističke djelatnosti, uz jačanje poslovnih, trgovačkih i uslužnih djelatnosti.

Kontinentalno područje obuhvaća preostali dio područja, a čine ga prijelazne padine, na kojima su smještene naselja Liganj i Tuliševica, te područje Parka prirode Učka, sa naseljem Lovranska Draga. Očuvane prirodne značajke većeg dijela područja (šumske površine, podzemne vode) najznačajniji su resurs tog prostora, na kojem je, obzirom na znatnu izgrađenost obalnog područja, za očekivati značajan razvitak turističke djelatnosti.

Jedan od osnovnih promotora razvitka turizma jest područje koje obuhvaća proglašeni Park prirode Učka.

2.9.1. DEMOGRAFSKA STRUKTURA

Na području općine Lovran s pripadajućim naseljima Lovran, Lovranska Draga, Medveja i Tuliševica je 2011. godine živjelo 4101 stanovnika. S obzirom na razvoj pojedinih naselja, pomoću Tablice br.2, moguće je pratiti povećanje stanovništva u naseljima bliže obalnom dijelu Općine, ali također i opadanje broja stanovnika u kontinentalnom zaleđu općine Lovran (u dijelu Lovranske drage). Uzrok opadanja broja stanovnika u kontinentalnom dijelu možemo pripisati činjenici da se stanovništvo prestalo baviti poljoprivrednom i počelo seliti prema obalnom dijelu.

Ukupna prosječna gustoća naseljenosti općine Lovran je 197st./km², pa se sukladno metodologiji OECD-a, općina Lovran se može klasificirati kao urbano područje.

Tablica 6 Popis stanovnika prema naseljima 1953-2011. godine

NASELJA OPĆINE LOVRAN	1953	1961	1971	1981	1991.	2001.	2011.
Liganj	290	318	282	252	306	289	336
Lovran	2.419	2.745	2.989	3.484	3.640	3.241	3.336
Lovranska Draga	183	149	137	120	91	71	50
Medveja	180	168	157	175	177	170	177
Tuliševica	202	211	208	201	172	216	202
UKUPNO	3.274	3.591	3.773	4.232	4.386	3.987	4.101

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2011. i 2011. I Prostorni Plan uređenja Općine Lovran, Urbanistički institut Hrvatske d..d,2007.

Iz priloženih podataka vidi se da je cijela općina imala konstantan porast broja stanovnika u promatranom razdoblju, osim u desetgodišnjem razdoblju (1991-2001.), kada bilježi pad broja stanovnika (indeks 91,5). Prema zadnjem Popisu stanovnika vidljiv je ponovni porast broja stanovnika.

Analiza po naseljima ukazuje na sljedeće procese: naselje Lovran ima iste karakteristike kao cijela Općina tj. konstantan porast broja stanovnika do 1991. godine, a zatim pad (indeks 89,8), dok se kod ostalih naselja vidi ili konstantan pad broja stanovnika (Lovranska Draga, Medveja) ili se izmjenjuje pad, odnosno porast broja stanovnika (Liganj, Tuliševica).

S obzirom da je Lovran općinsko, turističko i zdravstveno središte, nije neočekivan porast broja stanovnika, dok je smanjenje kod ostalih naselja uvjetovano kako njihovim funkcijama, tako i udaljenošću od obale i glavne prometnice. Najintenzivnije vrijeme doseljenja je od 1971.-1980. godine što je bila posljedica višestambene izgradnje na području Općine Lovran, dok je nešto manji intenzitet doseljavanja bio od 1986. do 1991. godine. Autohtonog stanovništva je bilo 37,1%.

U razdoblju između dva posljednja popisa stanovništva, ukupan broj stanovnika na području općine Lovran povećan je za 2,86 %. Bitno je naglasiti da je to najvećim dijelom posljedica promjene teritorijalne ranice općine Lovran i pripajanja dijelova područja Grada Opatije, čime se povećao prostorni obuhvat Općine, a sukladno i tome obuhvat stanovništva prilikom provođenja Popisa stanovništva 2011. godine.³

Tablica 7 Ukupan broj stanovnika i kućanstava u općini Lovran 2001./2011.godine

ADMINISTRATIVNA JEDINICA	Broj stanovnika			Broj kućanstava		
	2001.	2011.	Indeks 2011/2001	2001.	2011.	Indeks 2011/2001
OPĆINA LOVRAN	3.987	4.101	102,86	1.463	1.670	114,15
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	305.505	296.195	96,6	1.477.377	1.519.038	102,8
REPUBLIKA HRVATSKA	4.437.460	4.284.889	97	111.085	117.009	105,3

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2001. i 2011.

³Plan razvoja širokopojasne infrastrukture općine Lovran; prema Odluci o promjeni granica Grada Opatije i općine Lovran: Klasa: 932-01/05-01/02; Ur.br:2156/01-01-05-2

2.9.2. PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA

Osim mehaničkog kretanja broja stanovnika, potrebno je sagledati i prirodno kretanje stanovništva koji itekako utječe na promjene broja stanovnika.

Kroz dvadesetogodišnje razdoblje vidljiv je konstantan negativan prirodni prirast (više stanovništva umire nego što se rađa) osim 1996. godine, kada je općina Lovran imala pozitivan prirodni prirast. Iako je imigracija prisutna (to znači da dolaze oni mlađi radno aktivni i fertilni), natalitet zaostaje i ovdje kao što je slučaj ne samo u Županiji nego u cijeloj državi.

Tablica 8 Prirodno kretanje stanovništva Općine Lovran od 1993-2014. godine

Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
1993.	45	56	-11
1994.	43	50	-7
1995.	45	72	-27
1996.	49	43	6
1997.	46	52	-6
1998.	44	48	-4
1999.	35	54	-19
2000.	34	54	-20
2001.	24	54	-30
2002.	27	51	-24
2003.	33	58	-25
2004.	24	33	-9
2005.	40	51	-11
2006.	18	47	-29
2007.	25	53	-28
2008.	33	50	-17
2009.	32	49	-17
2010.	24	57	-33
2011.	27	51	-24
2012.	36	49	-13
2013.	26	54	-28
2014.	24	67	-43

Izvor: Državni zavod za statistiku-ispostava Rijeka

9.2.3. SPOLNO-DOBNA STRUKTURA

Spolna struktura ukazuje na odnos muškog i ženskog stanovništva, te na karakteristiku fiziološkog okvira demografske mase, a dobna ukazuje na vitalnost i biodinamiku stanovništva.

Tablica 9 Pregled stanovništva u 2011. godini prema spolu

	Primorsko-goranska županija		Općina Lovran	
	Stanovništvo	Udio (%)	Stanovništvo	Udio (%)
Muški	143,085	48.31	1,982	48.33
Ženski	153,110	51.69	2,119	51.67
Sveukupno	296,195		4,101	

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2011

Godine 2011. u općini Lovran živjelo je više ženskog (2119 ili 51,67%) nego muškog (1986 ili 48,33%) stanovništva. Razlike unutar naselja ostale su identične kao prethodne popisne godine, odnosno i dalje je prevlast muškog nad ženskim stanovništvom u Lignju i Lovranskoj Dragi.

Stanovništvo općine Lovran pripada starom tipu populacije, odnosno populacije duboke starosti prema Popisu stanovništva 2001. i 2011. godine. Iako je starost i to duboka starost prisutna na ovom području, ona je još izraženija u novije doba. Smanjio se broj i udio mladog stanovništva (0-19 godina), zatim se smanjio se broj ali se povećao udio zrelog stanovništva (20-59 godina) te se povećao broj i udio starog stanovništva od 60 i više godina (tablice 6. i 7.).

Tablica 10 Pregled stanovništva u Lovranu i PGŽ-u prema dobnoj strukturi 2011.

Dobni razredi	Primorsko-goranska županija		Općina Lovran	
	Broj stanovnika	Udio (%)	Broj stanovnika	Udio (%)
0-4	12518	4.23	147	3.58
5-9	11761	3.97	140	3.41
10-14	12688	4.28	158	3.85
15-19	13792	4.66	163	3.97
20-24	16780	5.67	218	5.32
25-29	20121	6.79	295	7.19
30-34	21370	7.21	286	6.97
35-39	19565	6.61	255	6.22
40-44	19268	6.51	259	6.32
45-49	21121	7.13	267	6.51
50-54	23607	7.97	281	6.85
55-59	24773	8.36	350	8.53
60-64	22827	7.71	371	9.05
65-69	14283	4.82	216	5.27
70-74	15879	5.36	261	6.36
75-79	13081	4.42	209	5.10
80-84	7905	2.67	127	3.10
85-89	3811	1.29	79	1.93
90-94	825	0.28	16	0.39
95 i više	220	0.07	3	0.07
Ukupno stanovnika	296195		4101	

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2001. i 2011

Tablicom je pokazano kako je u Lovranu udio dobne skupine od 45 na više u ukupnom broju stanovnika, veći za 3,1 postotna boda naspram Županije. Dobna struktura stanovništva pokazuje kako da Općina ima veći udio starijeg kontingenta stanovništva.

Tablica 11 Popis stanovništva prema dobnoj i spolnoj strukturi 2011. godine–Lovran

Naselja	Spol	Ukupno	0-19	Udio (%)	20-59	Udio (%)	60 i više	Udio (%)
Liganj	sveukupno	336	58	17.26	192	57.14	86	25.60
Liganj	muški	176	33	18.75	100	56.82	43	24.43
Liganj	ženski	160	25	15.63	92	57.50	43	26.88
Lovran	sveukupno	3,336	476	14.27	1,776	53.24	1,084	32.49
Lovran	muški	1,597	231	14.46	909	56.92	457	28.62
Lovran	ženski	1,739	245	14.09	867	49.86	627	36.06
Lovranska D.	sveukupno	50	6	12.00	26	52.00	18	36.00
Lovranska D.	muški	25	2	8.00	16	64.00	7	28.00
Lovranska D.	ženski	25	4	16.00	10	40.00	11	44.00
Medveja	sveukupno	177	29	16.38	106	59.89	42	23.73
Medveja	muški	88	15	17.05	52	59.09	21	23.86
Medveja	ženski	89	14	15.73	54	60.67	21	23.60
Tuliševica	sveukupno	202	39	19.31	111	54.95	52	25.74
Tuliševica	muški	96	16	16.67	59	61.46	21	21.88
Tuliševica	ženski	106	23	21.70	52	49.06	31	29.25

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2011..

Tablica 12 Popis stanovništva prema dobnoj i spolnoj strukturi 2001. godine

Naselja	Spol	Ukupno	0-19	(%)	20-59	(%)	60 i više	Udio
Liganj	sveukupno	289	67	23.18	155	53.63	65	22.49
Liganj	muški	149	36	24.16	84	56.38	29	19.46
Liganj	ženski	140	31	22.14	71	50.71	36	25.71
Lovran	sveukupno	3,241	584	18.02	1,833	56.56	819	25.27
Lovran	muški	1,532	323	21.08	886	57.83	320	20.89
Lovran	ženski	1,709	261	15.27	947	55.41	499	29.2
Lovranska Draga	sveukupno	71	7	9.86	37	52.11	27	38.03
Lovranska D.	muški	39	3	7.69	23	58.97	13	33.33
Lovranska D.	ženski	32	4	12.5	14	43.75	14	43.75
Medveja	sveukupno	170	43	25.29	96	56.47	28	16.47
Medveja	muški	82	18	21.95	49	59.76	13	15.85
Medveja	ženski	88	25	28.41	47	53.41	15	17.05
Tuliševica	sveukupno	216	48	22.22	117	54.17	51	23.61
Tuliševica	muški	104	23	22.12	60	57.69	21	20.19
Tuliševica	ženski	112	25	22.32	57	50.89	30	26.79

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2011 i 2001.

Prema navedenim tablicama vidimo se prema Popisu stanovništva iz 2011. godine smanjio udio stanovništva od 0-19 i to u svim naseljima za 19,45 postotna boda, dok se udio u dobnoj skupini 20-59 povećao u naseljima Tuliševica, Liganj, Lovranska Draga i Medveja u 2011. godini. Ukupan broj stanovništva dobne skupine 20-59 povećao se za 4,28 postotna boda u odnosu na 2001. Udio starog stanovništva- 60 i više, također se povećao u 2011. godini i to za sva naselja osim Lovranske Drage.

Tablica 13 Usporedba koeficijenta starosti

Pokazatelj	Općina Lovran	PGŽ	RH
Koeficijent starosti	31,3%	26,6%	24,1%
Indeks starenja	210,9%	155,3%	115 %
Prosječna starost stanovništva	46 g.	43,9 g.	41,7 g.

Izvor: podaci preuzeti sa www.dzs.hr –izračuni prema Popisu stanovništva iz 2011 i 2001.

Koeficijent starosti predstavlja postotni udio osoba starijih od 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Pokazatelj je razine starenja, a kada prijeđe vrijednost od 12% smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Indeks starenja predstavlja udio osoba starijih od 60 godine su odnosu na broj osoba starih od 0-19 godina. Indeks veći od 40 % ukazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Prema vrijednostima pokazatelja iz tablice, može se zaključiti da su izrazito nepovoljne u odnosu na nacionalni prosjek i prosjek Primorsko-goranske županije.

2.9.3. DOBNA STRUKTURA RURALNOG PODRUČJA

Za provođenje mjera ruralnog razvoja značajno je istaknuti da su ruralna naselja u sastavu općine Lovran obuhvaćena Parkom prirode Učka. U granicama Parka nema cjelovitih statističkih naselja već samo dijelovi naselja: Liganj, Lovranska draga, Medveja.

Naselje Lovranska Draga većim dijelom nalazi se u Parku i jedini je naseljeni dio.

Tablica 14 Prikaz stanovništva u Parku Prirode Učka

NASELJE	POVRŠINA		STANOVNICI		
	km ²	Od toga u Parku prirode Učka	Popis 2001.	Popis 2011.	Od toga u Parku
Liganj	6.17	4.84	285	336	-
Lovranska Draga	8.48	8.14	71	50	50
Medveja	2.18	0.85	168	177	-
UKUPNO	20.26	13.83	524	563	50

Izvor: Podaci obrađeni prema Prostornom planu Parka prirode „Učka“, Primorsko-goranska županija - Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje, ožujak 2006. i Popis stanovništva 2011.

2.9.4. DEMOGRAFSKA SLIKA PARKA PRIRODE UČKA

U granicama Parka prirode Učka nalazi se tek nekoliko naselja. To su: Vela Učka, Mala Učka (Gornje i Donje selo), Brest pod Učkom, Barićevci i Lovranska draga.

Tablica 15 Prikaz demografskog kretanja za Lovransku dragu

Naselje	1857	1869	1880	1890	1900	1910	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Brest pod Učkom	215	222	242	291	290	304	224	243	178	122	69	51	46	39
Lovranska Draga	-	-	101	237	238	260	199	183	149	137	120	91	71	50
Vela Učka	-	132	108	109	117	137	106	98	106	62	46	35	30	40
Mala Učka	-	-	41	50	52	56	93	94	59	-	-	-	2	1
UKUPNO	215	354	492	687	697	757	622	618	492	321	235	177	149	130

Izvor: Podaci obrađeni prema Prostornom planu Parka prirode „Učka“, Primorsko-goranska županija - Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje, ožujak 2006. i Popis stanovništva 2011

Iako tablica prikazuje kontinuiranu depopulaciju istraživanog područja, interpretacija navedenih podataka u povijesnom kontekstu ukazuje na složenost promjena. Ovo područje dijeli sudbinu šireg socijalnog prostora u kojem su se tijekom dvadesetog stoljeća gospodarske, političke i kulturne situacije, bez obzira na sadržajne razlike, dovodile do sličnih posljedica depopulacije. U razdoblju do kraja 19. stoljeća većina ljudi na ovom području živi uglavnom tradicionalnim načinom života, koji modernizacijski procesi praktički nisu dotakli. Početkom 20. stoljeća dolazi do demografske stagnacije, a zatim slijedi naglo opadanje stanovništva. Na demografsko stagniranje utjecali su različiti čimbenici, a ponajprije iseljavanje iz ovih mjesta u prekomorske zemlje, posebice SAD, I. Svjetski rat, industrijski razvoj obližnjih središta kao što su bili Trst i Rijeka, turbulentna izmjena državnosti i političkih sustava i konačno, II. svjetski rat.

Posebno u Lovranskoj Dragi u kojoj trend smanjenja stanovništva, iako evidentan, dobiva od kraja 50-tih godina nešto blaži izgled. Popis stanovništva 2011. godine potvrđuje i dalje nastavljanje procesa depopulacije.

Ranije navedeni razlozi odredili su negativan trend u demografskoj slici istraživanog područja do sredine dvadesetog stoljeća. Društveni i gospodarski razvoj nakon II. svjetskog rata, posebno od 50-tih godina nadalje, presudno su utjecali na naglu depopulaciju ovog područja. Prvenstveno radi izrazito destruktivne politike spram sela i agrara, koja nalazi poseban izraz u kolektivizaciji poljoprivrede i osnivanju zadruga, čime je trajno ugušen svaki oblik poduzetništva u poljoprivredi i stočarstvu. Drugi je razlog imao osnovu u inzistiranju na određenom modelu modernizacije i industrijalizacije društva, koja je pretpostavljala

političke i ideologijske ciljeve ekonomskim, socijalnim i kulturnim. Iracionalnost takvog razvoja našla je izraz u posvemašnjem zanemarivanju razvojnih resursa ovog kraja, pri čemu je najviše pogođena socijalna osnova razvoja.

2.10. POVIJESNA, PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA

2.10.1. POVIJESNI RAZVOJ

Na krajnjem, istočnom dijelu Istarskog poluotoka razvilo se naselje Lovran. Prvo poznato spominjanje imena mjesta uz ostale gradove na liburnijskoj obali nalazimo u kozmografiji Ravenatskog Anonima iz sedmog stoljeća, pod imenom Lauriana.

Lovran se također spominje kao mons Laurentus, mjesto gdje je 799. godine poginuo franački vazal i furlanski vojskovođa Erik, a Franci u zaustavljeni u osvajačkom pohodu. Od IX. do XI. stoljeća Lovran(u sklopu Liburnije) je pod vlašću hrvatskih knezova (od Vladislava do Mutimira) i kraljeva (od Tomislava do Petra Krešimira IV.) odnosno do 1063. godine kada ga u osvajačkom pohodu zauzima istarski markgrof Urlik I. Weimar- Orlamünde. Od tada Lovranom razvijenim trgovačkim i brodograđevinskim gradom gospodare koruški vojvoda Eppenstein, gorički grof Henrik, akvilejski patrijarh Sieghard, Devinski grofovi od kojih nasljeđuje obitelj Walsea, te od njih 1466. godine preuzimaju Habsburgovci. U vrijeme prodora Turaka prema hrvatskim zemljama, Lovran je zbog geografskog položaja 1527. godine uz dopuštenje Ferdinanda Habsburškog, postao prvo pomorsko uporište Petra Kružića i Uskoka. U ranom srednjem vijeku Lovran se kao važan grad i brodograđevno središte na sjevernom Jadranu spominje u zapisima čuvenog arapskog kartografa i geografa Abu - Abdalala - Mohameda, zvanog El Edrisi.

Tijekom petnaestog stoljeća dolazi do podjele Istarskog poluotoka između Venecije i Habsburške Monarhije. Početkom sedamnaestog stoljeća Venecija je opustošila cijelu obalu između Lovrana i Mošćenica kojom je prilikom grad i stanovništvo najteže stradalo. Položaj grada i političke prilike ipak su povoljno djelovale na ekonomski razvitak Lovrana koji stalno napreduje i bilježi porast stanovništva. Tako u reformiranom urbaru Pazinske grofovije iz 1578. godine nalazi se podatak da Lovran ima 160

domaćinstava, odnosno oko 800 stanovnika, da u svom zaleđu posjeduje prostrane šume kestena, a da se sa obronaka Učke snabdijeva drvenom građom u merkantilne svrhe, što samo potkrepljuje prethodno navedene podatke o brodograđevnoj djelatnosti stanovništva Lovrana i okolice.

Tijekom sljedeća dva stoljeća grad se zahvaljujući intenzivnom razvoju trgovine sa Venecijom i susjednim gradovima razvija i raste. Napoleonski ratovi, pad Venecije te kratkotrajno razdoblje francuske vladavine na hrvatskim prostorima rezultiraju povratkom Istre u okrilje Austrougarske monarhije, gdje ostaje sve do propasti carstva 1918. godine.

U drugoj polovini XIX. stoljeća razvitak turizma pretvara cijelo područje sjevernog Jadrana u oaze posvećene elitnom odmoru, liječenju, rasonodi i oporavku. Blaga klima, pogodan geografski položaj u odnosu na cijelu carevinu i prekrasan pejzaž rezultiraju velikim zanimanjem za gradnjom rezidencijalnih i turističkih objekata koji do tada predstavljaju u lovranskom kraju apsolutnu novost.

Svemu je prethodila ubrzana izgradnja prometnica , te se nakon direktnog cestovnog povezivanja sa Rijekom (stara je cesta išla preko Kastva), gradi nova željeznička linija, tzv. krak južnih željeznica, koja se od glavnog poteza Beč - Trst, kod mjesta Pivka odvaja i dolazi do Rijeke. Ta je pruga dovršena 1873. godine.

Opatija i okolno primorje postaje omiljeno zimovalište i ljetovalište europske aristokracije. Lovran postaje omiljeno izletišta, o čemu svjedoči uspostavljena dnevna veza parobrodom iz Opatije.

Gradnja turističkih objekata započinje 1895. godine te je u manje od 20 godina na području Lovrana sagrađeno 10 hotela, 45 pansiona 83 vile, 2 kupališta, vodovod, elektrana, spalionica smeća i kazalište. Broj gostiju raste s 250 iz 1897. godine na 11.950 u 1913. godini .

Turizam daje novi impuls razvitku i rastu gradića, a prekretnicu prema planskoj i sistematskoj turističkoj urbanizaciji čini:

- uređenja obalnog puta,
- izgradnje pristupa moru (u obliku kamenih stepenica, na pogodnim mjestima i određenim razmacima),
- podizanja vila i ljetnikovaca, za koje se izričito nalaže da ne smiju biti visoki, a sva izgradnja mora biti podređena pejzažu.

Godine 1898. Lovran je proglašen lječilišnim i turističkim mjestom što je dalo novi impuls razvitku mjesta. Brojna akcionarska društva i brojni imućni veleposjednici, aristokracija, industrijalci i umjetnici kupuju terene i grade kuće, vile i ljetnikovce.

Zahvaljujući blagoj klimi i velikom broju sunčanih dana tijekom čitave godine Lovran izrasta prvenstveno u lječilište, zimovalište i odmaralište uglednih osoba i obitelji iz Habsburške monarhije.

Dvadeseto stoljeće transformira način života u Lovranu modernizirajući ga uspostavljanjem redovitog poštanskog prometa, telefona i telegrafa, gradi se vodovod i uvodi se električna rasvjeta. Godine 1906. gradi se tržnica, otvara se apoteka, a prema dostupnim podacima u gradu djeluje 8 liječnika. Zanimljivo je da se u gradu još od 1897. godine vode statistički podaci koji detaljno bilježe boravak gostiju a redovito se izdaju i meteorološki izvještaji.

Godina 1908. puštena je u promet tramvajska pruga Matulji (željeznička postaja) - Opatija - Lovran, a uređuje se i lungomare šetalište tik uz more koje je namijenjeno isključivo pješacima koje povezuje gradsku lučicu Lovrana preko Ike i Ičića do Opatije i Voloskog. Godine 1918. talijanskom okupacijom Istre te Rapallskim Ugovorm iz 1920. godine, Lovran u svakom pogledu stagnira. Drugi svjetski rat, Lovran je dočeka pod okupacijom Italije do 1943., a nakon njezine kapitulacije pod Njemačkom okupacijom do 1945. Godine kada je oslobođen od strane narodnooslobodilačke vojske koja se iskrcala u Brseću i Mošćeničkoj Dragi. Od 1918. godine do 1947. , Lovran doživljava veliku migraciju stanovništva. Nakon II. Svjetskog rata obnavljaju se hotelski kapaciteti i privatni smještaj.

Slika 4 Razglednica s prikazom Lovrana iz 1912

Izvor: Internet-www.kolekcionar.eu

2.10.2. URBANIZAM I ARHITEKTURA LOVRANA

Dominantna je karakteristika širenja gradskog prostora Lovrana nizanje samostojećih građevina, svake na svojoj građevnoj čestici, sa uređenom vlastitom parkovnom površinom, što samo naglašava karakter naselja kao ljetovališta, zimovališta, odnosno mjesta za odmor.

Blagotvorna klima i mediteranski ugođaj podneblja vidljiv je na brojnim terasama, lođama, trijemovima, balkonima i raskošnim stepeništima koji vile stapaju s parkom u kojem su podignute. Skromnije izvedeni objekti koji su bili namijenjeni iznajmljivanju gdje se u gradnji štedilo i u prostoru i u izvedbi (manje ukrasa, jednostavne fasade).

Novi građevinski i prostorni realitet lovranskog duhovnog i fizičkog pejzaža jest pojava lovranskih hotela. Samo ime hotel-restaurant nalazimo vrlo rano, kada se izgradnjom hotelskih objekata pokušala zadovoljiti rastuća turistička ponuda na način da su se uglavnom adaptirale zatečene zgrade. Međutim, trebalo je zadovoljiti europski standard tadašnjih turističkih usluga koje su bile na najvišem mogućem nivou te se u Lovranu između 1907. i 1912. godine grade Pension Breiner (kasnije hotel Meridional), Grand hotel Lovrana (danas ortopedska bolnica) i hotel Excelsior (kasnije hotel Beograd). Meridional je zadržao svoju namjenu a Grand hotel Lovrana prenamijenjen je u bolnicu.

Ekspanzija planirane gradnje praćena je brižljivim hortikulturnim oblikovanjem okoliša, kako privatnog tako i javnog, te čitavo područje postaje arboretum prepun različitog bilja, kako autohtonog tako i egzotičnog.

Najznačajnija i svakako najvrjednija prostorna intervencija cijele rivijere, pa dakle i područja Lovrana, je veličanstveni poduhvat društva "Quarnero", izgradnja obalnog puta (lungomare) koji teče neposredno uz obalu i namijenjen je isključivo pješačkom prometu. Osim dalekovidne demokratičnosti korištenja obale, odnosno omogućavanja svakome da pristupi moru, trajno je spriječena mogućnost privatizacije, uzurpacije i zaposjedanja mora i to cijelom dužinom od Lovrana kilometrima do mjesta Volosko.

Lovran je svakako jedno od prvih turističkih mjesta na hrvatskoj obali koji je uspio i pored naknadnih prostornih devastacija sačuvati u velikoj većini vrijednosti koje su u pionirsko doba turizma postavljene kao program i uglavnom ostvarene te i danas traju i podnose mnogostruko uvećanu turističku potrošnju.

2.10.3. PRIRODNA BAŠTINA - PARK PRIRODE “UČKA”

U smislu Zakona o zaštiti prirode, ovom kategorijom zaštićuju se prostrani prirodni ili dijelom kultivirani predjeli s još očuvanim i naglašenim prirodnim, ekološkim, estetskim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreativnim vrijednostima. Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora se ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima. U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga. Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u Parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

Park prirode, osim planine Učke obuhvaća i dio Ćićarije, a ukupna površina iznosi 146 km².

Unutar granica Parka prirode “Učka” nalazi se i veći dio površine Općine Lovran. Granica u tom dijelu Parka prirode vodi okomito od sjevera prema jugu, tj. od sela Kožuli do kote 559,8 m/nv, zatim siječe Lovransku Dragu kod Križevice, te kroz šumski pojas vodi do vrha Straževik na 691 m/nv, izvan općinskog područja. Planina Učka je prirodno područje s očuvanim obilježjima autohtone žive i nežive prirode, te s naglašenim estetskim, ekološkim i prirodnim vrijednostima. Na visinama do 200 metara nalaze se grabove šume, a znatno učešće lovora jedna je od vrijednosti i posebnosti ove prve visinske zone. Slijedi pojas hrasta medunca i pitomog kestena, koji je također jedan od simbola ovih šuma (lovranski maruni). Iznad 700 počinje prevlast bukovih šuma, sve do pod vrh.

Zapadne padine nemaju tako očuvan i zanimljiv šumski pokrov, ali su geomorfološki zanimljivi kontakti vapnenca i fliša, a u bujičnoj Veloj (Vranjskoj) Dragi, čiji početak je upravo na portalu cestovnog tunela, uslijed petrografskih razlika, nalazimo nekoliko soliternih, poput tornjeva, vitkih stijena, visokih oko 50 metara. Od poprečnih dolina na istočnoj strani Učke ističu se geomorfološki i pejzažno vrlo zanimljive, duboke urezane, doline Moščenička i Lovranska Draga.⁴

---

⁴Prema Prostornom planu uređenja Općine Lovran, 2007.

2.10.4. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

Na području općine Lovran **registrirani** su sljedeći spomenici kulture:

- Gradsko naselje (urbana cjelina) Lovran, upisana je u Registar nepokretnih spomenika kulture pod brojem 175. Rješenjem Uprave br. 125/4 od 22.12.1967. godine.
- Župna crkva svetog Jurja, upisana u Registar nepokretnih spomenika kulture pod brojem 123 Rješenjem Uprave broj 217/1 od 17.07.1961. godine.
- Kapela svetog Trojstva, upisana u Registar nepokretnih spomenika kulture pod brojem 159 Rješenjem Uprave broj 220 od 05.11.1964. godine.
- Potez vila od Opatije preko Punta Kolove i Ičića te Ike, do posljednje zgrade u pravcu Medveje, upisan u Registar nepokretnih spomenika kulture pod brojem 391/3 od 15.9.1969. godine.

Na području općine Lovran **evidentirana** je sljedeća kulturno-povijesna baština:

Lovran: arheološka zona

- Lovranska Draga: arheološka zona (Vrtaške peći)
- Tuliševica: arheološka zona (Knezgrad)

Etno zone i etno spomenici

- Tuliševica: etno zona

Građevine

- Lovranska Draga (naselje)
- Liganj: crkva Sv. Roka (sakralna građevina)
- Lovran:- crkva Sv. Ivana Krstitelja (sakralna građevina)
- Crkva Sv. Nikole (sakralna građevina)

- Gradska kuća (civilna građevina)
- Gradska kula (civilna građevina)
- Mala gradska vrata s dijelovima bedema (civilna građevina)
- Vila “Edera” sa hortikulturom (civilna građevina)
- Vila “Frappart” sa hortikulturom (civilna građevina)
- Vila “Sta. Maria” sa hortikulturom (civilna građevina)
- Bolnica (bivši Grand hotel “Laurana”) (civilna građevina)
- Lovranska Draga: crkva sv. Mihovila (sakralna građevina)
- Medveja:- vila “Castelo” (civilna građevina)

Memorijalni lokaliteti

- Lovran: groblje (memorijalni kompleks)

2.10.4.1. GRADSKO NASELJE LOVRAN

Zgusnuta urbana srednjovjekovna struktura opasana zidom, sa središnjim trgom i crkvom, od kojega se nepravilno raspoređene zrakasto granaju uske vijugave uličice.

Srednjovjekovna je struktura grada sačuvana do danas. Nju prije svega snažno obilježavaju jasni obrisi gradskih zidina, koje su imale odlučujuću ulogu, budući da je sam grad vrlo blizu razine mora, što ga je činilo teže branjivim od napadača i s mora i s kopna. Fortifikacijski sustav nastao je tijekom kasnoga srednjovjekovlja ili ranoga novovjekovlja, no gradske zidine slabije su sačuvane zbog burne lovranske povijesti i kasnije stambene izgradnje. Na južnim zidinama mogu se još uvijek vidjeti dvije sačuvane strijelnice. U grad se vjerojatno ulazilo kroz četvera gradska vrata, a do danas su sačuvana samo tzv. morska vrata Stubica, koja vode u lučicu (mandrač). Stari grad sastoji se od mreže uskih uličica, jednostavnih stambenih kuća pučkoga karaktera bez stilskih karakteristika, vanjskih stubišta i zatvorenih dvorišta (kortila), natkrivenih svodova i brojnih prolaza pod kućama. Najvažniji dio grada i središte javnoga života glavni je gradski trg Sv. Jurja, gdje se nalaze župna crkva Sv. Jurja, gradska kula kvadratnog tlocrta . Urbana

fizionomija Lovrana definira se konačno u 17. i 18. stoljeću. Tada započinje izgradnja baroknih patricijskih kuća, koje su naglašenijih dimenzija, izrazitijih stilskih detalja i raskošnijih pročelja.

2.10.4.2. CRKVA SV. JURJA

Unutar granica stare gradske jezgre posebnom registracijom kao spomenik kulture zaštićena je Župna crkva svetog Jurja, gotička građevina iz XIV. stoljeća, pregrađena u XV. stoljeću u oblicima kasne gotike. Današnji izgled crkve određen je kasnijim baroknim dogradnjama. Masivni zvonik svoj konačni oblik dobio je također u doba baroka.

2.10.4.3. KAPELA SV. TROJSTVA

U neposrednoj blizini, jugozapadno od gradske jezgre (izvan nje), nalazi se zaštićeni spomenik kulture - kapela Sv. Trojstva, jedina sačuvana kapela koju spominje Valvasor. Sagrađena je vjerojatno koncem XIII. st. sa predvorjem iz kasnijeg vremena. Značajan je portal sa motivom tropleta, a u apsidi se nalaze motivi zidnih slikarija iz srednjeg vijeka.

2.10.4.4. POTEZ VILA U LOVRANU

Potez vila kod Lovrana obuhvaća obje strane ulice Maršala Tita, a iza Lovrana područje vila između ulice Maršala Tita i mora do posljednje zgrade u pravcu Medveje, sa širim zaštitnim pojasom koji obuhvaća još 50 metara od gore navedenog područja. Prema svojim arhitektonskim vrijednostima vile su karakteristične za vrijeme kada su nastale, a način kako su ukomponirane u pejzaž (oplemenjujući ga) predstavlja spomeničku vrijednost cjelokupnog područja. Širi zaštitni pojas sačinjavaju građevine koje nemaju posebnu vrijednost, ali koje svojim mjerilom i arhitektonskim oblicima nadopunjuju karakterističan ugođaj turističkog područja nastalog krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

2.10.5. VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE LOVRANSKOG ZALEĐA

Za razliku od dostignutog stupnja zaštite Starog grada, šireg centra i obalnog pojasa lovranske rivijere, zaštita baštine lovranskog zaleđa, usprkos izradi kvalitetnih i iscrpnih konzervatorskih valorizacija, nije postignuta. Baština je bila prepoznata, detaljno analizirana i publicirana ali ne i čvršće administrativno zaštićena. Opće okolnosti pak nisu išle u prilog konzervaciji stanja. Stoga su Liganj i Tuliševica u današnjem trenutku karakterističan slučaj degradacije ruralnog ambijenta nekontroliranom izgradnjom predimenzioniranih, krajoliku i lokalnoj graditeljskoj tradiciji neprilagođenih građevina.

U Tuliševici i Lignju vrijedno je zabilježiti stube javnog puta s kojima se skladno spajaju poprečni puteljci. Ovaj put treba sagledati s još uvijek očuvanim intaktnim relacijama, s pokloncima i odvojcima koji vode ka terasastim parcelama, podzidima i gromačama koje svjedoče o gotovo zaboravljenom razdoblju intenzivne poljodjelske obrade. Crkva Sv. Roka, nekadašnja dominantna u krajoliku, ustuknula je pred cestovnom komunikacijom. Uz spomenuto, u Lignju i Tuliševici preostao je poneki intaktni graditeljski sklop kuća šatornicama, šternom i dvorovima (npr. u liganjskom zaselku Ivulići), ruševni toš i kalići koje štite topografske odrednice terena.

Lovranska Draga pruža bitno povoljniju sliku stanja očuvanosti graditeljske baštine. Primjer Oraja svjedoči o kvalitetnoj rekonstrukciji u tradicionalnim gabaritima. U okviru posjeda Oraj evidentiran je i stariji tip kalića. Na zavoju poslije Križevice nalazi se Raspelo i dvije kapelice jedna pored druge (stara iz XIX. stoljeća, nova s početka XX. st.). Lovranska Draga uspjela je sačuvati svoju izvornu konfiguraciju.

Intenzivnija nova izgradnja koncentrirana uz donji rub prilazne ceste ipak je zadržala temeljnu logiku organizacije prostora. Uz crkvu Sv. Mihovila nalaze se mostovi, novi građen rustikom kasne Austro-Ugarske, i nešto nizvodnije stari, vjerojatno s početka XIX. stoljeća a između je velika javna vodosprema. Od vrha brijega arhitektura se prorjeđuje osamljenim skupinama kuća, uokolo se rasprostiru vinogradi, a u pozadini sliku uokviruju kamenolom i padine Učke.

Na padinama nad Medvejom je spilja Oporovina, klasično refugijalno stanište naročito aktivno u doba kasne antike. Tipološki se u lokalnim okvirima ističe građevina u zaselku Na sele koja u minijaturi sadrži sve sadržaje ladanjske patricijske kuće.

2.10.6. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO POVIJESNIH CJELINA

2.10.6.1. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

Krajobraz ili krajolik je pojam koji podrazumijeva cjelovitu prostornu, biofizičku i antropogenu strukturu. Krajobraz područja općine Lovran varira od potpuno prirodnih predjela (obronci Učke) do u potpunosti izgrađenog urbanog krajolika Lovrana. Osnovni cilj zaštite krajobraznih vrijednosti jest očuvanje identiteta prirodnih područja. Prostornim planom Primorsko-goranske županije za Opatijsko primorje izdvojeni su sljedeći dijelovi krajobraza osobite ljepote, vrijednosti i osjetljivosti, od kojih se na području općine Lovran nalaze:

- područje Lovranske Drage i doline Medveje - područja najljepših i najizrazitijih bujičnih udolina na istočnim padinama Učke,
- vrhovi Učke,
- pojas livada na flišu ispod siparišta na istočnoj strani pod vršnim dijelovima Učke, s izvorima na flišu.

2.10.6.2. ZAŠTITA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI

Evidencijom i valorizacijom dijelova prirode predloženi su dijelovi prirode na području općine Lovran koje bi trebalo zaštititi temeljem Zakona o zaštiti prirode i to u **kategoriji spomenika parkovne arhitekture**: obalna šetnica (lungomare) od Lovrana do Opatije, park oko bolnice i manja parkovna površina oko crkvice Sv. Trojstva.

Također je potrebno utvrditi obavezu zaštite, obnove i posebne skrbi za sve oblike povijesne perivojne arhitekture koji nisu pojedinačno zaštićeni unutar granica zaštite obalnog pojasa vila zaštićenog Rješenjem o zaštiti kulturno-povijesne cjeline Opatije te prilikom provedbe postupka zaštite pojedinačnih građevina unutar ovog pojasa uključiti u zaštitu i pripadajuće perivoje. Iako urbani krajolik Lovrana i Medveje sadržajno, estetski i kulturno-povijesno obogaćuju i brojni vrtovi, parkovi, šetališta, trgovi i ostali oblici parkovne arhitekture, do danas nije izvršena detaljna inventarizacija parkovnog naslijeđa tog područja, niti je provedena zakonska zaštita i registracija.

Zakon o zaštiti prirode definira spomenik parkovne arhitekture kao umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvoređ, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

2.11. GOSPODARSTVO I GOSPODARSKA INFRASTRUKTURA

2.11.1. STRUKTURA ZAPOSLENOSTI

U 2011. godini je broj zaposlenih za općinu Lovran iznosio 1527, što je 1,32 % ukupno zaposlenih u Primorsko-goranskoj županiji. Prema rezultatima popisa stanovništva 2011. godine, Lovran je imao 1,38% populacije Županije, pa slijedi da je zaposlenost na ovom području za oko 10 % manja od prosjeka Županije. Broj zaposlenih osoba se kontinuirano povećavao od 1997.-2011., pa je tako 1997. godine bilo zaposleno 806 radnika, što znači da je do 2011. godine ostvareno povećanje od 52,78 % (1527 radnika).

Tijekom 2014. godine broj nezaposlenih na evidenciji HZZ PU Opatija za općinu Lovran kretao se prema uobičajenom sezonskom obrascu. Početkom godine nezaposlenost je rasla, potom je došlo do smanjivanja sve do ljetnih mjeseci, a nakon završetka ljetne sezone nezaposlenost se ponovno povećavala sve do kraja godine. Najveći je broj nezaposlenih zabilježen u veljači (319), a najmanji u kolovozu (190). U veljači 2013. godine broj nezaposlenih u evidenciji HZZ PU Opatija za Općinu Lovran iznosio je 314 nezaposlenih osoba, što je bilo 8 % više nego u isto vrijeme 2012. godine.

U usporedbi s brojem nezaposlenih na području Primorsko goranske županije⁵, broj registriranih nezaposlenih osoba u općini Lovran čini 1,45 % udjela u ukupnom broju nezaposlenih na području Primorsko goranske županije za (prosinac 2013.)

Tablica 16 Pregled nezaposlenih općine Lovran 2011-2014

Općina Lovran	2011.			2012.			2013.			2014.		
	Mjesec	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
siječanj	144	144	288	151	137	288	159	154	313	151	156	307
veljača	141	147	288	143	137	280	157	157	314	158	161	319
ožujak	135	136	271	135	130	265	138	136	274	137	165	302
travanj	125	116	241	124	113	237	118	121	239	121	132	253
svibanj	117	100	217	111	88	199	101	110	211	112	107	219
lipanj	101	92	193	99	84	183	87	85	172	99	94	193
srpanj	100	89	189	99	80	179	91	77	168	93	93	186
kolovoz	101	97	198	96	82	178	90	78	168	94	96	190
rujan	106	94	200	100	90	190	104	89	193	95	96	191
listopad	131	112	243	128	123	251	109	117	226	118	106	224
studen	136	117	253	141	152	293	130	137	267	131	142	273
prosinac	141	119	260	152	153	305	135	138	273	139	161	300
Prosjeck	123	114	237	123	114	237	118	117	235	121	126	246

Izvor: HZZ PU Opatija, studeni 2015.

⁵ Godišnjak 2013 HZZ – ukupan broj nezaposlenih prosinac 2013.- 20.966

Tablica 17 Popis zaposlenih prema dobnoj strukturi 2011.

Područje djelatnosti	Ukupno	Ukupno PGŽ	Udio (%)	Zaposleni u općini Lovran prema dobnoj strukturi										
				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
Ukupno	1527	115,523	1.32	7	79	179	229	208	200	202	193	157	65	8
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	19	2,007	0.95	-	1	5	2	2	1	3	2	3	-	-
B Rudarstvo i vađenje	3	555	0.54	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
C Prerađivačka industrija	160	18,046	0.89	1	8	12	27	24	24	19	16	24	4	1
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	26	1,427	1.82	-	-	2	3	2	3	2	5	5	4	-
E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	28	2,098	1.33	-	1	2	3	2	4	4	4	4	4	-
F Građevinarstvo	94	7,510	1.25	1	6	17	19	5	12	17	9	6	2	-
G Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	224	18,679	1.20	1	12	42	34	36	30	32	18	15	3	1
H Prijevoz i skladištenje	91	11,274	0.81	-	-	6	14	12	11	7	16	21	4	-
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	330	10,367	3.18	-	26	37	44	45	43	49	44	27	15	-
J Informacije i komunikacije	33	2,453	1.35	1	1	6	5	2	8	3	3	3	1	-
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	26	2,992	0.87	-	-	1	5	6	4	3	4	2	1	-
L Poslovanje nekretninama	7	556	1.26	-	-	1	2	3	1	-	-	-	-	-
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	63	5,167	1.22	-	2	11	13	13	6	7	5	4	2	-
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	49	3,723	1.32	-	3	8	7	8	7	5	7	4	-	-
O Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	78	7,110	1.10	2	2	9	7	9	11	9	12	9	6	2
P Obrazovanje	97	7,692	1.26	-	1	7	13	18	10	9	19	7	11	2
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	119	8,720	1.36	-	6	1	15	11	18	22	23	16	7	-
R Umjetnost, zabava i rekreacija	35	2,136	1.64	1	1	4	7	4	5	4	4	4	-	1
S Ostale uslužne djelatnosti	38	2,551	1.49	-	8	6	7	4	2	5	1	3	1	1
T Djelatnosti kućanstava	1	54	1.85	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Nepoznato	6	395	1.52	-	1	2	1	-	-	1	1	-	-	-

Izvor:

Proračuni prema Popisu stanovništva 2011.

Najveći udio zaposlenih u Primorsko-goranskoj županiji (3,18%) odnosi se na sektor I-Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane.

Gospodarsku strukturu kroz zaposlenost po sektorima karakterizira izrazita podjela između uslužnih djelatnosti i društvene nadgradnje, odnosno između tercijarnog i kvartalnog sektora. Primarnog sektora nema, a sekundarni sektor je nedovoljno razvijen. Takva je struktura odraz turističke i zdravstvene tradicije ovog područja.

Iz strukture zaposlenih po djelatnostima vidi se da su osnovne gospodarske djelatnosti na području Općine Lovran:

- prerađivačka industrija
- ugostiteljstvo i turizam (hoteli i restorani)
- zdravstvena zaštita i socijalna skrb
- trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala
- stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti

Stanje gospodarstva ocijenjeno je na osnovu financijskih rezultata poduzetnika (obveznika poreza na dobit) koji imaju sjedište na području Općine Lovran. Agregirani financijski pokazatelji poduzetnika obračunati su na temelju službene statistike Državnog zavoda za statistiku (u tekstu : DZS) i strukturirani prema važećoj Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007).

Tablica 18 Popis broja gospodarskih subjekata i zaposlenih od 2011-2014

Djelatnost NKD 2007	Broj Gospodarskih subjekata								Broj zaposlenih							
	2011	%	2013	%	2014	%	Indeks 2013/2011	Indeks 2014/2013	2011	%	2013	%	2014	%	Indeks 2013/2011	Indeks 2014/2013
A.					1	0.73		0.00								
C.	14	10.61	15	12.10	15	10.95	107.14	100.00	211	34.03	233	38.77	247	40.76	110.43	106.01
E.	1	0.76	1	0.81	1	0.73	100.00	100.00	7	1.13	8	1.33	7	1.16	114.29	87.50
F.	20	15.15	21	16.94	22	16.06	105.00	104.76	76	12.26	96	15.97	70	11.55	126.32	72.92
G.	36	27.27	28	22.58	27	19.71	77.78	96.43	77	12.42	60	9.98	57	9.41	77.92	95.00
H.	5	3.79	3	2.42	5	3.65	60.00	166.67	12	1.94	3	0.50	6	0.99	25.00	200.00
I.	15	11.36	18	14.52	21	15.33	120.00	116.67	182	29.35	160	26.62	160	26.40	87.91	100.00
J.	3	2.27	1	0.81	2	1.46	33.33	200.00	6	0.97	1	0.17	3	0.50	16.67	300.00
L.	9	6.82	12	9.68	13	9.49	133.33	108.33	4	0.65	2	0.33	1	0.17	50.00	50.00
M.	14	10.61	13	10.48	16	11.68	92.86	123.08	9	1.45	12	2.00	30	4.95	133.33	250.00
N.	10	7.58	7	5.65	10	7.30	70.00	142.86	16	2.58	10	1.66	12	1.98	62.50	120.00
P.	1	0.76	1	0.81	1	0.73	100.00	100.00	4	0.65	2	0.33	4	0.66	50.00	200.00
R.	2	1.52	1	0.81			50.00	0.00	2	0.32	2	0.33			100.00	0.00
S.	2	1.52	3	2.42	3	2.19	150.00	100.00	14	2.26	12	2.00	9	1.49	85.71	75.00
Ukupno:	132	100	124	100	137	100	93.94	110.48	620	100	601	100	606	100	96.94	100.83

Izvor: proračuni prema Popisu stanovništva 2011 i dokumentaciji HGK

Tablica br.13 prikazuje odnos broja gospodarskih subjekata i broja zaposlenih od 2011.-2014. godine.

Broj gospodarskih subjekata u 2014. smanjio se u području djelatnosti G - Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala za 7,56 postotna boda u odnosu na 2011, dok se za djelatnosti I- Pružanje usluga smještaja, pripreme i usluživanja hrane povećao za 3,97 postotna boda i djelatnosti F- Građevinarstvo povećao za 0,91 postotni bod.

Najveći udio u ukupnom broju gospodarskih subjekata u 2014. zauzimale su sljedeće djelatnosti:

- ✓ G - Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala – 19,71 %
- ✓ F- Građevinarstvo – 16,06 %
- ✓ I - Pružanje usluga smještaja, pripreme i usluživanja hrane – 15,33%
- ✓ M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti -11,68 %
- ✓ C- Prerađivačka industrija -10,95 %

Iako je po ukupnom udjelu broja gospodarskih subjekata u 2014. godini, prerađivačka industrija na petom mjestu, upravo djelatnosti iz tog područja zapošljavanju najveći broj radnika. Udio zaposlenih u ukupnom broju zaposlenih u 2014. godini iznosi 40,76 %. Na drugom mjestu su djelatnosti I- Pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane sa udjelom od 26,40 % u ukupnom broj zaposlenih na području općine Lovran u 2014. godini, što je i sasvim logično s obzirom da turizam i turističke djelatnosti imaju veliku ulogu u gospodarskim aktivnostima Općine.

Djelatnosti M- Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti iako imaju velik udio u ukupnom broju gospodarskih subjekata sa područja Općine, od gore navedenih, zapošljavaju najmanji broj radnika – 4,95 % u ukupnom udjelu zaposlenih radnika Općine Lovran.

2.11.2. PRIHODI GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Prema podacima DZS-a poduzetnici Općine, njih ukupno 132, ostvarili su u 2011. godini ukupan prihod od 215,7 milijuna kuna, što predstavlja povećanje od 51,8 % (73 milijuna) u odnosu na 2008. godinu.

Većina prihoda dolazi iz djelatnosti C-prerađivačka industrija, čija je prosječna godišnja stopa rasta prihoda u promatranom razdoblju iznosila 55,17% te djelatnost I – djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i

usluživanja hrane čiji su ostvareni prihodi u razdoblju od 2008-2011 rasli po prosječnoj godišnjoj stopi od 19,62 %, te G -Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala. Zajednički udio gore navedenih djelatnosti u prihodima iznosi 82,21%. Značajan generator poduzetničkih aktivnosti je i sektor F - Građevinarstvo koje je 2011. godine imalo udio od 9,85% u ostvarenim prihodima.

Dinamika rasta ukupnih prihoda poslovanja trgovačkih društva sa sjedištem na području Općine ukazuje da poduzetnički sektor Lovrana, za razliku od PGŽ-a⁶, nije bio pogođen recesijskim procesima u nacionalnom gospodarstvu, ipak negativna konjunkturna kretanja u županijskom i nacionalnog gospodarstvu inicirala su promjenu poslovne strukture lokalnog stanovništva.

Zbog općeg povećanja potrošačkih cijena i blizine trgovačkih centara u Sloveniji i Italiji, došlo je do smanjenja realne potrošnje lokalnog stanovništva, a samim time i pada prihoda u sektoru G- Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala. Time je prerađivačka industrija preuzela ekonomski primat nad sektorom trgovine i time postala najznačajnija gospodarska djelatnost Općine.

Okosnicu prerađivačke industrije čini prehrambena industrija koja je u 2011. generirala 87,7 % ukupnih prihoda prerađivačke industrije. Također u 2011., udio djelatnosti C- Prerađivačka industrija u ukupnim prihodima poduzetnika bila je za 14,47 postotnih bodova veća od djelatnosti G –Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala. Pad potražnje na tržištu nekretnina i izostanak većih građevinskih projekata, odrazio se i na djelatnosti F- Građevinarstvo, a posljedično i tome dogodilo se smanjenje u tom sektoru u ukupno ostvarenim prihodima poduzetnika za 5,73 postotnih bodova.

U 2013. godini poduzetnici su ostvarili ukupan prihod od 214,06 milijuna kuna, što je 0,74 % manje u odnosu na 2011. godinu. Smanjenju ukupnih prihoda najviše je doprinijela djelatnost G - Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala koja je u 2013. koja je imala za 30,69 % manje prihode nego 2011. (15,04 milijuna kuna). Pad prihoda odrazio se osim na trgovinu i na djelatnost H- prijevoz i skladištenje i to za 88,57% (3,3 milijuna).

---

⁶Ukupno ostvareni prihodi društava sa sjedištem u PGŽ-u smanjili su se za 6,4 % u promatranom razdoblju

Usljed slabljenja gore navedenih djelatnosti, rastu prihodi u djelatnosti C-Prerađivačka industrija, a sukladno tome i povećanje njezinog udjela u ukupnoj strukturi ostvarenih prihoda. Realizacijom prihoda većom od 13 milijuna kuna (16,22%) u odnosu na 2011. godinu, prerađivačka je industrija 2013. godine činila osnovu ekonomskog života općine Lovran s udjelom od 43,45% u ukupnim prihodima poduzetnika. Pored širenja obujma poslovanja prerađivačke industrije, u 2013. godini, raste i sektor F- Građevinarstvo s rastom prihoda od 43,4% tj. 9,2 milijuna kuna.

Unatoč smanjenju prihoda od 7,64%, djelatnost I- Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, s postignutih 20,75 % udjela u ukupnim prihodima 2013. i dalje predstavlja jednu od gospodarskih glavnih djelatnosti Općine Lovran.

Prema podacima iz Tablice 14. za 2014. godinu vidljivo je da je sektor C - Prehrambena industrija imala pozitivno poslovanje, s udjelom od 43,28% u ukupnom poduzetničkom poslovanju trgovačkih društava na području Općine Lovran. Sljedeći veći segment poslovanja čine M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s udjelom od 4,22 %.

Drugi najveći udio u ukupnom poslovanju odnosi se na sektor I- Djelatnost pružanje usluga smještaja, pripreme i usluživanja hrane 19,96 %, no u 2014. godini bilježi gubitak od 2,591,085 kn. S obzirom da je isti sektor u 2014. imao nova ulaganja u iznosu od 5,493,122 kuna, vrlo je vjerojatno da će u 2015. godini biti pozitivni pokazatelji za djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane.

Tablica 19 Prikaz financijskih rezultata trgovačkih društava s područja Lovrana 2014.

Opis	Broj tvrtki	Zaposleni 2013	Zaposleni 2014	Imovina	Prihodi	Rashodi	Dobit/ Gubitak	Izvoz	Uvoz	Nova ulaganja
Tvrtke koje imaju zaposlenike	83	595	606	346,608,115	203,064,626	204,088,266	-1,023,640	11,775,427	820,030	6,923,087
Tvrtke koje nemaju zaposlenike	54	2	0	83,697,368	27,887,358	29,117,620	-1,230,262	518,072	105,449	0
LOVRAN, ukupno	137	597	606	430,305,483	230,951,984	233,205,886	-2,253,902	12,293,499	925,479	6,923,087

Izvor: Hrvatska gospodarska komora- ispostava Rijeka

Tablica 20 Pregled financijskih rezultata trgovačkih društava po sektorima NKD 2007 - 2014. godina

DJEL	Broj tvrtki	Zaposleni 2013	Zaposleni 2014	Imovina	Prihodi	Rashodi	Dobit/ Gubitak	Izvoz	Uvoz	Nova ulaganja
A	1	0	0	19,739	0	4,627	-4,627	0	0	0
C	15	222	247	73,959,162	99,961,924	96,868,092	3,093,832	3,114,452	2,395	176,300
E	1	8	7	2,318,119	1,561,699	1,554,945	6,754	0	0	0
F	22	78	70	58,247,001	29,537,932	29,658,201	-120,269	141,505	109,347	141,010
G	27	51	57	120,194,112	36,543,126	38,980,961	-2,437,835	63,038	333,069	242,962
H	5	6	6	696,173	773,592	867,460	-93,868	0	0	218,576
I	21	173	160	125,035,939	46,083,690	48,674,775	-2,591,085	6,455,385	363,264	5,493,122
J	2	3	3	446,079	488,750	501,136	-12,386	0	14,350	90,900
L	13	1	1	34,506,271	306,043	607,803	-301,760	0	103,054	0
M	16	28	30	10,914,736	9,750,274	8,236,288	1,513,986	2,188,476	0	23,896
N	10	10	12	2,459,955	4,825,586	5,959,547	-1,133,961	330,643	0	82,942
P	1	2	4	262,058	547,593	522,368	25,225	0	0	0
S	3	15	9	1,246,139	571,775	769,683	-197,908	0	0	453,379
Ukupno	137	597	606	430,305,483	230,951,984	233,205,886	-2,253,902	12,293,499	925,479	6,923,087

Izvor: Hrvatska gospodarska komora- ispostava Rijeka

Tablica 21 Popis obrtnika i trgovačkih društava 2015

Naziv naselja	Broj obrtnika 2015	Broj trgovačkih društava 2015	Ukupan broj poslovnih subjekata
Liganj	4	4	8
Lovran	92	128	220
Lovranska draga	2	1	3
Medveja	9	1	10
Tuliševica	5	4	9
Ukupno	112	138	250

Izvor: Obrtni registar i baza podataka trgovačkih društava evidentiranih u HGK, datum 01.09.2015

Značajan udio u gospodarskoj aktivnosti općine Lovran imaju obrtnici, koji čine 44,8% ukupnog broja poslovnih subjekata registriranih na području Općine.

2.12. POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO

Poljoprivreda je u cjelini zapostavljena tako da pokriva tek male potrebe lokalnog stanovništva i turista. Usitnjene parcele i mali prihodi uz mogućnost ostvarenja većih zarada u drugim djelatnostima, glavni su razlozi stalnog smanjenja poljoprivredne proizvodnje. Jedan od razloga smanjenja poljoprivredne proizvodnje je i prenamjena zemljišta i njegova prodaja za novu stambenu izgradnju. Također ni ribarstvo nije razvijeno jer državne mjere nisu bile dovoljno poticajne za razvoj ove djelatnosti.

Tablica 22 Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstva u općini Lovran

Naselje	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	TRGOVAČKO DRUŠTVO	UKUPNO
Liganj	5		5
Lovran	13	1	14
Medveja	4		4
Tuliševica	1		1
Lovranska Draga			0
UKUPNO	23	1	24

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na dan 18.09.2015.

Tablica 23 Pregled obrađenih poljoprivrednih površina prema ARKOD-u

Naselje	Prikaz poljoprivrednih površina (ha) u ARKOD-u naseljima Općine Lovran					
	Oranica	Krški pašnjak	Vinograd	Maslinik	Miješani trajni nasadi	Ukupno
Liganj	0.07	0.32			0.37	0.75
Lovran	0.33	0.21				0.54
Lovranska Draga		8.49				8.49
Medveja			0.03	0.77	0.33	1.13
Tuliševica	0.11			0.36		0.47
Ukupno	0.50	9.02	0.03	1.13	0.70	11.38

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na dan 18.09.2015.

2.13. TURIZAM

S obzirom na geografski položaj i usku povijesnu, kulturološku i turističku povezanost s Opatijom, Lovran se smatra dijelom Opatijske rivijere zajedno s Mošćeničkom Dragom, Ikom i Ičićima, Opatijom i Voloskom. Rivijerom dominira jedinstvena koncentracije povijesne austro-ugarske građevinske baštine koje su sagrađene u drugoj polovici 19.stoljeća za turističke potrebe tadašnje srednje-europske elite i viših građanskih slojeva čineći 160 godina turističke tradicije na Kvarneru.

Ministarstvo turizma Republike Hrvatske prepoznaje sljedeće vrijedne cjeline s područja Lovrana:

- Rivijera: Volosko – Opatija – Lovran - Mošćenička draga
- Obalna šetnica Lovran – Volosko
- Stara jezgra Lovrana
- Povijesne vile u Lovranu

Uz navedenu atrakcijsku osnovu općine Lovran nadopunjuje prirodna baština s parkom prirode Učka, sa brojnim kanjonima i spiljama te šumama kestena. Obalni dio obiluje bujnim mediteranskim raslinjem pri čemu poseban šarm daju nasadi lovora i magnolije.

Ponuda sunca i mora predstavlja najdominantniji turistički proizvod Općine Lovran, dok je razvijenost

ostalnih proizvoda na nižoj razini. Očekuje se daljnji rast aktivnosti turizma 3S “sea, sand, sun” (mora, pijeska, sunca), no također se planira profilirati dodatno u smjeru kulturnog, kongresnog i zdravstvenog turizma.

Razvoj se također očekuje u domeni nautičkog turizma, izgradnjom marine Lovran, agroturizmu te turističkom segmentu prirodnih resursa Parka prirode Učka (žičara).

Tablica 24 Prikaz dolazaka i noćenja u odnosu na PGŽ i RH

	Dolasci Lovran	Noćenja Lovran	Dolasci PGŽ	Noćenja PGŽ	Udio dolasci %	Udio noćenja %	Dolasci RH	Noćenja RH	Udio dolasci %	Udio noćenja %
2010	62,380	260,306	2,353,000	11,197,400	2.65	2.32	10,604,000	56,417,000	0.59	0.46
2011	64,730	268,125	2,360,000	11,742,000	2.74	2.28	11,455,000	60,354,000	0.57	0.44
2012	66,714	284,005	2,353,000	11,974,000	2.84	2.37	11,836,000	62,742,000	0.56	0.45
2013	73,400	303,365	2,380,034	12,348,195	3.08	2.46	12,441,000	64,828,000	0.59	0.47
2014	80,942	314,802	2,420,000	12,212,000	3.34	2.58	13,128,000	66,483,000	0.62	0.47

Izvor: HTZ, Turizam u brojkama 2010-2014

Prema navedenim podacima vidljivo je da je udio u ukupnim dolascima u 2011. i 2012. na razini Hrvatske pao za 0,03 postotna boda u odnosu na 2010. godinu, no također u 2014. vidljiv je porast relativnog udjela dolazaka u odnosu na Hrvatske rezultate za 0,03 postotna boda. Udio noćenja turista u 2014. na području općine Lovran povećao se za 0,01 postotni bod odnosu na 2010. i to na razini cijele Hrvatske, što ukazuje da nema velikih oscilacija u rastu broja noćenja, ali da su rezultati pozitivni i dobri. Što se tiče odnosa općine Lovran i Primorsko-goranske županije, vidljivi su kontinuirani pozitivni pokazatelji u dolascima i noćenjima, gdje se udio dolazaka od 2010. do 2015. povećao za 0,86 postotna boda, a udio noćenja za 0,26 postotna boda.

Dolasci turista u smještajne kapacitete općine Lovran su u odnosu na 2010 godinu rasli godišnje u prosjeku 7,34%, a noćenja u prosjeku 5,23%, što su bolji rezultati rasta od ukupnih rezultata PGŽ gdje je zabilježen rast dolazaka u odnosu na 2010. godinu u prosjeku 7,12%, a noćenja 2,27%.

2.13.1. KAPACITETI ZA SMJEŠTAJ TURISTA I OSTVARENA NOĆENJA

Turističke kapacitete čine uglavnom privatni i hotelski smještaj. Postojeći smještajni kapaciteti općine Lovran odnose se na broj ležajeva u sobama i apartmanima.

Smještajni kapaciteti odnose se na:

- Hotele
- Privatne hotele, vile i pansione
- Vile i pansione
- Odmarališta
- Objekte u ruralnom turizmu
- Obiteljski smještaj-privatni iznajmljivači
- Autokamp
- Turističko naselje
- Hostel

Ako usporedimo 2014. i 2015.godinu prema smještajnim kapacitetima, u 2015. Godini bilježimo povećanje od 57 kreveta te povećanje broja apartmana na području Općine. Povećanje smještajnih kapaciteta očitovalo se u hotelskom smještaju (Hotel Park 4*) i obiteljskom smještaju (apartmani).

Tablica 25 Popis smještajnih kapaciteta

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE LOVRAN
SMJEŠTAJNI KAPACITETI 2014. godina

	Broj soba	Broj apartmana	Broj kreveta	Broj pom. kreveta	Σ kreveta
Hoteli LRH					
"Excelsior" ****	168	9	358	179	537
"Bristol" ***	100		195	35	230
Remisens Villa Atlanta ****		14	28	14	42
Remisens Villa Belvedere ****		15	30	15	45
Villa Elsa** dep. hotela"Bristol"		15	30	15	45
Villa Zagreb** dep. hotela"Bristol"	23		46	0	46
	291	53	687	258	945
Privatni hoteli, vile i pansioni					
POL MOT Hotel "Lovran" ***	53		100	20	120
Hotel Park ****	51	3	105	33	138
Hotel restaurant Villa Astra**** & Villa Astra Nova	11		22	6	28
Hotel Villa Eugenia ****	15		30		30
Hotel Draga di Lovrana ****	4	1	10	2	12
Hotel Villa Vera ****	14	4	44	0	44
	148	8	311	61	372
VILLE I PANSIONI					
Pansion Stanger (pansion komlor)	25		50	8	58
Villa Nada ***	8	3	22	6	28
Villa "Magnolia" ***	13		23	0	23
	46	3	95	14	109
Odmarališta					
SING Odmaralište grada Zagreba	14		48	0	48
Ruralni turizam					
Gospodarstvo Oraj**** (eko turizam)	4		8	2	10
Ruralni turizam Ivulčić		2	6	2	8
	4	2	14	4	18
Obiteljski smještaj 217 iznajmljivača (Lovran i Medveja)					
sobe	120				0
apartmani		290			0
kuća i stan za odmor 3 objekta (Biondić, Kršanac Ivulčić, Sirotnjak)	5	1			
	125	291	1101	312	1413
Autokamp Medveja					
	278		834		834
Turističko naselje Medveja					
	101		300	64	364
Hostel Link					
	114		299		299
	Broj soba	Broj apartmana	Broj kreveta	Broj pom. kreveta	Σ kreveta
SVEUKUPNO	1.121	357	3.689	713	4.402

Izvor: Turistička Izvor: Turistička zajednica Lovran 2015

Tablica 26 Pregled popunjenosti smještajnih kapaciteta od 2011-2014.godine

Vrsta smještaja	2014				indeks 14/13	2013				indeks 13/12	2012				indeks 12/11	2011			
	Ukupno	Domaći	Strani	%		Ukupno	Domaći	Strani	%		Ukupno	Domaći	Strani	%		Ukupno	Domaći	Strani	%
Hoteli	155.046	17.870	137.176	49,25	106	146.809	18.229	128.580	48,39	105	139.344	15.942	123.402	49,06	102	136.134	12.453	123.681	50,77
Kamp Medveja	30.212	1.554	28.658	9,60	79	38.007	1.866	36.141	12,53	104	36.419	1.867	34.552	12,82	83	43.703	2.149	41.554	16,30
Turističko naselje Medveja	25.449	786	24.663	8,08	91	28.106	837	27.269	9,26	112	25.102	1.513	23.589	8,84	172	14.608	475	14.133	5,45
Obiteljski smještaj	64.459	6.427	58.032	20,48	111	59.146	3.188	55.958	19,50	110	53.867	2.322	51.545	18,97	114	47.311	2.653	44.658	17,65
Pansion	7.684	1.318	6.366	2,44	105	7.338	787	6.551	2,42	101	7.294	783	6.511	2,57	110	6.614	1.071	5.543	2,47
Odmarališta	3.828	1.800	2.028	1,22	81	4.703	1.541	3.162	1,55	100	4.699	1.552	3.147	1,65	107	4.397	1.747	2.650	1,64
Vikendaši	5.579	1.407	4.172	1,77	79	7.091	1.762	5.329	2,34	116	6.118	1.926	4.192	2,15	107	5.739	1.963	3.776	2,14
Nekomercijalni	9.288	1.137	8.151	2,95	80	11.558	565	10.993	3,81	104	11.162	554	10.608	3,93	116	9.619	1.008	8.611	3,59
Hostel	13.257	4.093	9.164	4,21	2184	607	242	365	0,20		-	-	-	0,00	0	-	-	-	0,00
UKUPNO	314.802	36.392	27.841	100	104	303.365	29.017	274.348	100	107	284.005	26.459	257.546	100	106	268.125	23.519	244.606	100

Izvor: TZ Lovran

Najveći dio smještajnih kapaciteta, a samim time i njihove popunjenosti zauzimaju hoteli i obiteljski smještaj.

Popunjenost hotelskih kapaciteta je svoj vrhunac je imala 2011. godine kada je udio popunjenosti hotelskog kapaciteta u ukupnom turističkom smještaju općine Lovran iznosio 50,77 %, a tijekom narednih godina pokazuje pad za 1,71 postotna boda u 2012. godini te dodatnih 0,67 u 2013. godini.

Sličan scenarij možemo iščitati i za popunjenost Kampa Medveja, koji kroz predmetno razdoblje bilježi pad i popunjenosti i udjela u ukupnoj popunjenosti smještajnih kapaciteta u odnosu na 2011. godinu.

Porast udjela popunjenosti u ukupnom turističkom smještaju općine Lovran (tijekom 2012. i 2013. bilježi Turističko naselje Medveja kod koje se u 2012. godini taj udjel popunjenosti u odnosu na ostale turističke kapacitete povećao za 3,39 postotna boda što je rezultat povećanja popunjenosti od 72 %.

Značajan pad popunjenosti većeg dijela smještajnih kapaciteta u 2014 godini u odnosu na brojke iz 2013. godine uzrokovao je snažni rast popunjenosti Hostela kao nove vrste smještajnih jedinica na području Općine Lovran. U ovakvoj novoj situaciji, stabilnost popunjenosti bilježe samo Hoteli, Obiteljski smještaj i Pansioni, dok su Hosteli privukli dio gostiju koji se smještao u Kampovima, Turističkom naselju i Odmaralištima.

Pozitivni pokazatelji u ukupnom broju stranih i domaćih turista pokazuju da se broj turista u 2014. godini povećao za 17,40% u odnosu na 2011. godinu. Broj domaćih turista povećao se u odnosu na 2011. godinu za 54,73 %, dok je broj stranih turista porastao za 13,81 %.

Najveći udio u ukupnim smještajnim kapacitetima hotela imaju hotel Excelsior (42,41%) i hotel Bristol (22,72) čineći većinu popunjenosti smještajnog kapaciteta u 2014. godini i to 65,13 %. Povećanje ukupnog hotelskog smještaja u 2014. godini iznosi 14,94 %.

Tablica 27 Pregled noćenja po hotelima od 2009-2014.godine

Hotel	noćenja 2014	noćenja 2013.	indeks 14/13	Udio % 2014	Udio % 2013	noćenja 2012.	noćenja 2011.	indeks 12/11	Udio % 2012	Udio % 2011	noćenja 2010	noćenja 2009.	indeks s 10/09	Udio % 2010	Udio % 2009
Excelsior	65.758	64.454	102	42,41	43,90	60.608	60.415	100	43,50	44,38	63.079	60.401	104	46,07	44,78
Bristol	35.559	33.352	107	22,93	22,72	31.37	32.187	97	22,52	23,64	33.277	31.021	107	24,30	23,00
Lovran	15.871	13.924	114	10,24	9,48	15.304	14.158	108	10,98	10,40	12.913	16.582	78	9,43	12,29
Park	20.915	20.179	104	13,49	13,75	18.867	19.547	97	13,54	14,36	18.047	18.388	98	13,18	13,63
Vera	7.956	6.966	114	5,13	4,74	6.302	5.999	105	4,52	4,41	4.750	1.522	312	3,47	1,13
Eugenia	5.537	4.586	121	3,77	3,12	3.418	783	437	2,51	0,58	0.000	89	0	0,00	0,07
Astra	2.630	1.903	138	1,70	1,30	2.136	2.175	98	1,53	1,60	2.587	2437	105	1,89	1,83
Draga di Lovrana	820	1.445	57	0,53	0,93	1.335	870	153	0,96	0,62	705	441	160	0,51	0,32
Medveja											1.557	3.974	39	1,15	2,95
UKUPN O:	155,046	146.809				139.344	136,134				135,358	134,891			

Izvor: TZ Lovran

Osim smještajnim kapacitetima, općina Lovran obiluje ugostiteljskim objektima- restoranima, konobama, pizzerijama i ostalim ugostiteljskim objektima., te nudi svojim posjetiteljima bogatu gastronomsku ponudu u kojoj mogu uživati. U njima se ostvaruje jedan dio turističke potrošnje i istraživanja putem anketnih listića pokazuju da najveći broj turista u Lovranu u prosjeku potroši manje od 30€ dnevno. Prema navedenom podatku vidimo mogućnosti za izmjenu strukture turističke ponude u Lovranu preorijentiranjem prema klijenteli s većom potrošačkom moći.

Najveći udio stranih turista čine sljedeće nacionalnosti: Nijemci, Austrijanci, Talijani, Slovenci i Mađari. Prosjek noćenja iznosi 4,3 dana.

Najčešće dobne skupine u dolascima čini dobna skupina od 31-60 godina čine udio od 49,55 % ukupnih posjetitelja, no ne treba zanemariti i dobnu skupinu preko 60 godina koja zauzima visok udio u ukupnom broju dolazaka turista od 24,08 %.

Tablica 28 Dobne skupine turista pregled za 2011.-2014. Godine

Dobna skupina	DOLASCI				Indeks dolasci 14/11	NOĆENJA				Indeks noćenja 2014/2011
	2011	2012	2013	2014		2011	2012	2013	2014	
0 do 12 godina	3.821	5.024	6.018	6.591	172	19.839	25.479	30.809	31.064	157
13 do 18 godina	3.647	3.580	3.651	4.563	125	18.221	18.372	18.151	19.276	106
19 do 30 godina	7.606	8.029	8.624	10.189	134	30.534	32.341	34.115	39.561	130
31 do 40 godina	9.376	10.449	11.221	11.983	128	34.472	39.972	42.612	42.252	123
41 do 50 godina	11.374	12.088	12.866	13.884	122	45.836	50.229	52.882	53.551	117
51 do 60 godina	11.671	11.886	12.991	14.234	122	46.568	49.147	51.828	53.265	114
preko 60 godina	17.235	15.658	18.029	19.498	113	72.655	68.465	72.968	75.833	104
ukupno	64.730	66.714	73.400	80.942	125	268.125	284.005	303.365	314.802	117

Izvor: TZ Lovran

Općina Lovran je u 4 turističke sezone od 2011 do 2014 povećala broj dolazaka za 25%, odnosno noćenja za 17% noćenja.

Najveći porast se primjećuje u dobnoj skupini od 0-12 godina što upućuje da smještajne kapacitete sve više smatraju atraktivnim mladi roditelji što se vidi i u značajnom povećanju dolazaka gostiju dobne skupine između 19 i 30 godina te nešto slabijem no još uvijek značajnom porastu dobne skupine od 31-40 godina.

Iako je brojevima dolazaka i noćenja još uvijek najzastupljenija dobna skupina preko 60 godina, ovo je također i skupina koja ima relativno mali godišnji porast tijekom posljednje 4 godine pa se njen udio u ukupnom broju dolazaka smanjio s 27% u 2011 na 24% u 2014. godini.

Tablica 29 Pregled noćenja i dolazaka prema zemlji nacionalnosti 2011.-2014.

Zemlja dolaska	2014				Indeks 2014/13		2013			Indeks 2013/12		2012				Indeks 2012/11		2011		
	noćenja	%	dolasci	dani	noćenja	dolasci	noćenja	%	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	%	dolasci	dani	noćenja	dolasci	noćenja	%	dolasci
Njemačka	76.304	24%	14.874	5	92	97	82.736	27%	15.331	114	115	72.726	26%	13.319	5	121	119	60.182	22%	11.229
Austrija	35.658	11%	9.021	4	103	110	34.541	11%	8.230	105	104	32.888	12%	7.898	4	97	98	33.899	13%	8.059
Italija	22.466	7%	7.040	3	105	113	21.376	7%	6.204	90	97	23.732	8%	6.419	4	96	86	24.839	9%	7.429
Slovenija	20.679	7%	6.924	3	88	105	23.535	8%	6.591	102	101	23.001	8%	6.529	4	117	125	19.584	7%	5.212
Mađarska	17.515	6%	4.446	4	116	117	15.138	5%	3.802	118	136	12.789	5%	2.786	5	91	91	14.082	5%	3.072
Nizozemska	13.260	4%	2.889	5	121	114	10.914	4%	2.530	87	80	12.564	4%	3.182	4	106	111	11.864	4%	2.854
Poljska	13.241	4%	2.397	6	105	110	12.566	4%	2.182	136	130	9.264	3%	1.677	6	132	125	7.015	3%	1.346
Francuska	9.281	3%	3305	3	105	102	8.872	3%	3.228	106	327	8.404	3%	987	9	141	124	5.948	2%	797
Rusija	6.580	2%	914	7	122	141	5.380	2%	647	64	21	8.386	3%	3.045	3	88	102	9.560	4%	2.983
Belgija	6.106	2%	1250	5	78	72	7.856	3%	1.741	140	162	5.619	2%	1.078	5	116	120	4.841	2%	900
ostale zemlje	57.320	18%	17.308	3	111	121	51.434	17%	14.337	107	117	48.173	17%	12.287	4	91	89	52.792	20%	13.813
strani	278.410	88%	70.368	4	101	109	274.348	90%	64.823	107	109	257.546	91%	59.207	4	105	103	244.606	91%	57.694
domaći	36.392	12%	10.574	3	125	123	29.017	10%	8.577	110	114	26.459	9%	7.507	4	113	107	23.519	9%	7.036
UKUPNO	314.802	100	80.942	4	104	110	303.365	100	73.400	104	110	284.005	100	66.714	4	106	103	268.125	100	64.730

Izvor: TZ Lovran

Općinu Lovran posjećuju velikom većinom strani gosti. Ipak, može se primijetiti da se udio stranih gostiju polako ali stabilno smanjuje te je očigledan veliki porast dolazaka domaćih gostiju koji u 2014. godini iznosi 23%, a što utječe i na blagu promjenu strukture gostiju u odnosu na zemlju dolaska.

Što se tiče stranih gostiju, najvjerniji gosti su gosti iz Njemačke, Austrije, Italije i Slovenije. u posljednje vrijeme se osjeća velik porast dolazaka ruskih gostiju koji ujedno bilježe i najveći prosječni broj dana boravka u smještaju. Tu su i gosti iz Mađarske, Nizozemske i Poljske koji imaju mali udio u ukupnoj strukturi gostiju Općine Lovran, ali bilježe značajan rast dolazaka iz godine u godinu.

Najduže se u prosjeku u smještaju zadržavaju Rusi i Poljaci, a od stalnih gostiju Nijemci ostaju u smještaju u prosjeku 5 dana dok se Talijani i Slovenci zadržavaju otprilike 3 dana.

Kao i u ostatku regije, popunjenost smještajnih kapaciteta u općini Lovran je tradicionalno najveća u kolovozu i srpnju, dok su u lipnju rezultati relativno slični onima u rujnu. Popunjenost počinje laganim rastom u travnju a završava sličnom razinom u listopadu. I travanj i listopad imaju velike oscilacije u popunjenosti tijekom godina, pa se može zaključiti da uspjeh popunjenosti ovisi o faktorima koji su izvan kontrole turističke uprave i njenih programa. Od studenog do ožujka razina popunjenosti je na zanemarivim razinama 1 – 2% ukupne godišnje popunjenosti.

Tablica 30 Pregled dolazaka turista prema mjesecima 2011.-2014.

Mjesec	2014		indeks 14/13	2013		indeks 13/12	2012		indeks 12/11	2011		indeks 14/11
siječanj	1.941	1%	123	1.581	1%	91	1.741	1%	129	1.353	1%	143
veljača	2.095	1%	121	1.725	1%	108	1.600	1%	74	2.161	1%	97
ožujak	4.225	2%	97	6.106	2%	141	4.344	2%	131	3.320	1%	178
travanj	16.319	5%	118	13.875	5%	116	12.000	4%	87	13.746	5%	119
svibanj	25.518	8%	108	23.583	8%	131	18.061	6%	96	18.886	7%	135
lipanj	43.393	14%	127	34.136	11%	101	33.895	12%	96	35.470	13%	122
srpanj	71.937	23%	98	73.737	24%	105	70.325	25%	113	62.295	23%	115
kolovoz	87.463	28%	101	86.955	29%	107	81.104	29%	105	77.294	29%	113
rujan	36.260	12%	97	37.515	12%	98	38.458	14%	112	34.468	13%	105
listopad	18.656	6%	111	16.732	6%	105	15.995	6%	116	13.783	5%	135
studeni	2.874	1%	89	3.229	1%	110	2.938	1%	161	1.828	1%	157
prosinac	2.446	1%	58	4.191	1%	118	3.544	1%	101	3.521	1%	69
UKUPNO	314.894	100%	104	303.365	100%	107	284.005	100%	106	268.125	100%	117

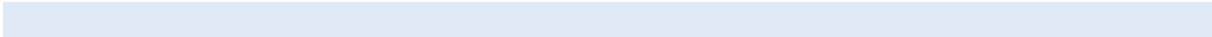
Izvor: TZ Lovran

2.13.2. MANIFESTACIJE

Na području općine Lovran provodi se 10-ak manifestacija koje daju raznovrsnu ponudu tijekom godine,

a nastaju na temeljima prirodnih resursa, gastronomije, tradicije, kulture čineći prepoznatljiv brand Općine Lovran:

- Karneval- siječanj, veljača
  - Zubijada – natjecanje u ribolovu pod maskama
  - Festival šparoga- ožujak
  - Naš svijet je glazba- svibanj
  - 100 milja Istre – travanj
  - Dani črešanj va Lovrane – lipanj
  - Regata tradicijskih barki za trofej „Nino Gasparinić“ -lipanj
  - Lovransko ljeto- srpanj, kolovoz
  - Marunada u Lovranu, Dobreću i Lignju –listopad
-

2.14. PROMETNI SUSTAV

Prometni sustav čine međusobno povezane sve prometne grane u jedinstvenoj funkciji pružanja transportnih usluga. Prometni sustav čine podsustavi kopnenog, pomorskog i zračnog prometa.

2.14.1 Kopneni promet

2.14.1.1. CESTOVNA INFRASTRUKTURA

Cestovnu mrežu na području općine danas čini sustav razvrstanih državnih, županijskih i lokalnih cesta, te ostalih nerazvrstanih cesta i puteva, kao i sustav ulica naselja Lovran.

2.14.1.2. DRŽAVNE CESTE

Postojeća državna cesta D 66: Pula (D3) - Labin - Opatija - Matulji (D8) okosnica je cjelokupnog cestovnog prometa. Dionica ukupne dužine oko 5.150 metara je na 60% dužine (oko 3.500 m) gradska ulica kroz Lovran i Medveju, sa direktnim prilazima dijelovima naselja i pojedinim građevinama.

Kroz Lovran je obostrano ili jednostrano proširena nogostupima i ugibalištima za autobuse, a izvan naselja je širine 6 - 7 metara, sa dvije kolne trake širine 5 - 10 metara. Cesta je mjestimično proširena gradnjom novih obložnih zidova na izlazu iz Lovrana, prema Medveji, a kroz veći dio naselja Lovran presvučena novim završnim slojem. Cesta je opterećena tranzitnim prometom, tijekom sezone promet je usporen, a gradnja parkirnih mjesta zabranjena je neposredno uz državne prometnice.

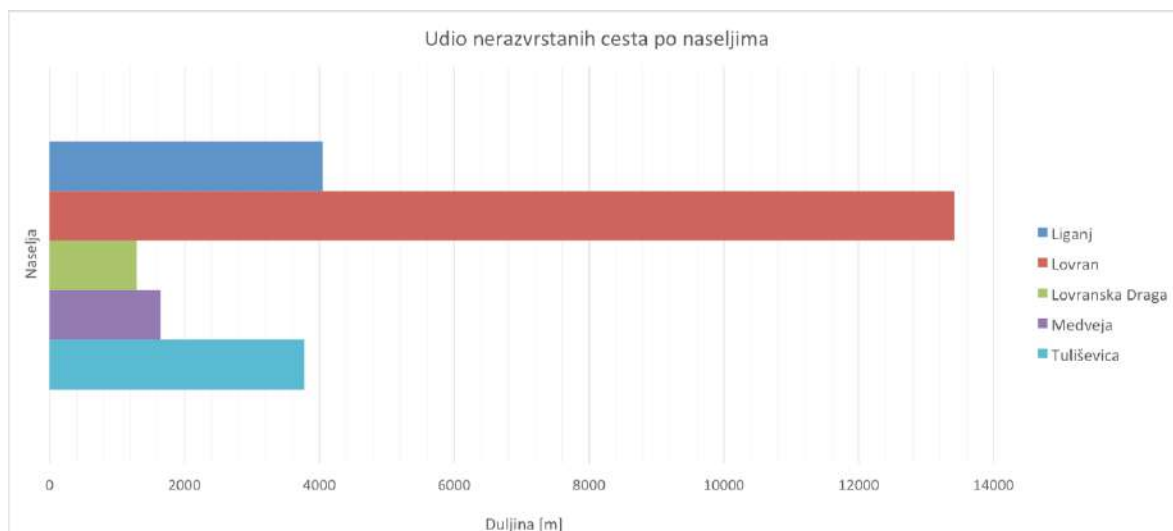

2.14.1.3. NERAZVRSTANE CESTE

Nerazvrstana cesta je javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi. U općini Lovran evidentirano je evidentirano **24,186 km** nerazvrstanih cesta. Iste su podijeljene na sljedeće kategorije:

- Stambene ulice (SU)
- Seoske ceste (SC)
- Kolno---pješački prilazi (KPP)
- Ceste s posebnim režimom prometovanja (CPR)

Slika 5 Udio nerazvrstanih cesta u općini Lovran

Izvor: Elaborat: Registar nerazvrstanih cesta Općine Lovran, 2015.

2.14.1.4. ŽUPANIJSKE CESTE

Na području općine nalazi se dio županijske ceste Ž5049 “Dobreć - Ž5050”, te županijska cesta Ž5050 “Liganj - Lovran (D66)”. Županijska cesta Ž5049 “Dobreć - Ž5050” prema gornjem dijelu naselja Lovran i Dobreću, dijelom je gradska ulica do naselja Zaheji i gradskog groblja, sa

nogostupima i infrastrukturom, a dalje prema Dobreću to je dvosmjerna cesta širine 5,5 - 6,0 metara sa većim usponom i bez pješčanih staza i nogostupa.

Odvodnja je neuređena, a asfaltni sloj dobar. Ukupno je do Dobreća cesta dužine 3.200 metara. Županijska cesta Ž5050 "Liganj - Lovran (D66)" dužine je oko 2200 metara. Cesta je 5,50- 6,00 metara širine, većeg nagiba (i do 10%), bez nogostupa i staza. Ugibališta su djelomice uređena, a zaštitne ograde su samo na oštrim zavojima.

2.14.1.5. LOKALNE CESTE

Razvrstana lokalna cesta L58041 "Lovranska Draga - Liganj (Ž5050) u dužini od 3.400 metara je prometnica sa elementima brdske ceste širine 4,50 - 5,50 metara, neuređenom odvodnjom, a zadovoljava samo lokalne potrebe.

2.14.2. SUSTAV ULICA NASELJA LOVRAN

Prometnice u području Zaheji su dvosmjerne, jednosmjerne ili slijepe ulice sa proširenjima. Asfaltirane su ili betonirane, dijelom sa neuređenim kolnikom i proširenjima za parkiranje. Širine su 3,0 do 6,00 metara, sa i bez nogostupa. U starom dijelu grada samo dio ulica može se koristiti za kolni promet i opskrbu, širine su 3,00 do 4,00 m, a funkcioniraju kao jednosmjerne. Parkirališta u gradu uglavnom nisu formirana pa se koriste svi međuprostori i slobodne površine. Svi veći javni objekti osiguravaju za svoje potrebe veći ili manji prostor za parkiranje.

2.15.3. JAVNI PRIJEVOZ

Današnjom državnom cestom Rijeka - Pula u centru Lovrana, ulicom Šetalište maršala Tita prometuje Autotrolejeva autobusna linija 32 (Rijeka - Mošćenička Draga), kao i druge međuzupanijske linije iz Rijeke prema Puli i obrnuto. Autobusna linija 36, koja je također dio

Autotroleja prometuje županijskom i lokalnom cestom Lovran-Dobreć-Liganj-Lovranska Draga i natrag. Dio autobusnih stajališta nema ugibališta, što također otežava promet vozila.

2.14.5. ŽELJEZNIČKI PROMET

Područjem Općine Lovran ne prolazi trasa željezničke pruge.

2.14.6. POMORSKI PROMET

Sustav pomorskog prometa razvrstan je na sustav luka i morskih putova. Luka otvorena za javni promet jest morska luka koju pod jednakim uvjetima može upotrebljavati svaka fizička i pravna osoba sukladno njenoj namjeni i u granicama raspoloživih kapaciteta. Temeljem naredbe o razvrstavanju luka otvorenih za javni promet (NN 5/97), u luke lokalnog značaja razvrstane su luka Lovran i luka Medveja.

Kapacitet luke Lovran je:

- u mandraču 40 vezova (L.O.A. do max. 7,0 m),
- 20 suhih vezova (L.O.A. do 7 m max.)
- u ljetnim mjesecima luka može primiti još do 20 plovila (L.O.A. - 5 - 12,0 m)

Luka je opremljena dizalicom, vodom, strujom i popratnim sadržajima u naselju Lovran. Preko pristupne ceste vezana je na današnju državnu cestu. Kapacitet **luke Medveja** je 20-30 vezova (L.O.A. 5,0 - 7,0 m max.) u moru i 10-15 mjesta na kopnu (L.O.A. 5-7,0 m max.). Zaštićena je od vjetra i valova iz III i IV kvadranta, dubina mora u zaštićenom dijelu luke je do 2,5 metra. Dijelom akvatorija općine Lovran prolazi i unutarnji, kao i međunarodni plovni put, a u krajnjem sjeveroistočnom dijelu nalazi se i manji dio zone sidrenja Riječke luke.

2.14.6. PROJEKT “ŽIČARA”

Projekt izgradnje Žičare na području općine Lovran predviđen je prostornim planom Općine Lovran te za istu postoji izrađena preinvesticijska studija te je projekt prepoznat u Glavnom planu razvoja turizma Primorsko-goranske županije.

Žičara će povezivati obalu s planinskim područjem Učke te ima velik turistički značaj za cijelu regiju. Trasa žičare povezivala bi mjesto Medveju s planinskim vrhom Učke – Vojakom. Realizacijom nove turističke infrastrukture doprinijelo bi se kvaliteti turističke ponude i produljenja turističke sezone na području Kvarnera tokom cijele godine. Predviđena žičara sastojala bi se od dvije kabine, s predviđenim kapacitetom od 60 putnika po kabini te maksimalnim kapacitetom prijevoza do 350-400 putnika/sat.

2.14.7. ZRAČNI PROMET

Na području općine ne postoji zračno pristanište niti uređena površina za hitne intervencije (helidrom)- za hitne slučajeve može se koristiti prostor terena NK Lovrana.

2.15. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

2.15.1. SUSTAV TELEKOMUNIKACIJA I POŠTE

Područje Općine Lovran pokriveno je u potpunosti mrežom UPS-a Lovran (udaljenog pretplatničkog stupnja). Pristupna telekomunikacijska mreža izgrađena je dijelom kao podzemna mreža, i to sa direktnim polaganjem TK kabela u zemlju ili uvlačenjem kroz cijevi novoizgrađene distributivne telekomunikacijske kanalizacije, a dijelom kao zračna mreža sa samonosivim TK kablama a što se prvenstveno odnosi na pretplatničke instalacije, odnosno na zaseoke sa malim brojem domaćinstava (stanova). Udaljeni pretplatnički stupanj (UPS) Lovran smješten je u objektu učeničkog doma, u za tu svrhu adaptiranom prostoru, koji se nalazi u centru područja koji pokriva

spomenuti UPS. Povezivanje UPS-a Lovran na višu prometnu razinu odnosno, digitalnu telefonsku central tipa AXE u Opatiji ostvareno je optičkim sistemom prijenosa, koristeći u tu svrhu položeni svjetlovodni TK kabel odgovarajućeg tipa i kapaciteta na dionici Opatija – Lovran. Općinom Lovran prolazi trasa optičkog sustava prijenosa Rijeka – Pula – Pazin magistralnog odnosno međuzupanijskog značaja.

Kapacitet postojećeg UPS-a Lovran je 3072 priključka sa mogućnošću ukapčanja 184 ISDN priključaka. Od navedenog ukupnog kapaciteta do sada je iskorišteno (ukopčano) 83 % telefonska priključka i 88 % ISDN priključka. Kapacitet TK mreže je 5100 vodova i uglavnom zadovoljava postojeće potrebe za

priključcima i pružanjem osnovne govorne usluge. Dio TK mreže starijeg je datuma i zahtjeva supstituciju kako bi bilo moguće korisnicima omogućiti širokopojasnost i multimedijalne usluge. Ukupna duljina pristupne podzemne kabela mreže u općini iznosi 26 km, od čega je većina (oko 20 km) starija od 5 godina.

2.15.2. PLAN RAZVOJA ŠIROKOPOJASNE INFRASTRUKTURE OPĆINE LOVRAN

Korištenje suvremenih tehnoloških mogućnosti i usluga širokopojasnog pristupa internetu značajne su za područja:

- Rada i poslovanja (e-uprava, e-poslovanje itd.)
- Obrazovanja i istraživanja
- Multi-medijskog sadržaja visoki kvaliteta

Izgradnjom širokopojasne mrežne infrastrukture visokih kapaciteta utjecati će povećanje produktivnosti i izazvati trajne inovativne efekte u općini Lovran u području:

1. unaprjeđenju gospodarstvenika na području općine
2. razvoju turističkih usluga- brz pristup internet
1. unaprjeđenju obrazovanja
2. kvalitetnijoj zdravstvene zaštite
3. većoj dostupnosti i efikasnosti javne uprave
4. razvoju i očuvanju kulture

5. povećanju sigurnosti/pouzdanosti komunikacijske infrastrukture

---

2.15.3. POŠTA

Jedinica poštanske mreže smještena je u naselju Lovran.

2.15.4. VODNO GOSPODARSKI SUSTAV

Opskrba vodom područja općine Lovran se odvija putem vodoopskrbnog sustava Liburnijske rivijere i zaleđa. Ovim vodoopskrbnim sustavom najveća količina vode se dovodi iz riječkog vodoopskrbnog sustava iz izvora Zvir i izvora Rječine. Dio vode se osigurava i iz lokalnih izvora i to: Mala Učka, Vela Učka, Sredić, Rečina i tunel Učka. Osnovna karakteristika ovog vodoopskrbnog sustava je veća potrošnja, a manja izdašnost izvora ljeti i obrnuto manja potrošnja, a veća izdašnost lokalnih izvora zimi. Izvor Medvejica jedini je značajniji izvor u obalnom području općine. Zbog zaštite podzemnih voda i zaštite izvorišta na Učki, definirane su zone sanitarne zaštite te je donesena Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Liburnije i zaleđa (SN 19/2000.).

Izvori Mala Učka i Rečina se nalaze na području Općine Lovran. Radovi na dovodu vode iz izvora Mala Učka su započeli kaptiranjem tog izvora 1989. godine. 1912. godine je izgrađena kaptaža izvora Vela Učka te izvora Rečina koji su zajedno s izvorom Mala Učka povezani u zajednički vodoopskrbni sustav. Izgradnjom cjevovoda do vodospreme u Matuljima (vodosprema Šmogori), u razdoblju od 1936. do 1938. god. u ovaj vodoopskrbni sustav su povezana sva gornja naselja ispod Učke do Matulja i naselje Matulji. Vodoopskrba obalnih dijelova općine Lovran je izgrađena u razdoblju od 1962. do 1966. god. kada cijelo područje Liburnijske Rivijere dobiva vodu iz Rijeke. Glavni dovodni sustav vode za područje Općine Lovran se nalazi u obalnoj zoni i odvija se preko vodospreme Lokva od 2.000 m³ u koju voda dolazi dugim tlačnim cjevovodom profila 250 mm iz crpne stanice Opatija I i cjevovodom profila 200 mm iz izvora Mala Učka, Vela Učka i Rečina te tunel Učka. U crpnu stanicu Opatija I voda dolazi cjevovodom profila 450 mm iz Rijeke.

U posljednjih 15-ak godina izgrađen je cjelovit suvremeni osnovni sustav javne odvodnje – sanitarne kanalizacije Liburnijske rivijere. Središnja točka sustava jest UPOV Opatija, do koje se sa sjeverne strane dovode otpadne vode počev od Matulja (s dijelovima okolnih naselja), Voloska i Opatije. S južne strane transport otpadnih voda započinje u Medveji, slijedi Lovran, Ika i Ičići. Za magistralni transport otpadnih voda služi niz kanalizacijskih crpnih stanica, koje su u tom razdoblju izgrađene (bilo nove građevine, bilo rekonstrukcije starih kanalizacijskih taložnica). UPOV, koji je u ovom trenutku opremljen za I. stupanj pročišćavanja, opremljen je dugim ispustom tako pročišćenih otpadnih voda u more. Njegova duljina od oko 1260 m i točka ispuštanja na oko 61 m dubine, osiguravaju da zagađenja mora i na vrlo maloj udaljenosti od mjesta ispuštanja i od djelomično pročišćenih otpadnih voda, nema, pogotovo u priobalnom pojasu (širine najviše 200 m) u kojem se u sezoni odvija rekreacija ljudi. Godine 2012. izgrađen je i stavljena u funkciju I. faza UPOV Opatija u Ičićima, a odvod pročišćenih otpadnih voda je priključen na pred oko 25 godina izgrađen dugački ispust u more. Uređaj I. stupnja pročišćavanja ima kapacitet 230 l/s, a kapacitiran je za ukupno opterećenje 58300 ES za potrebe stanovništva ovog područja i turista tijekom vrhunca turističke sezone.

U posljednjih 5-10 godina sustav javne odvodnje na području obuhvata KD Liburnijske vode najviše je dograđivan na području Matulja (Rukavac, Mihotići, Poljane, Školarevo, Opić, Konjsko) , na rubnim višim područjima Opatije, Ičića, Ike, Lovrana, i u tzv. Visokoj zoni Lovrana. Proširivala se mreža sekundarnih i tercijarnih sanitarnih kolektora, a prema mjesnoj konfiguraciji terena (objekti uokolo dolaca i vrtača iz kojih nije moguć gravitacijski odvod) u mreži su bile nužne male crpne stanice za lokalno crpljenje otpadnih voda.

2.15.4.1. DIREKTIVA O PROČIŠĆAVANJU KOMUNALNIH OTPADNIH VODA (91/271/EZ) SA IZMJENAMA EUROPSKE KOMISIJE IZ (98/15/EZ)

Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda nameće obaveze na države članice da osiguraju prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda nastalih u urbanim aglomeracijama većim od 2.000 ES. Zahtjevi za stupnjem pročišćavanja razlikuju se u ovisnosti o veličini aglomeracije.

Aglomeracija Opatija pripada kategoriji > 10.000 ES, a recipijent je u normalnom području. Direktivom se zahtijeva:

- ✓ Dovođenje sustava prikupljanja otpadnih voda
- ✓ Mehaničko pročišćavanje otpadne vode
- ✓ Biološko pročišćavanje

Planom provedbe vodnokomunalnih direktiva na području obuhvata definirane su aglomeracije Opatija-Lovran(>2.000 ES) i aglomeracija Mošćenička Draga (>2.000 ES).

Tablica 31 Planirane provedbe vodokomunalne direktive

AGLOMERACIJA PODRUČJE	ROK REALIZACIJE 31.12.	PLAN PROVEDBA VODNOKOMUNALNIH DIREKTIVA, PLANIRANI KAPACITET UPOV-a (ES)	PREDVIDENI STUPANJ PROČIŠĆAVANJA
OPATIJA-LOVRAN	2018.	(45.636) 46.000	2

Izvor: Studija izvodljivosti Liburnijske vode d.o.o.

2.15.4.2. UREĐENJE VODOTOKA I VODA

U sklopu vodno gospodarskog sustava potrebno je spomenuti nekoliko bujičnih vodotoka kao što su Medveja, Labinsko, Peharovo i Školarovo. Navedeni vodotoci su uglavnom povremene vodne pojave.

Područje općine Lovran pripada Vodnom području Primorsko - Istarskih slivova i unutar njega slivnom području Kvarnersko primorje i otoci.

Uređenje vodotoka podrazumijeva radove na održavanju vodotoka, vodnog dobra i vodnih građevina kao i građevina za melioracijsku odvodnju, održavanje vodotoka i vodnog dobra i drugih radova kojima se omogućuje kontrolirani i neškodljivi protok voda i njihovo namjensko korištenje. Radovi na održavanju vodotoka su oblaganje korita i obala kamenom cementnim pločama, žičanim

pleterom i sl., čišćenje, uklapanje nanosa i djelomično produbljivanje dna korita, ublažavanje zavoja bez značajnije promjene trase korita, zemljani i slični radovi na uređenju i održavanju obala, zemljani radovi u inundacijskom pojasu, krčenje i košnja raslinja, obnavljanje, održavanje propusta i prijelaza do raspona od 5 m, popravci, pojačanja i obnavljanja nasipa, košnja i radovi na vegetativnoj zaštiti građevina, zamjene oštećenih dijelova građevina. U svrhu zaštite i očuvanja vodnog režima nije dozvoljeno podizati zgrade, podizati građevine, ograde i druge građevine koje nisu u funkciji vodotoka na udaljenosti od 20 m od vanjske nožice nasipa, tj. do 6 m od vanjskog ruba regulacijsko zaštitne vodne građevine koja nije nasip (obala i obaloutvrda).

2.16. ENERGETSKI SUSTAV

2.16.1. PRIJENOSNI ELEKTROENERGETSKI OBJEKTI NAPONSKOG NIVOVA 110 KV

Prostorom općine, u jednom dijelu svoje trase, prolazi nadzemni 110 kV dalekovod koji povezuje 110 kV postrojenja trafostanice 110/10(20) kV Lovran i termoelektrane Plomin. Dalekovod je jedini elektroenergetski objekt 110 kV naponskog nivoa na području općine, a osnovna uloga mu je prijenos električne energije za napajanje Istre.

2.16.2. DISTRIBUTIVNI ELEKTROENERGETSKI OBJEKTI 10(20) KV NAPONSKOG NIVOVA

Područje općine napaja se, u normalnom pogonskom stanju, na 10 kV naponskom nivou trafostanice 110/10(20) kV Lovran, koja je smještena izvan područja plana, uz sjevernu granicu općine, na području Oprića. Trafostanica je siguran izvor napajanja, s dva 110 kV vodna polja i dva transformatora 110/10(20) kV snage 2x20 MVA, uz maksimalno postignuto vršno opterećenje od cca 12 MVA.

10(20) kV mreža je u većem dijelu izvedena s podzemnim kabelima, a samo u višim predjelima kao nadzemna. Distribucija električne energije prema potrošačima vrši se iz 28 trafostanica 10(20)/0,4 KV. Kvaliteta napajanja na ovom naponskom nivou je dobra (ne zadovoljava na

području susjedne Općine Mošćenička Draga koja se napaja preko zajedničke 10(20) kV mreže). Sigurnost u napajanju je dobra u dijelu podzemne kabela mreže, koja je izvedena u cijelosti u priobalnoj zoni. U dijelu gdje je izvedena kao nadzemna, pogotovo u višim područjima, koja su podložna atmosferskim pražnjenjima, ona je znatno smanjena.

2.16.3. PLINOOPSKRBA

Na području općine Lovran nema izgrađene plinoopskrbne mreže iako postoje potrebe za korištenjem tog energenta.

2.17. DRUŠTVENO I SOCIO-ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA

Razvitak javnih službi, kao skupine središnjih uslužnih funkcija, slijedi razmještaj njihovih korisnika i time podiže i poboljšava standard i kvalitetu života stanovništva. Konceptijom prostornog uređenja Županije određena je pozicija Županije u odnosu na osnovni sustav razvojnih područja Republike Hrvatske. Unutar nje određena su težišta razvitka - mikroregije, kao temeljne cjeline prostorne organizacije Županije. Za svako težište prepoznato je područje (žarište razvitka) koje ima ulogu generatora razvoja pojedinog težišta. Stoga je u koncepciji predložen sustav središta razvitka do razine središta mikroregija. Nadalje, prostor mikroregija diferenciran je u manje funkcionalne (homogene) cjeline specifičnih obilježja - prostorne cjeline. Područje Općine Lovran pripada prostornoj cjelini P2 Opatija, sa središtem u Opatiji, dok je kao lokalno središte VII kategorije određen Lovran, središnje naselje općine.

2.17.1. PREDŠKOLSKO I ŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Planiranje mreže predškolskih ustanova u nadležnosti je lokalne samouprave, pa na području Općine Lovran radi i dječji vrtić koji je sastavni dio ustanove Dječji vrtić Opatija, čiji se sufinancira Općina sa znatnim proračunskim sredstvima. Vrtić pohađa 113 djece u godini 2014/2015.

Osnovno obrazovanje ima zadovoljavajuće kapacitete u odnosu na demografske pokazatelje, Samostalna Osnovna škola Viktora Cara Emina nalazi se u Lovranu, a područni škole u Mošćeničkoj Dragi i Dobreću. Broj učenika u 2014/2015 školskoj godini je 278.

Broj potrebnih razrednih odjela i broj učenika potrebnih za školu optimalne veličine kreće se u zadanim okvirima (390 - 960 učenika).

Na području općine Lovran djeluje i Dječji dom "Ivana Brlić Mažuranić" kao ustanova Ministarstva socijalne politike i mladih koji pruža usluge skrbi izvan vlastite obitelji, djeci i mladima u dobi od rođenja do navršene 21. godine života. Također djeluje i Učenički dom Lovran čijim se uslugama smještaja i prehrane mogu koristiti učenici srednjih škola Republike Hrvatske koji se školuju izvan mjesta stalnog boravka i koji su hrvatski državljani ili Hrvati iz drugih država.

2.17.2. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB

Djelatnost zdravstva ima važnu ulogu sa dva aspekta - kao neprivredna djelatnost u službi zdravstvene zaštite stanovništva i kao komercijalna djelatnost u funkciji turizma. Zdravstvena djelatnost je od značaja za Republiku Hrvatsku. Obavlja se kao javna služba, a obavljaju je zdravstvene ustanove i zdravstveni djelatnici u privatnoj praksi. Način organizacije i provođenje zdravstvene zaštite utvrđuju se Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. Postoje tri razine zdravstvene zaštite: primarna, sekundarna i tercijarna.

Na području Općine u okviru Doma zdravlja PGŽ – Ispostava Opatija djeluju tri ordinacije obiteljske medicine, jedna pedijatrijska ambulanta čiji rad sufinancira Općina Lovran i dvije stomatološke ordinacije, od koji jedna ima ugovor sa HZZO-om.

U Lovranu djeluje i Klinika za ortopediju Lovran, te Učilište Lovran- Spa Wellness akademija.

Što se tiče skrbi za starije i nemoćne osobe, otvorena su dva privatna obiteljska doma – Obiteljski dom Klara Lovran i Obiteljski doma Pecsvary Lovran.

2.17.3. KLINIKA ZA ORTOPEDIJU LOVRAN

Klinika za ortopediju Lovran smještena je uz obalnu cestu Rijeka-Pula na stotinjak metara od mora i plaža, neposredno uz šetnicu koja se proteže od Voloskog preko Opatije do Lovrana. Rad u klinici odvija se kroz ortopedsko-traumatološku, anesteziološku i fizijatersku djelatnost. U klinici je organizirana 24 satna hitna ortopedsko-traumatološka i anesteziološka služba.

SMJEŠTAJ

Klinika raspolaže sa 130 kreveta namjenjenih ortopedskim bolesnicima. Sve sobe su udobne i prostrane, a većina ih je s pogledom na Kvarnerski zaljev. U Klinici postoji mogućnost apartmanskog smještaja bolesnika (jednokrevetna soba s vlastitim sanitarnim čvorom).

ORTOPEDIJA

Ambulantni pregledi odvijaju se u četiri specijalističke ortopedske ambulante u kojima se godišnje pregleda oko 30.000 pacijenata. Operativni program odvija se u 5 operacijskih sala, s više od 5.000 operacija godišnje. Veliki dio operacija otpada na ugradnju umjetnih zglobova, pretežito kuka i koljena, te artroskopske operacije. Uz standardne, u klinici se obavljaju najzahtjevniji i visokodiferencirani operativni zahvati po kriterijima moderne ortopedije kao što su: zamjene

umjetnih zglobova, nadomjesci kostiju, produženja kostiju, liječenje tumorskih oboljenja koštano-mišićnog sustava, ugradnja masivnih koštano-hrskavičnih transplantata čemu je i namjenjena koštana banka kojom raspolaže klinika. Rad je organiziran kroz 4 ortopedskih odjela i 1 odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju.

ANESTEZIOLOGIJA

Anesteziološki tim sastoji se od šest liječnika anesteziologa, koji vrše preoperativnu provjeru pacijenata, vode jedinicu intenzivne njege, te ambulantu za bol. Godišnje se izvrši oko 5000 anestezioloških zahvata.

REHABILITACIJA

Liječnički tim sastoji se od 2 specijalista fizikalne medicine i 15 fizikalnih terapeuta. Osim ambulantnih pregleda, kojih je godišnje oko 8000, u klinici se provodi i ambulatna fizikalna terapija (suha masaža, elektroterapija, kriomasaža, hidroterapija, terapija ultrazvukom, podvodna masaža, PNF, kineziterapija te individualne i grupne vježbe u dvorani). Bolnica ima veliku, moderno opremljenu dvoranu za rehabilitaciju, te bazen s grijanom morskom vodom. Stacionarna fizikalna terapija namjenjena je ortopedskim bolesnicima nakon izvršenih operacijskih zahvata.

2.17.4. SPA WELLNESS AKADEMIJA

Spa wellness akademija je započela radom 2004, a od 2007. godine posluje kao Ustanova za obrazovanje odraslih – Učilište Lovran. Od osnivanja Učilišta Lovran, programe edukacije je pohađalo preko 1.260 polaznika.

Završeni polaznici po programima:

WELLNESS MENADŽER - Stručno usavršavanje

- od 2005/2006 – 2013/2014 – školovanje je završilo 136 polaznika

SPA WELLNESS TERAPEUT - Stručno osposobljavanje

- od 2007/2008 – 2014/2015 – školovanje je završilo 240 polaznika

MASER KUPELJAR - Stručno osposobljavanje

- od 2007/2008 – 2014/2015 – školovanje je završilo 95 polaznika

HEALTH & WELLNESS COACH – stručno usavršavanje

- od 2012/2013 – 2013/2014 – školovanje je završilo 4 polaznika

TRENER PSIHOFIZIČKE REKREACIJE – stručno usavršavanje

- od 2012/2013 – 2013/2014 – školovanje je završilo 7 polaznika

TEČAJEVI MASAŽA I KOZMETIČKE NJEGE - stručno usavršavanje

- od 2005/2006 – 2014/2015 – školovanje završilo preko 780 polaznika

---

2.17.5. SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI

Na području Općine ne postoji ustanova socijalne skrbi, a prava iz socijalne skrbi ostvaruju se temeljem rješenja Centra za socijalnu skrb o pravu na zajamčenu minimalnu naknadu, a ostala prava se ostvaruju temeljem Odluke o socijalnoj skrbi Općine Lovran u okviru proračunskih sredstava Općine.

U okviru socijalnog programa osigurana su sljedeća prava iz socijalne skrbi u 2015. godini:

- pravo na naknadu troškova stanovanja – 8 korisnika
- pravo na troškove ogrijeva – 12 korisnika
- pravo na besplatnu prehranu dojenčadi i male djece – 1 korisnik
- pravo na financiranje boravka u dječjem vrtiću – 15 korisnika
- pravo na financiranje marende u osnovnoj školi- 44 korisnika
- pravo na sufinanciranje javnog prijevoza učenika- 26 korisnika
- sufinanciranje javnog prijevoza osoba s invaliditetom – 18 korisnika
- financiranje javnog prijevoza dobrovoljnih davatelja krvi – 14 korisnika

Temeljem socijalnog programa Općine ostvaruju se i pomoć za novorođenu djecu, jednokratne novčane pomoći, pomoć u hrani i osnovnim životnim potrepštinama i sufinanciranje pogrebnih troškova. Također se Odlukom o socijalnoj skrbi financiraju i redovni programi Crvenog križa, pomoći u kući, nabava udžbenika i programi udruga u socijali.

2.18. ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

Udruga	Program
Zajednica športskih udruga	Sportski program
BBK MARUN	Biciklizam
SRD ZUBATAC	Sportski ribolov
Lovran-udruga u turizmu	Unapređivanje privatnog smještaja
Pusno društvo "Toronjera"	Očuvanje karnevalskih običaja
Tenis klub Lovran	Rekreativni tenis i rad s mladima
Udruga "Ognjišće"	Očuvanje kulturne baštine Lovranšćine
UDRUGA "NAŠ LOVRAN-LOVRANA NOSTRA"	Očuvanje kulturne baštine Lovrana
BK Liganj	Sportska aktivnost boćanje
Puhački orkestar Lovran	Aktivnosti puhačkog orkestra te rad s mladima
KUD Lovor	Ženski pjevački zbor
OŠ V. C. Emin, ŠSD Galeb	Školsko sportsko društvo
Udruga za dobrobit životinja "Lunjo i Maza"	Zaštita životinja
Planinarsko društvo "Knezgrad"	Planinarenje
Hrvatski nogometni klub Lovran	Nogomet i organiziranje nogometnih turnira
DVD Dobrovoljno vatrogasno društvo Lovran	Aktivnosti sukladno Zakonu o vatrogastvu
Lovačko društvo "Kobac 1960"	Lovačko društvo
Udruga umirovljenika	Udruga umirovljenika
Udruga hrvatskih branitelja domovinskog rata Lovran	Udruga branitelja
UABA Liburnije - Udruga antifašističkih boraca i antifašista Liburnije	Udruga antifašista, promicanje vrijednosti antifašizma
Katedra čakavskog sabora Lovran	Njeguje i promiče čakavštinu
Zajednica Talijana Lovran	Rad nacionalne manjine
Jedriličarski klub "Istra"	Jedriličarski klub
Boćarski klub Lovranska Draga	Boćarski klub
Boćarski klub Lovran	Boćarski klub
Streljački klub "Kobac"	Streljački klub
Društvo naša djeca Opatija - ogranak Lovran	Rad na promicanju dječjih prava
HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO "TRIS" LOVRAN	Planinarsko društvo
Udruga liječenih alkoholičara "Opatija"	Rad na preventivi sa liječenim alkoholičarima

Udruga	Program
Društvo multiple skleroze Primorsko-goranske županije	Rad s oboljelima od multiple skleroze
Udruga gluhih i nagluhih PGŽ	Rad s oboljelima od multiple skleroze
Društvo tjelesnih invalida grada Rijeke	Rad s osobama s invaliditetom
Udruga žena operiranih dojki Nada- Rijeka	Psiho-socijalna pomoć ženama oboljelim od raka dojke
Udruga za zaštitu obitelji	Zaštita obitelji
Hrvatska gorska služba spašavanja	Aktivnosti HGSS- stanice Rijeka
Udruga mladih "Pod marun"	Organizacija kulturno-sportskih događaja s mladima
Udruga Delta	Organizacija "Liburnia Film Festivala"
Hrvatski Crveni križ	Djelatnosti sukladno zakonu o HCK
Hrvatski Crveni križ	Djelatnosti sukladno zakonu o HCK
Udruga "Sportivo" Lovran	Sportske i kulturne aktivnosti
Udruga umirovljenika LRH d.d. Opatija	Programi za umirovljenike
Pikado klub "Lovran"	Promicanje pikada u Lovranu
Udruga slijepih PGŽ	Promicanje prava slabovidnih i slijepih osoba
Udruga s mišićnom distrofijom PGŽ	Rad s osobama s invaliditetom
Udruga osoba s invaliditetom Grada Opatije	Rad s invalidnim osobama
Liga protiv raka PGŽ	Rad s osobama oboljelim od karcinoma

2.19. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA – LAG „TERRA LIBURNA“

Cilj djelovanja Lokalne akcijske grupe (LAG) je pomoći ljudima, udrugama, poduzećima i ostalim subjektima u ruralnim područjima da ocjene potencijal svojeg područja, te da se potakne provedba integriranih i kvalitetnih strategija održivog razvoja.

Putem Lokalne akcijske grupe cilj je povezati ljude na lokalnoj razini, kako bi razmjenjivali svoja iskustva i informacije, te kako bi predlagali projekte i aktivnosti, a sve s ciljem ruralnog razvoja. Prioriteti razvoja su turizam, obrtništvo, trgovina, poljoprivreda i ribarstvo, te industrija. LAG-ovi predlažu i primjenjuju integrirane lokalne razvojne strategije

LAG „Terra Liburna“ obuhvaća funkcionalne cjeline općina i gradova koji se nalaze na području mikroregije priobalja te obuhvaća dio riječkog prstena: Općinu Viškovo, Općinu Klana, Općinu Matulji i Grad Kastav te Liburniju: Grad Opatiju, Općinu Lovran te Općinu Mošćenička Draga.

LAG „Terra Liburna“ organizator je edukativnih radionica vezano uz Program ruralnog razvoja.

2.20. ZAŠTITA OKOLIŠA

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), u članku 21. stoji da su sve jedinice lokalne samouprave dužne izraditi Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 6 godina, te za prijedlog Plana ishoditi suglasnost upravnog tijela jedinice lokalne samouprave nadležne za poslove zaštite okoliša. Plan gospodarenje otpadom usklađen je s Strategijom gospodarenje otpada u Republici Hrvatskoj i Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj.

Cilj strategija je se smanjiti nastajanje otpada, smanjiti rizike od otpada (uspostavom sustava koji će djelovati tako da u komunalnom otpadu ne bude opasnog otpada) te smanjiti količine koje se odlažu.

U komunalnom otpadu nalaze se vrijedni sastojci koji se dijelom mogu reciklirati, kompostirati i na koncu upotrijebiti kao izvor energije. Jedinice lokalne samouprave koje imaju više od 1.500 stanovnika dužne su osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta.

Prema mjestu nastanka otpad se dijeli na komunalni i proizvodni otpad. Prema svojstvima otpada dijelimo ga na opasni, neopasni i inertni otpad. Gradovi i općine odgovorni su za gospodarenje komunalnim otpadom.

Prema Zakonu, općina je dužna osigurati:

- javnu uslugu prikupljanja otpada miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada
- odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada te uklanjanje takvog odbačenog otpada
- provedbu Plana gospodarenja otpadom
- provedbu edukacija
- provedbu akcija prikupljanja otpada

Kako bi se spriječilo odbacivanje otpada u okoliš i zaštitilo isti, JLS je dužna provoditi sljedeće mjere:

- Uspostavu sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu
- Uspostavu sustava za evidentiranje lokacija odbačenog otpada

- Provedbu redovitog godišnjeg nadzora područja JLS radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada, posebno na lokacijama na kojima je u prethodne dvije godine evidentirano postojanje odbačenog otpada
- Druge mjere sukladno odluci predstavničkog tijela JLS o mjerama za sprečavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada.

Odvojeno prikupljanje problematičnog otpad, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) otpada osigurava JLS na način da:

- Osigura funkcioniranje jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno mobilne jedinice na svom području kao prijelaznog rješenja do izgradnje reciklažnog dvorišta
- Postavi odgovarajući broj i vrstu spremnika za odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila na javnoj površini.
- Obavještava kućanstava o lokaciji i izmjeni lokacije reciklažnog dvorišta, mobilne jedinice i spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada ,otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila i usluga prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada

Ciljevi općine Lovran u skladu s gore navedenim propisima su:

- Sanacija i zatvaranje “crnih točaka”, divljih odlagališta koja su visoko opterećena opasnim i neopasnim otpadom (prema podacima iz 2015. godine takvih na području Općine nema)
- Povećanje udjela odvojeno prikupljenog otpada
- Smanjivanje količine otpada koji se trajno odlaže
- Sprečavanje nastajanja otpada na izvoru
- Uspostavu sistema kompostiranja komunalnog biootpada
- Razvijanje svijesti građana o važnosti pravilnog postupanja sa otpadom

Sustav gospodarenja otpadom treba biti ekonomski isplativ i po mogućnosti samoodrživ.

2.20.1. KOMUNALNO PODUZEĆE

Postojeće odlagalište otpada nalazi se na području općine Matulji, na Osojnici. Ukupna površina odlagališta iznosi 31.000 m². Na odlagalište se dovozi otpad s područja Grada Opatije i općina Matulji, Lovran i Mošćenička Draga, i to od 1968.god.

Prikupljanje komunalnog otpada na području Općine Lovran obavlja trgovačko društvo Komunalac d.o.o.. Općina Lovran sudjeluje u vlasničkoj strukturi Komunalaca d.o.o. sa 6% koji sakuplja i prevozi otpad s prostora Općine na odlagalište Osojnica ili ako se radi o otpadu koji nije komunalni, ovlaštenim sakupljačima. Pokrivenost područja koja su uključena u redoviti odvoz otpada na području općine Lovran iznosi 98,7%.

Glomazni otpad se prikuplja putem spremnika zapremnine 5m³ postavljenim u pojedinim naseljima prema dogovorenom rasporedu. Planom gospodarenja otpada predviđena je izmjena sustava prikupljanja otpada od vrata do vrata, stoga će se nabavi i postaviti nove kante. Postojeće se postepeno povlačiti s javnih površina općine. Zainteresiranim građanima nabavljene su posude za kompostiranje tj. odlaganje zelenog otpada i otpada iz kuhinje.

Najveće količine otpada nastaju za vrijeme ljetnih mjeseci kada je povećan broj turista i povremenih korisnika. Prema istraživanjima svaki turist proizvede 1,01 kg otpada dnevno. Povećanje količine otpada godišnje raste po stopi od 2% stoga je važno podatke uvrstiti u planiranje kapaciteta opreme i sredstava za gospodarenje otpadom.

Na području Općine Lovran planirana je izgradnja reciklažnog dvorišta na lokaciji K.O. Lovran, k.č. 793. Uz financijsku potporu Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost izrađena je projektna dokumentacija i ishodištena pravomoćna građevinska dozvola te se početkom 2016. godine krenulo sa radovima na izgradnji reciklažnog dvorišta.

2.20.2. EDUKACIJA O OKOLIŠU

Edukacija građana o odlaganju otpada provodi se putem komunalnog poduzeća Komunalac d.o.o. na području općine Lovran putem letaka priloženih uz mjesečne račune:

- Nije sav otpad smeće
- Kako do vlastitog komposta?
- Opasnosti koje uzrokuje neugašeni pepeo i žar odložen u kantu među ostalim komunalnim otpadom

Svake godine pod pokroviteljstvom Općine održava se akcija čišćenja okoliša i podmorja pod nazivom "Volim Lovran". Izvršni organizatori su udruge i društva koja djeluju na području Općine u suradnji s školama i vrtićima.

2.20.3. SPREČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Mjere sprečavanja nepovoljna utjecaja na okoliš obuhvaćaju skup aktivnosti usmjerenih na očuvanje okoliša u naslijeđenom, odnosno prvotnom ili pak neznatno promijenjenom stanju. Nepovoljni utjecaj na okoliš na području obuhvata Prostornog plana potrebno je mjerama zaštite koje su propisane Zakonom o zaštiti okoliša i drugim propisima svesti na najmanju moguću razinu. Prostornim planom se određuju kriteriji zaštite okoliša koji obuhvaćaju zaštitu tla, zraka, voda, mora te zaštitu od buke i mjere posebne zaštite.

2.20.3.1. ŠUMSKO TLO

Zaštita šuma i šumskih površina na području općine Lovran odrediti će se sukladno slijedećim postavkama: - povećati zaštitu šuma, prvenstveno od požara, zatim od onečišćenja, bolesti, te drugih, negativnih utjecaja, - djelovati na očuvanju šumskih površina, prvenstveno na području

Parka prirode Učka, - održavati postojeće šumske površine na način da se njima gospodari po pravilima šumarske struke, - stimulirati razvoj urbanog šumarstva. Potrebno je urediti šumski rub uz buduće prometnice s ciljem vizualne i biološke sanacije krajobraza, održavati ekološku stabilnost zaštitnih šuma i očuvati prirodni značaj, estetsku i edukacijsku ulogu šuma posebne namjene. Posebnu pažnju treba posvetiti šumama uz naselja i zone ugostiteljsko-turističke namjene, radi mogućnosti boljeg korištenja u razvoju turizma, sporta i rekreacije.

2.20.3.2. POLJOPRIVREDNO TLO

Za očuvanje i korištenje preostalog kvalitetnog zemljišta za poljodjelsku i stočarsku svrhu određuju se sljedeće mjere: - smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe, - poticati i usmjeravati proizvodnju zdrave hrane, - prednost dati tradicionalnim poljoprivrednim granama koje imaju povoljne preduvjete za proizvodnju.

2.20.3.3. ZAŠTITA ZRAKA

Na području općine Lovran nisu zabilježena prekoračenja preporučenih vrijednosti kvalitete zraka. Za postojeća postrojenja propisuju se sljedeće mjere i aktivnosti (Prostorni plan županije, Odredbe za provođenje): - sve kotlovnice koje koriste kruta goriva preurediti na tekuće ili plinovito gorivo, te održavati javne gradske površine redovitim čišćenjem prljavštine s ulica.

Radi poboljšanja kakvoće zraka određuju se sljedeće mjere i aktivnosti za mobilne izvore onečišćenja zraka:

- proširiti pješačke zone, graditi podzemne garaže i unaprijediti javni gradski putnički promet,
- primijeniti plin u vozilima gradskog javnog prijevoza i dostavnim vozilima,
- po potrebi uvoditi pješačke zone, te zone ograničenog i suženog prometa, osigurati protočnost prometnica.

2.20.3.4. ZAŠTITA VODA

Mjerama zaštite treba sačuvati vode koje su još čiste, zaustaviti trend pogoršanja kakvoće voda saniranjem ili uklanjanjem izvora onečišćenja, osigurati poboljšanje ekoloških funkcija vode tamo gdje su one narušene te osigurati racionalno korištenje voda, a time skladan i postojan razvoj. Zaštita izvorišta vode za piće prioritetna je. Radi zaštite podzemnih i površinskih voda određuju se dvije osnovne skupine zaštitnih mjera: - mjere zabrane i ograničenja izgradnje na osjetljivim područjima (određene u okviru zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće), - mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja (izgrađen sustav za odvodnju i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda). Osim zaštite podzemnih voda od zagađenja, važna je i zaštita od štetnog djelovanja voda. Bujica Medveja izraziti je bujični vodotok čiji tok ide jugozapadnim rubom doline te čije je korito uređeno s ciljem smanjenja vodoplavnog područja. Također se unutar naselja Lovran nalazi nekoliko manjih jaruga koje prolaze gusto izgrađenim prostorom. Nekontrolirane i neplanske intervencije na ovim prostorima, kao što su pregrađivanje, zasipavanje i sl. kao i neriješena odvodnja oborinskih voda naselja, iziskuju potrebu izrade Studije o odvodnji oborinskih voda.

2.20.3.5. ZAŠTITA MORA

Zaštita obalnog mora od zagađenja, osim o rješenju fekalne kanalizacije, ovisi i o sanaciji stvarnih i potencijalnih zagađivača kao što su spremnici goriva uz kotlovnice centralnog grijanja (izvedeni bez propisne zaštite), te odvođenje oborinske vode sa zagađenih površina (parkirališta, prometne površine, otvorene i manipulativne površine i sl.).

Prema Prostornom planu Županije, obalno more na području Županije kategorizirano je u dvije kategorije. U prvu kategoriju svrstano je more u zaštićenim područjima (područja vrijedne prirodne baštine, područja podobna za uzgoj školjaka) i to je obalno more visoke kakvoće.

U drugu kategoriju svrstano je more na području veće izgrađenosti obalnog pojasa (more u zoni utjecaja otpadnih voda). Obalno područje Općine Lovran, kao i gotovo svo obalno more Županije, svrstano je u II. kategoriju - tj. more koje se može koristiti za kupanje i rekreaciju građana i za sportove na vodi.

Praćenje kvalitete obalnog mora provodi se od 1986. godine, sa ciljem praćenja sanitarne kakvoće, a osnovni kriterij je bakteriološka analiza morske vode koja upućuje na utjecaj otpadnih voda naselja. Na područjima gdje je obalno more još uvijek visoke kakvoće, namijenjeno kupanju, sportu i rekreaciji - što je slučaj s obalnim morem na području Općine Lovran, usklađenim i kontroliranim razvitkom turizma (i gospodarstva općenito) obavezno je održati postojeću kakvoću mora.

Mjere za zaštitu mora obuhvaćaju: a) mjere ograničenja izgradnje u obalnom području: - cijelo područje Općine Lovran i pojas mora u širini od 300 m od obalne crte, određuje se kao osobito vrijedno područje pod zaštitom i od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku.

Osim ograničenja izgradnje u građevinskim područjima temeljem Uredbe, a koja su određena u ovom Planu, posebno se ovim Planom određuje da u svim građevinskim područjima u pojasu širine 15 m od morske obale treba osigurati prolaz uz obalu i zabraniti novu izgradnju. Samo građevine koje po prirodi svoje funkcije moraju biti na samoj obali ili one koje pripadaju krugu općeg interesa mogu se smještavati na obali mora; - na području općine Lovran u pojasu širine 1000 m od obalne linije, izvan građevinskih područja moguća je izgradnja samo građevina infrastrukture, komunalnih građevina, uređenje pješačkih staza i prostora za odmor, te uređenje prirodnih i uređenih morskih plaža

Ostale mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja mora su: – izgradnja sustava odvodnje oborinskih voda s odgovarajućim tretmanom pročišćavanja (pjeskolov, uljni separator itd.) – izrada katastra zagađivača mora (koristeći rezultate Ekološke studije akvatorija Riječkog zaljeva kao početno stanje), – unapređivanje službe zaštite i čišćenja mora i plaža, – nastavak ispitivanja stanja bakteriološke zagađenosti mora na priobalnim područjima radi preventive i eventualne zaštite. Radi sprečavanja onečišćenja uzrokovanih pomorskim prometom i djelatnosti u lukama, potrebno je provoditi slijedeće mjere zaštite: - u lukama osigurati prihvat zauljenih voda i istrošenog ulja, a po potrebi osigurati i postavljanje uređaja za prihvat i obradu sanitarnih voda s brodica te kontejnera za odlaganje istrošenog ulja, ostatka goriva i zauljenih voda, odrediti način servisiranja brodova na moru i kopnu.

3. PRORAČUN

Proračun Općine Lovran za 2015. godinu izrađen je u skladu sa Zakonom o proračunu (Nar.nov.br.87/08 i 136/12). Odredbama članaka 26. i 27. Zakona o proračunu propisano je da na osnovi smjernica Vlade i uputa za izradu prijedloga proračuna, Ministarstvo financija sastavlja upute za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i dostavlja ih JL (R)S do kraja lipnja tekuće godine.

Visina planiranih prihoda proračuna temeljena je na ostvarenim prihodima u Proračunu Općine Lovran za 2014.g. (prihodi ostvareni na dan 31.10.2014.) te je planirano umanjenje prihoda od poreza na dohodak zbog izmjena Zakona o porezu na dohodak .

Opći dio proračuna sastoji se od računa prihoda i rashoda i računa financiranja. Račun prihoda i rashoda proračuna sastoji se od prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji. Prihodi proračuna jedinice lokalne samouprave jesu: prihodi od poreza, pomoći iz proračuna, prihodi od imovine, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknade, prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija, kazne, upravne mjere i ostali prihodi i prihodi od prodaje nefinancijske imovine.

Rashodi proračuna jedinice lokalne samouprave jesu: rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, subvencije, pomoći unutar općeg proračuna, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge nakade, ostali rashodi i rashodi za nabavu nefinancijske imovine.

U Planu razvojnih programa iskazani su ciljevi i prioriteti razvoja Općine Lovran, te mjere s kojima se isti planiraju realizirati kroz programe i aktivnosti u sljedećem trogodišnjem razdoblju. Uzimajući okolnosti u kojima se planira ovaj proračun, procijenjeni su prihodi i primici, te rashodi i izdaci Općine Lovran za 2015. godinu, te je izrađena Projekcija proračuna za 2016. i 2017. godinu.

Proračun Općine Lovran za 2015. godinu iznosi 41.619.703,66 kuna, a njegova struktura je sljedeća:

Tablica 32 Stavke proračuna Općine Lovran 2015.

OPIS AKTIVNOSTI	IZNOS
Prihodi poslovanja	24.028.773,01
Prihoda od prodaje nefinancijske imovine	14.675.000,00
Višak prihoda iz prethodnih godina – (komunalni doprinos, spomenička renta i prihod od prodaja stanova)	1.747.401,73
Primici od financijske imovine i zaduživanja (kredit za kupnju stanova	5.000.000,00
Manjak prihoda iz prethodnih godina – (prodaja nefin. Imovine)	- 3.831.471,08
Ukupno prihodi i primici	41.619.703,66
Rashoda poslovanja	27.164.118,00
Rashoda za nabavu nefinancijske imovine	13.695.585,66
Izdaci za financijsku imovinu i otplatu zajmova.	760.000,00
Ukupno rashodi i izdaci	41.619.703,66

Izvor: Općina Lovran- obrazloženje Proračuna 2015

4. SWOT ANALIZA -

Radna skupina za izradu Strategije razvoja Općine Lovran 2015.-2020. izradila je SWOT analizu kako bi sagledala sve inpute koji će imati utjecaj na strateško planiranje, točnije analizu snaga i slabosti (unutarnji faktori) te prilika i prijetnja (vanjskih) u sklopu koje su obuhvaćena ključna područja razvoja Općine poput komunalne infrastrukture, poduzetništva, turizma, obrazovanja i društvenog razvoja.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Blizina glavnih prometnim pravcima (tunel Učka, istarski ipslion, autocesta Rijeka –Zagreb), zračnih luka Rijeka i Pula • Geografski položaj – blizina graničnih prijelaza (Slovenija) i blizina većine emitivnih tržišta • Prepoznata turistička destinacija- visoka kvaliteta čistoće mora i prirodnih resursa • Duga tradicija u turizmu (150 godina) • Postojeća turistička infrastruktura • Resursi za aktivni turizam - raznolikost prirodnih resursa – more i kopno – obala i zaleđe - plavo i zeleno • Turistički resursi Parka Prirode Učka • Predispozicije za održiv razvoj • Prepoznat brend lovranskih maruna • Bogata nematerijalna baština • Bogata povijesna baština – stari grad • Postojeći turistički kapaciteti i ugostiteljske ponude restorana • Dio Kvarnerske Rivijere (uz Volosko, Opatija, Ičići) 	<ul style="list-style-type: none"> • Neiskorištenost predsezone i post sezone u turizmu • Nedovoljna iskorištenost kapaciteta u turizmu • Nedostatak interesa za proizvodnju tradicionalnih proizvoda i proizvodnju hrane (nedovoljan broj malih poljoprivredna gospodarstva) • Neadekvatno vrednovanje i korištenje prirodne i kulturne baštine za razvoj turizma, kulture i gospodarstva u cjelini • Neumreženost gospodarstvenika • Nema dovoljno autohtonih turističkih proizvoda – većinom uvoz iz Kine • Nedovoljno korištenje znanja i inovacija • Neusklađenost sustava obrazovanja i potreba gospodarstva • Nedovoljna iskorištenost obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, voda) • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi, neusklađenost katastra • Devastiranost pojedinih objekata turističke infrastrukture

<ul style="list-style-type: none"> • Postojeća društvena infrastruktura • Razvijena i izgrađena osnovna komunalna infrastruktura naselja Lovran (vodoopskrba, odvodnja, otpad-reciklažno dvorište, distribucija električne energije) • visoko kvalitetni i educirani kadrovi u turizmu (blizina FTMU) • porezno rasterećenje za poduzetnike i građane -nepostojanje prireza • razvijena infrastruktura društvenih djelatnosti • dobra teritorijalna mreža zdravstvenih i institucija socijalne skrbi –Općina prijatelj djece • Registriran i aktivan veliki broj udruga • Postojeći kapaciteti unutar dijela organizacija civilnog društva: znanja, vještine, iskustvo, infrastruktura, informacije • Multikulturalnost i tolerancija kao osobine koje se tradicionalno vežu uz stanovništvo ovih prostora • Članstvo u urbanoj aglomeraciji Rijeka i mogućnost financiranja projekata unutar članova aglomeracije 	<ul style="list-style-type: none"> • Neiskorišteni prirodni resursi na području Parka prirode Učke za avanturistički turizam • Nedostatak kulturne i sportske infrastrukture i njihovih sadržaja za lokalno stanovništvo (kino, sportska dvorana) • Neravnomjerno razvijena IT infrastruktura • Prometna povezanost • Nerazvijenost komunalne infrastrukture u naseljima Tuliševica, Liganj, Lovranska Draga, Medveja • Promet u mirovanju- parkiranje u centru mjesta i na području luke (mul) • Slabe ili nikakve mogućnosti zapošljavanja na području Općine, posebno za mlade, starije od 50 godina • Nedostatni lokalni, regionalni i nacionalni izvori financiranja razvojnih projekata • Nedostatak vezova u komunalnoj lučici • Nedostatak luke za nautički turizam • Nedostatak plažnog kapaciteta • Pritisak na prostor zbog nepovoljne konfiguracije terena
<p style="text-align: center;">PRILIKE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Početak izgradnje Liburnijske obilaznice • Financiranje razvojnih programa kroz nacionalne i EU fondove osmišljavanjem kvalitetnih projekata • Razvijanje turističke destinacije 	<p style="text-align: center;">PRIJETNJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Previše rigidan zakonodavni okvir za strane investitore i poduzetnike, ali i Općinu • Parafiskalni nameti • Poduzetnička klima nije poticajna – gašenje obrta

<ul style="list-style-type: none"> • Aktivnije uključivanje u LAG i korištenje pogodnosti LEADER pristupa –EU projekti • Potražnja za turističkim uslugama u širem području Općine – posebice zaleđe • Potražnja za selektivnim oblicima turizma – zdravstveni, ruralni, zeleni • Valorizacija i oplemenjivanje postojećih i novih nasada maruna, maslina, trešnja... • Valorizacija Uskočke i Venecijanske povijesti Lovrana • Razvijanje postojećih kulturnih manifestacije i tradicija njihova održavanja • Razvoj lovranskog zaleđa i ruralnog turizma • Proizvodnja tradicionalnih proizvoda • Razvoj gastronomske scene • Povezivanje gospodarstvenika na principu održivog razvoja – prezentacija, promocija i ponuda autohtonih proizvoda domaćih proizvođača • Izgradnja novog društvenog doma (bivša vojarna) • Relativna blizina drugih turističkih tržišta (vikend turizam) • Infrastrukturno uređenje jezgre Starog grada • Relativna blizina drugih turističkih tržišta (vikend turizam) • Uključivanje obiteljskog smještaja u program Kvarner family 	<ul style="list-style-type: none"> • Relativno razvijena prometna infrastruktura • Nezainteresiranost i nedovoljna uključenost udruga građana u javnim raspravama vezano uz projekte lokalne samouprave • Nepovoljna starosna struktura stanovništva • Česte promjene politika na nacionalnoj razini i birokratizacija sustava • Centraliziranost države • Nedostatak potrebe za stručnim kadrovima u turizmu , konobara, kuhara-uzimaju se studenti zbog nižih davanja • Smanjivanje interesa za destinacija zbog globalnih trendova na tržištu • Nedovoljna educiranost pružatelja obiteljskog smještaja za privlačenje turista s višim standardima • Nepovoljni krediti za razvoj turističkog sektora • Sezonalnost turizma • Tržišta niskobudžetnih gostiju – damping hotelske cijene • Loša vanpansionska potrošnja • Apartmanizacija • Smanjivanje i napuštanje tradicijskih aktivnosti (poljoprivredna proizvodnja) • Smanjivanje krajobrazne i biološke raznolikosti i pojava invazivnih vrsta • Nedostatni lokalni, regionalni i nacionalni izvori financiranja razvojnih projekata
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje i stavljanje u funkciju postojeće turističke infrastrukture • Ortopedska klinika Lovran – pretpostavka za razvoj i zdravstvenog turizma • Promocija i razvoj suradnje sa parkom prirode Učka i iskorištavanje prirodnih resurse za produljenje turističke sezone • Poboljšanje energetske učinkovitosti postojeći turističkih objekata • Razvijanje komunalne infrastrukture • Razvijanje postojećih kapaciteta unutar dijela organizacija civilnog društva: znanja, vještine, iskustvo, infrastruktura, informacije • Razvoj ljudskih potencijala –visoko kvalitetni i educirani kadrovi u turizmu kao garancija budućeg razvoja ugostiteljske ponude (restorana) • Novi zakonski okviri (organizacije koje djeluju za opće dobro, zaklade, volonterstvo, pravo na pristup informacijama) • Organizacija i naplata parkirališta 	
---	--

SWOT analiza provedena je s namjerom utvrđivanja slabosti i prijetnji kako bi se pretvorile u snage i prilike, ali također i usmjeravanje snaga kako bi se iskoristile prilike. Razvoj općine Lovran temelji se na načelima održivog razvoja u svim segmentima, što znači da se ekonomski razvoj svakog projekta mora sagledati iz aspekta održivog razvoja- pružanje jednakih mogućnosti i socijalne uključenosti te zaštite okoliša.

5. ANALIZA RAZVOJNIH IZAZOVA

Tijekom radnih sastanka, predstavnici radne skupine identificirali su probleme s kojima se općina Lovran sučeljava i koji su prikazani kroz Strategiju razvoja. S obzirom da je turizam pokretač gospodarskih aktivnosti za općinu Lovran, najveći dio razvojnih izazova odnosi se upravno na taj resor. S druge strane, potencijali koji se mogu iskoristiti u turističke svrhe i time stvoriti autohtone proizvode i usluge s dodatnom vrijednošću jesu upravo eko-poljoprivreda i autohtone sorte.

Zbog niske razine razvoja poljoprivrede općenito, ali i eko-poljoprivrede s obzirom da Lovran nema niti graniči s velikim zagađivačima okoliša te nedovoljne valorizacije autohtonih sorti, proizvoda i običaja, konzultiran je i strateški dokument LAG-a „Terra Liburna.

Razvojni izazovi definirani su kroz 3 glavna područja:

- Iskorištenost turističkog/gospodarskog potencijala
- Uspješno korištenje ljudskih i prirodnih resursa
- Razvijenost komunalne i društvene infrastruktura

Korištenje ljudskih i prirodnih resursa – s obzirom na geografsku poziciju Općine koja čini obalni i kopneni dio, naglasak je na nedovoljnoj razvijenosti zaleđa Općine. Rješavanje navedenog izazova se može postići stvaranjem uvjeta za poboljšanje kvalitete i uvjeta života građana – stavljanja u funkciju objekta koji su izvan funkcije, a mogli bi značajno pridonijeti gospodarskom razvoju Općine. Rješavanjem stambenog pitanja za mlade i izgradnjom POS-ovih stanova, utjecalo bi se na visoku cijenu nekretnina ali i stvorilo uvjete za ostanak stanovništva. Po pitanju segmenta turizma, nužno je da valorizira zaleđe koje se nalazi u samom parku prirode Učka i na taj način stvore uvjeti za ostanak stanovništva u zaleđu. Nedostatak kvalitetne radne snage domicilnog stanovništva u vidu sezonskih poslova turističkog segmenta – konobar, kuhar, i sl. te veliki broj radno sposobne snage s visokom turističkom spremom (blizina Fakulteta u hotelijerstvu, Ika) koji ne rade u struci i koji čine domicilno stanovništvo, pokazatelj je neusklađenosti potreba tržišta rada na području Općine, ali i nezaposlenosti stanovništva.

Iskorištenost turističkog potencijala temelji se na tradicionalnom pristupu turizmu, koji se nije mijenjao zadnjih 30 godina. Nedovoljan je broj projekta koji donose dodatnu vrijednost te koji bi se tržišno mogli valorizirati i unaprijediti turističku ponudu. Turistička potrošnja izrazito je niska za razliku od obližnje Opatije jer ne postoji segmentiranost u turističkoj ponudi i nisu razvijeni dodatni sadržaji koji bi privukli turiste veće platežne moći.

S obzirom na visoku ovisnost o turizmu, gospodarski potencijal ovisi o sezoni a trebao bi težiti cjelogodišnjem poslovanju – sezona i post sezona. Turizam indirektno utječe na ostale gospodarske grane, ali i na kvalitetu života stanovništva, pa se na taj način ne može osigurati cjelogodišnje zapošljavanje i uravnotežen razvoj komplementarnih djelatnosti i razina potrošnje u trgovinama. Posebno je stvoriti poticajnu poduzetničku klimu i poticati umrežavanje gospodarstvenika kako bi zajednički sudjelovali na tržištu, razmjeni ideja i promociji.

Važno je diversificirati se u turističkoj ponudi i smanjiti ovisnost o proizvodima sunca i mora, koji održavaju trenutni status quo u sezonalnosti turizma i stvoriti dodanu vrijednost turističkoj ponudi razvojem ruralnog, eko, zdravstvenog turizma koji se uklapaju u koncepciju razvoja turizma više kvalitete, a istovremeno pridonose usklađenosti mora i zaleđa. Razvojem selektivnih oblika turizma pružiti će se preduvjeti za razvoj predsezone i posezone, koja je u ovom trenutku minimalna.

Stvaranje novog turističkog proizvoda mora biti u skladu s globalnim trendovima u turizmu. a na temelju prirodnih i ljudskih resursa koje Općina posjeduje, postoji mogućnost marketinškog pristupa. Teži se originalnom, ekološkom, autohtonom i tradicijskom proizvodu koji će privući turiste koji su spremni platiti više i time povećati dnevnu potrošnju, ali isto tako klijente koji znaju što žele od turističke destinacije i imaju visoka očekivanja.

U skladu s time nužno je spriječiti negativan trend smanjenja stanovnika koji se bave poljoprivrednim djelatnostima, uzgojem autohtonih poljoprivrednih sorti i proizvodnjom tradicionalnih proizvoda, čije značenje prema globalnim trendovima raste.

Osiguravanjem kvalitetnih sadržaja stvoriti će se temelji za podizanje razine niske potrošnje po turistu i to kroz isključivo razvoj novih proizvoda i načine njihove ponude.

Komunalna i društvena infrastruktura temelj je za realizaciju projekta. Trenutni problemi cestovne infrastrukture, nedostatak parkirnih mjesta, neusklađenost gospodarenja otpadom s EU standardima, nedovoljno korištenje alternativnih oblika energije zahtijevaju dodatnu pažnju

predstavnik Općine Lovran, posebno iz razloga što za djelomično rješavanje navedenih problema u financijskom razdoblju 2014.-2020. na raspolaganju stoje sredstva EU fondova .

Potrebno je devastirane objekte te objekte koji nisu u funkciji staviti u uporabu te valorizirati kulturno-povijesnu baštinu kako bi se unaprijedila vizualna atraktivnost općine Lovran i povećala osviještenost stanovnika o važnosti očuvanja povijesnog naslijeđa.

6. VIZIJA OPĆINE LOVRAN

Vizija razvojne Strategije općine Lovran predstavlja željenu sliku društveno-gospodarskog stanja Općine nakon ostvarenja prioriteta i provedbe zadanih mjera koji su identificirani ovim dokumentom.

Strateško planiranje u ovoj fazi oslanja se na pretpostavku podizanja kvalitete života lokalnog stanovništva, podizanjem ekonomske razine moći stanovništva, konkurentnosti gospodarstva i to posebice malog i srednjeg poduzetništva, stvaranja unaprijedenog turističkog odredišta kojim će se osigurati viši nivo zadovoljenja potreba lokalnog stanovništva ali i turista.

Kako bi se unaprijedio gospodarski razvoj, Općina Lovran mora pružiti potporu potencijalnim investitorima u vidu brze obrade zahtjeva i pružanja pravovremenih informacija, osigurati transparentnost i mogućnost jednakog tržišnog natjecanja te dodatnim poticajima potaknuti poduzetničku klimu koja će osigurati cjelogodišnje poslovanje i gospodarske aktivnosti na višoj razini od postojeće koje doprinose razvoju novih i kreativnih oblika ponude.

Okosnicu gospodarstva čine mikro, mali i srednji poduzetnici, toga je nužno potaknuti iste na zajedničko sudjelovanje umrežavanjem i razmjenom znanja kako bi povećali konkurentnost i stvorili prepoznatljivost na tržištu.

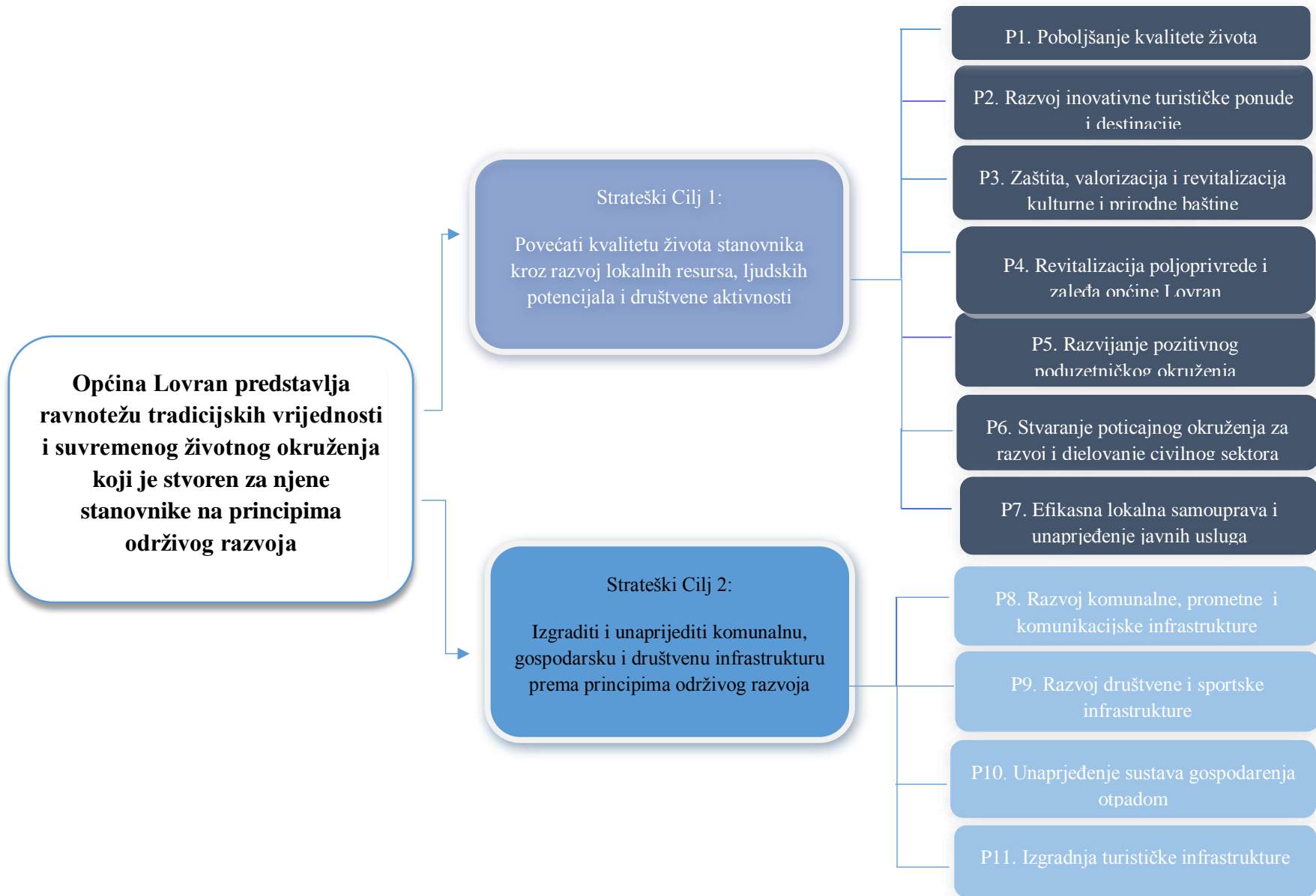
Općina Lovran predstavlja ravnotežu tradicijskih vrijednosti i suvremenog životnog okruženja koji je stvoren za njene stanovnike na principima održivog razvoja.

7. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI RAZVOJA OPĆINE LOVRAN

Strateški prioriteti formirani na temelju vizije i ciljevima koji se žele dostići u narednom periodu, a temelje se na inputima radnih skupina dobivenih na temelju radnih sastanaka, detaljnoj SWOT analizi i razvojnim potrebama/izazovima Općine Lovran. Strateški prioriteti predstavljaju uže smjernice i točno detektiraju mjere koje će se poduzeti kako bi se ostvarili ciljevi formirani u viziji. Mjere su konkretne i njihova učinkovitost vidljiva je kroz indikatore praćenja.

8. MJERE

Strateški cilj	1. Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti
Prioritet	P1. Poboljšanje kvalitete života
Mjera	1.1. Podizanje kvalitete života poticajnom stanogradnjom
Opis /svrha	Općina Lovran prema demografskim pokazateljima u posljednjih deset godina bilježi smanjenje broja stanovnika, gdje je jedan od razloga, preseljenje radno sposobnog stanovništva u naselja bliža industrijskim zonama (Matulji, Rijeka) zbog većih mogućnosti zapošljavanja. Drugi razlog migracije je previsoka cijena nekretnina na području Općine i susjednih jedinica lokalne samouprave (Ičići, Opatija) zbog razvijenosti turističkih destinacija te atraktivnosti postojećih stambenih investicija stranim investitorima. Kako bi stvorila uvjete za ostanak mladih obitelji, Općina Lovran odlučila se aktivnost poticajne stambene stanogradnje koja će omogućiti kupovinu stanova po nižim cijenama, smanjenje troškova stanovanja i zadržavanje radno sposobnog stanovništva zbog konkurentne cijene stanova. Provedeno je prikupljanja iskaza interesa od strane potencijalnih kupaca (mladih) POS stanova te sukladno tome dan nalog za izradu projektne dokumentacije.
Aktivnosti	A1. Izrada projektne dokumentacije A2. Provedba javne nabave A3. Izgradnja POS stanova
Ciljane skupine	Općina Lovran, građani općine Lovran (mlađa populacija)
Provedbena tijela	APN, Općina Lovran
Mogući izvori financiranja:	APN, Proračun općine Lovran
Planirani period provedbe	2016.-2018.
Indikatori	Izrađena projektna dokumentacija

	Broj izgrađenih stanova
--	-------------------------

Prioritet	P1. Poboljšanje kvalitete života
Mjera:	1.2. Podizanje efikasnosti u zadovoljenju prometnih potreba građanstva i turista – organizacija prometa u mirovanju
Opis/svrha	Lovran zbog položaja i izgrađene infrastrukture godinama muči problem parkinga tijekom ljetnih mjeseci kada ima više motornih vozila zbog dolaska turista. Nepropisnim parkiranjem smanjuje se životni prostor i sigurnost u prometu stanovništva, ali se također stvara i negativni turistički imidž. Jedna od potencijalnih mjera kojom bi se regulirao promet u mirovanju je naplata parkiranja, koja do sada u Općini nije postojala. Kako bi se procijenila isplativost navedenog projekta, potrebno je prvo izraditi studiju isplativosti te ukoliko se pokaže isplativim, izgraditi punktove za naplatu parkinga.
Aktivnosti	A1. Izrada studije isplativosti A2: Postavljanje punktova za mobilnu naplatu
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji, poduzetnici
Provedbena tijela	Republika Hrvatska, Općina Lovran,
Planirani period provedbe	2016.-2019.
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran
Indikatori	Izrađena studija opravdanosti

Prioritet	P1. Poboljšanje kvalitete života
Mjera	1.3. Obnova postojećih društvenih prostora
Opis/svrha	Mjera uključuje rekonstrukciju kinodvorane u Lovranu. Lovransko kino zbog derutnosti i opasnosti za korisnike i publiku, već je godinama nažalost izvan funkcije. Zbog dotrajalosti objekta, odnosno nemogućnosti da se u njemu održavaju manifestacije, kulturni i

	društveni život Lovrana posljednjih godina znatno je osiromašen. Ponovnim stavljanjem u upotrebu, stvoriti će se uvjeti za kvalitetan program, sadržaj i društvene aktivnosti stanovništva, ali i povećati broj aktivnosti za turiste.
Aktivnosti	A1. Rekonstrukcija i unutarnje uređenje kino dvorane Lovran A2: Opremanje kino dvorane A3: Osmišljavanje kvalitetnih programa i manifestacija
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji, udruge
Provedbena tijela	Općina Lovran, TZ Lovran, civilne udruge
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, Program ruralnog razvoja 2014.-2020. Podmjera 7.4.- opremanje,
Planirani period provedbe	2016.-2017.
Indikatori	Uređena i stavljena u funkciju kino dvorana Lovran Broj provedenih aktivnosti Broj posjetitelja

Strateški cilj	1. Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti
Prioritet	P2. Razvoj inovativne turističke ponude i destinacije
Mjera	2.1. Razvoj turističke destinacije
Opis/svrha	Lovran ima bogatu povijesnu baštinu, 100 godina turističke tradicije koja je usko vezana uz turističku destinaciju Opatijske rivijere (Opatija, Lovran i Mošćenička draga). Kao dio Opatijske rivijere, povijesno i turistički je povezan s Opatijom te na taj način pozicioniran i na turističkim kartama. Zbog svojih prirodnih aduta i zaštićenog područja parka prirode Učka, razvijanje turističke destinacije na području općina Lovran trebalo bi više uključivati ponudu autohtonih proizvoda i usluga koji povezuju obalu i zaleđe, samostalno ili kao dio Opatijske rivijere. Razvoj turističke destinacije doprinijeti će smanjenju sezonalnosti

	<p>turizma, razvoju gospodarske aktivnosti i omogućiti zapošljavanje tijekom cijele godine. Razvitak turističke destinacije mora biti prilagođen zahtjevima turista, te mora pratiti trendove u vidu sustava komunikacije.</p> <p>Drugi vid razvoja je zdravstveni turizam za koji postoji već izgrađen imidž zahvaljujući razvoju na području Opatije. Dio ponude zdravstvenog turizma Opatijske rivijere, općina Lovran može upotpuniti zahvaljujući Klinici za ortopediju koja je na tržištu prepoznatljiva zbog visoke kvalitete i transparentnosti svojih usluga. Zdravstveni turizam također je može biti pokretač komplementarnih gospodarskih djelatnosti koje mogu produžiti turističku sezonu.</p>
Aktivnosti	<p>A1. Jačanje brenda Opatijske rivijere putem marketinških aktivnosti– Opatija-Lovran i Draga i s njima povezanih autohtonih proizvoda Opatijske rivijere,</p> <p>A2. Razvoj novih turističkih ponuda ativnog odmora – povezanost priobalja s PP Učka</p> <p>A3. Razvijanje ruralnog turizma</p> <p>A4. Brendiranje tradicionalnih zanata</p> <p>A5. Razvoj inovativne turističke ponude zdravstveno-rekreativnog turizma – razvoj komplementarnih djelatnosti i usluga radi podizanja zdravstvenog turizma na višu razinu</p> <p>A6. Kreiranje turističkih aranžmana i izleta koji će u sebi uključivati autohtonu gastronomsku ponudu, prirodne i kulturne znamenitosti</p> <p>A7. Provedba projekata Kvarner family</p> <p>A7. Povezivanje TZ-a i lokalnih ugostitelja u promociji autohtone gastronomske ponude</p> <p>A8. Provedba anketa o zadovoljstvu turista i dionicima u turističkom sektoru</p> <p>A9. Podizanje svijesti o važnosti autohtonosti u turističkoj ponudi</p>
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji, poljoprivrednici, poduzetnici

Provedbena tijela	TZ Lovran, Općina Lovran (osim za A8. i –A9.), ostali dionici turističkog sektora, medicinske ustanove, PP Učka
Planirani period provedbe	2016.-2020.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun TZ Općine Lovran
Indikatori	Broj dolazaka i noćenja turista Broj mjeseci turističke sezone Broj poduzetnika u ruralnom turizmu Broj obrađenih anketa o zadovoljstvu turističkom destinacijom Broj zdravstveno-rekreativnih aranžmana

Strateški cilj	2. Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti
Prioritet	P3. Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne i prirodne baštine
Mjera	3.1. Valorizacija kulturne baštine s ciljem stavljanja u turističku funkciju
Opis/svrha	S obzirom na turizam kao generator poduzetničke aktivnosti na području Općine Lovran, turistička valorizacija kulturne baštine mora biti usmjerena na očuvanje i osmišljavanje proizvoda koji se temelji na upravo na korištenju kulturne baštine. Na području općine Lovran evidentirano je znatno kulturno - povijesno nasljeđe, od toga su registrirani i zaštićeni kao nepokretni spomenici kulture: jedna urbana cjelina- gradsko naselje Lovran (povijesna jezgra), te dvije sakralne građevine – crkva Sv. Trojstva i crkva Sv. Jurja.
Aktivnosti	A1: Uređenje partera Starog grada Lovran A2:Unutarnje uređenje gradske kule Lovran A3. Proširenje zbirke u kuli A4. Katalogizacija povijesne zbirke

	A5. Osmišljavanje kulturnih i turističkih proizvoda temeljenih na povijesno /kulturnoj baštini A6. Uređenje i katalogizacija postojeće etnografske zbirke u Lignju A7. Stvaranje prepoznatljivog identiteta na temelju kulturne baštine
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji
Provedbena tijela	Općina Lovran, PGŽ, TZ Lovran, Ministarstvo kulture
Mogući izvori financiranja	Općina Lovran, Ministarstvo kulture – natječaji vezani uz Kulturnu baštinu, Ministarstvo turizma, natječaji ITU mehanizma
Planirani period provedbe	2017.-2022.
Indikatori	Uređen parter starog grada Lovrana Uređena Kula starog grada Lovrana Katalogizirana povijesna zbirka Gradske kule Lovran Uređena i katalogizirana etnografska zbirka u Lignju Broj osmišljenih novih proizvoda temeljenih na kulturnoj baštini

Prioritet	P3. Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne i prirodne baštine
Mjera	3.2. Valorizacija nasada maruna, maslina i trešanja
Opis/svrha	Svoju prepoznatljivost područje Općine Lovran može vezati uz autohtone sorte poljoprivrednih proizvoda – marun, masline i trešnje. S obzirom da se stanovništvo Općine orijentiralo na turizam, posebice na ponudu smještaja i ugostiteljstvo, smanjio se broj stanovnika koji se bavi poljoprivredom. Na slabiju poziciju poljoprivrede imao je i utjecaj industrijskih središta poput Rijeke gdje se lokalno stanovništvo zapošljavalo posljednjih 70 godina te trend u kojem mladi smatraju bavljenje poljoprivredom težačkim načinom života. Posljedica navedenog je smanjeni broj poljoprivrednih gospodarstva, zastupljenost pretežito starije populacije koja se bavi poljoprivredom te propadanje autohtonih poljoprivrednih vrsta. Lovranski marun posljednjih godina pretrpio je veliku štetu pojavom ose šiškarice i ugrozio postojanost

	<p>autohtone sorte. S trendom održivog razvoja, sve više se kao dodana vrijednost destinacije gledaju očuvanost autohtonih sorti i tradicije. Gubitak identiteta Općine, zahvaljujući lovranskom marunu, bio bi gubitak stoljetnog nasljeđa i nematerijalne baštine. Svrha mjere je da se komercijaliziraju nasadi maruna te popularizira brend lovranskog maruna. Širenjem sadnica maruna na druge lokacije, utjecalo bi se na održivost autohtone sorte i spriječilo bi se izumiranje koje su uzrokovali nametnici poput ose šiškarice. Osim maruna, značajnu popularnost također imaju lovranske trešnje i masline, za koje je također nužno da se očuvaju sorte te podignu novi nasadi. Uzgoj autohtonih sorti predstavlja temelje za održiv razvoj turističke destinacije i omogućuje razvoj inovativnih turističkih proizvoda za buduće generacije. Kako bi navedena mjera opstala, potrebno je osvijestiti lokalno stanovništvo o važnosti očuvanja autohtonih sorti te potaknuti ih na bavljenje poljoprivredom, koja itekako može biti generator dodatnih prihoda i time povećati kvalitetu života .</p>
Aktivnosti	<p>A1: Zaštita lovranskog maruna oznakom izvornosti/zemljopisnog podrijetla</p> <p>A2: Podizanje matičnjaka maruna odnosno dobivanje kvalitetnih plemki za cijepljenje</p> <p>A4: Održavanje manifestacija, izložbi i festivala povezanih sa autohtonim proizvodima</p> <p>A5: Animacija lokalnog stanovništva za uzgoj autohtonih sorti</p> <p>A6. Očuvanje tradicionalnih zanata te proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda na tradicionalan način</p> <p>A7. Proizvodnja eko proizvoda</p> <p>A8. Uključivanje domaćih poljoprivrednih proizvoda u gastronomsku ponudu lokalnih hotela i restorana</p>
Ciljane skupine	Stanovništvo općine Lovran i Republike Hrvatske, turisti, poljoprivrednici, lokalne udruge, poduzetnici.
Provedbena tijela	Općina Lovran, PGŽ, Udruga lovranski marun

Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, Proračun PGŽ, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Ministarstvo turizma (javni pozivi na dostavu projektnih prijedloga)
Planirani period provedbe	2017.-2022., kontinuirano
Indikatori	Lovranski marun zaštićen oznakom izvornosti/zemljopisnog porijekla Podignut matičnjak maruna Broj manifestacija vezanih uz promociju autohtonih sorti Broj poljoprivrednih gospodarstava s podignutim nasadima autohtonih sorti maruna i trešanja te maslina

Prioritet	P4. Revitalizacija poljoprivrede i zaleđa općine Lovran
Mjera	4.1. Razvoj ruralnog turizma
Opis/svrha	Ruralni prostor Općine Lovran predstavlja područje bogato prirodnim resursima koje je i dio PP Učka. S obzirom da u okolici Lovrana nema većih zagađivača okoliša, postoji mogućnost bavljenja ekološkom poljoprivredom čiji proizvodi postižu veću vrijednost na tržištu i veoma su traženi u zapadnim zemljama s većim standardima. Blizina mora, kvaliteta zraka i očuvana priroda čine pretpostavku za razvoj ruralnog turizma u vidu smještaja i ugostiteljstva, posebno za poljoprivrednike koji želi u sklopu agro-turizma nuditi vlastite proizvode i time očuvati tradicionalne zanate i stvoriti dodatnu vrijednost svom poljoprivrednom gospodarstvu. Poticanjem ruralnog turizma, smanjuje se postotak migriranja stanovništva, posebno mladih, u veće urbanije sredine te sprječava se depopulacija stanovništva ali isto tako se omogućuje poljoprivrednicima veća konkurentnost jer ne ovise isključivo o uspjehu primarne proizvodnje.
Aktivnosti	A1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava A2. Poticanje mladih poljoprivrednika na pokretanje poslovanja A3. Poticanje razvoja agroturizma u ruralnim područjima

	A4. Poticanje ulaganja u proizvodnju, preradu, marketing i razvoj poljoprivrednih proizvoda A5. Educiranje stanovništva/poljoprivrednika o mogućnostima sufinanciranja iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.
Ciljane skupine	Stanovništvo općine Lovran i Republike Hrvatske, turisti, poljoprivrednici, lokalne udruge, poduzetnici.
Provedbena tijela	Općina Lovran, LAG Terra Liburna, poduzetnici, poljoprivredna gospodarstva
Mogući izvori financiranja	Natječaji PGŽ-a, natječaji iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., Ministarstvo turizma (javni pozivi na dostavu projektnih prijedloga)
Planirani period provedbe	2016.-2020.
Indikatori	Broj očišćenih poljoprivrednih površina (u ha) Broj novoosnovanih poljoprivrednih gospodarstava Broj mladih poljoprivrednika postavljenih kao nosioci PG-a Broj i vrsta objekata u ruralnom turizmu Broj educiranih stanovnika/poljoprivrednika

Strateški cilj	1. Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti
Prioritet	P5. Razvijanje pozitivnog poduzetničkog okruženja
Mjera	5.1. Sufinanciranje kamatne stope za poduzetnike
Opis/svrha	Općina Lovran želi stvoriti pozitivnu poduzetničku klimu i pružiti podršku jačanju konkurentnosti gospodarstva na svom području. Mjerom subvencioniranja kamatnih stopa želi se poduzetnicima omogućiti diversifikacija poslovanja, povećanje broja usluga i proizvoda sve s ciljem povećanja fleksibilnosti poduzetnika u slučaju promjena na tržištu, ali i razvijanjem komplementarnih djelatnosti u turizmu.
Aktivnosti	A1. Subvencioniranje kamatne stope za poduzetnike A2. Poticanje novih poduzetničkih investicija

Ciljane skupine	Poduzetnici registrirani na području Općine Lovran
Provedbena tijela	Općina Lovran, poslovne banke
Planirani period provedbe	2017.-2020.
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran
Indikatori	Broj korisnika s subvencioniranom kamatnom stopom Povećanje novih investicija poduzetnika (u kn)

Strateški cilj	1. Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti
Prioritet	P6. Stvaranje poticajnog okruženja za razvoj i djelovanje civilnog sektora
Mjera	6.1. Provedba poticajnih programa za djecu i mlade
Opis/svrha:	Općina Lovran dobila je 2014. godine prestižan status „Općina - prijatelj djece“, što predstavlja javno društveno priznanje sredinama koje sustavno brinu o zaštiti djece i njihovim pravima i potrebama. Općina Lovran potiče osmišljene, organizirane i provedene projekte te akcije od strane djece koji su usmjereni na poboljšanje života djece u lokalnoj zajednici. Program i akcije obuhvaćaju sva područja života djeteta u lokalnoj zajednici, te aktivnosti cjelokupne zajednice kojima se doprinosi dobrobiti djece, stvarajući sigurno i poticajno okruženje za najmlađe stanovnike zajednice vodeći se načelom „u najboljem interesu djeteta“. Ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje od ključne su važnosti za poticanje osobnog razvoja i mogućnosti zapošljavanja mladih, stoga Općina stipendijama potiče učenike i njihovo usavršavanje za deficitarna zanimanja.
Aktivnosti:	A1. Stipendiranje učenika koji su se opredijelili za deficitarna zanimanja A2. Razvijanje kvalitetnih programa i radionica za djecu i roditelje
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran –djeca , mladi i roditelji

Provedbena tijela	Općina Lovran, OCD, ustanove koje skrbe o djeci - dječji vrtić, osnovna škola, dječji dom
Planirani period provedbe:	2016.-2020.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, sredstva dodijeljena udrugama, natječaji iz Europskog socijalnog fonda
Indikatori	Broj podijeljenih potpora za deficitarna zanimanja Povećanje broja realiziranih programa i radionica za djecu i roditelje Broj civilnih udruga koji provodi programe za djecu i mlade Broj djece uključenih u programe

Prioritet	P6. Stvaranje poticajnog okruženja za razvoj i djelovanje civilnog sektora
Mjera	6.2. Provedba socijalnih programa
Opis/svrha:	Općina Lovran u svojoj socijalnoj politici kontinuirano brine i sufinancira obitelji slabijeg imovinskog stanja omogućujući im smanjenje troškova života putem subvencioniranja troškova stanovanja i grijanja, javnog prijevoza, marende u školama itd.
Aktivnosti:	A1. Sufinanciranje troškova stanovanja A2. Sufinanciranje troškova ogrijeva A3. Sufinanciranje prehrane dojenčadi i male djece A4. Sufinanciranje boravka u dječjem vrtiću A5. Sufinanciranje marende u osnovnoj školi A6. Sufinanciranje javnog prijevoza učenika A7. Sufinanciranje javnog prijevoza osoba s invaliditetom A8. Sufinanciranje javnog prijevoza dobrovoljnih davatelja krvi
Ciljane skupine	Socijalno osjetljive skupine na području Općine
Provedbena tijela	Općina Lovran, OCD
Planirani period provedbe:	2016.-2020.; kontinuirano

Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran
Indikatori	Broj sufinanciranih korisnika prema aktivnostima

Strateški cilj	1. Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti
Prioritet	P7. Efikasna lokalna samouprava i unaprjeđenje javnih usluga
Mjera	7.1. Optimizacija i informatizacija poslovnih procesa na razini općinske uprave te unaprjeđenja javnih usluga
Opis/svrha	Gospodarenje prostorom u jedinicama lokalne samouprave iziskuje svakodnevno korištenje i uvid u prostorne podatke u svrhu planiranja, analiziranja i donošenja odluka, ali i učinkovito servisiranje potreba građana koje se temelje na prostornim podacima. Kako bi se prostorni podaci približili građanima općine Lovran, ali i ostalim zainteresiranim pravnim i fizičkim osobama, izraditi će se WEBGIS za direktan uvid preko interneta. Time je omogućeno brzo informiranje s udaljene lokacije koristeći se suvremenim informatičkim tehnologijama. Mjera se odnosi na povećanje razine kvalitete javnih usluga te upotrebu moderne informacijsko-komunikacijske tehnologije kako bi se osigurala veća transparentnost rada i dostupnost informacija.
Aktivnosti	A1. Uvođenje GIS sustava s uključenim prostornim planom Općine Lovran
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, Upravni odjeli Općine Lovran
Provedbena tijela	Općina Lovran, Republika Hrvatska
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran
Planirani period provedbe	2016.-2019.; kontinuirano
Indikatori	Uveden GIS sustav

Prioritet	P7. Efikasna lokalna samouprava i unaprjeđenje javnih usluga
Mjera	7.2. Unaprjeđenje informiranja i komunikacije s građanima
Opis/svrha	Općina Lovran unatrag par godina unaprijedila je komunikaciju s stanovništvom i transparentnost svog rada implementirajući način djelovanja koji omogućuje participaciju građanstava. Donošenje strateških dokumenata ne provodi se bez javnog savjetovanja, proračun dostupan je i vidljiv na web stranicama Općine, informacije se pravovremeno prosljeđuju zainteresiranim dionicima. Kako bi motivirali zajednicu i omogućili što veću uključenost dionika u djelovanju lokalne samouprave, Općina namjerava nastaviti s navedenim pristupom s time da će se veći utjecaj staviti na informiranje građana te provedbu radionica o mogućnostima EU financiranja za poduzetnike, poljoprivrednike i udruge. Cjeloživotno obrazovanje veoma je bitno za stanovništvo Općine kako bi se konstantno poboljšavala usluga i proizvodi koji Lovran nudi (primjerice privatni iznajmljivači – radionice o oglašavanju smještaja, razni on-line tečajevi i sl.) koji su u skladu s globalnim trendovima.
Aktivnosti	A1. Provođenje postupka javnih savjetovanja A2. Informiranje građana putem društvenih mreža, newslettera, biltena, radijskih emisija i drugih načina komunikacije A3. Provedba radionica o mogućnostima financiranja iz EU fondova za poduzetnike, poljoprivrednike i udruge. A4: Poticanje cjeloživotnog učenja organizacijom radionica
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran
Provedbena tijela	Općina Lovran, TZ Lovran, vanjski suradnici
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine Lovran
Planirani period provedbe	2016.-2020.; kontinuirano
Indikatori	Broj održanih javnih savjetovanja Broj objava na različitim kanalima komunikacije

	<p>Broj provedenih radionica za sufinanciranje iz EU fondova</p> <p>Broj publikacija Lovranskog lista</p> <p>Broj provedenih radionica cjeloživotnog obrazovanja</p>
--	--

Strateški prioritet	2. Izgraditi i unaprijediti komunalnu, gospodarsku i društvenu infrastrukturu prema principima održivog razvoja
Prioritet	P8. Razvoj komunalne, prometne i komunikacijske infrastrukture
Mjera	8.1. Izgradnja Liburnijske zaobilaznice
Opis/svrha	Potreba za izgradnjom obilaznice očituje se u prekomjernom prometnom opterećenju turističkih središta Opatijske rivijere (Lovran, Opatija, Ičići). Izgradnjom zaobilaznice smanjiti će se tranzitni promet i njegovi negativni učinci (buka, kvaliteta zraka..) i povećati nivo prometne usluge i razina sigurnosti svih učesnika u prometu.
Aktivnosti	A1. Izgradnja Liburnijske zaobilaznice
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji
Provedbena tijela	Republika Hrvatska
Planirani period provedbe	2016.-2025.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun RH
Indikatori	Stupanj realizacije Liburnijske zaobilaznice

Prioritet	P8. Razvoj komunalne, prometne i komunikacijske infrastrukture
Mjera	8.2. Izgradnja i rekonstrukcija prometnica
Opis/svrha:	Na području općine Lovran postoji 21 km nerazvrstanih cesta od koji je 11 km nerazvrstanih cesta na kojima je potrebno izvršiti izgradnju i/ili rekonstrukciju. Nerazvrstane ceste imaju funkciju spojnih cesta lokalnog karaktera te njima nije planirani veliki promet teških prometnih vozila. Direktni učinci projekta na društveno ekonomski razvoj su poboljšanje ruralnih životnih i radnih uvjeta stanovništva te kroz razvoj i poboljšanje

	osnovne infrastrukture kojima bi se potaknula gospodarska i socijalna aktivnost u svrhu održivog razvoja. U planu su aktivnosti vezane uz sljedeće nerazvrstane ceste: Rekonstrukcija ceste Škaje Rekonstrukcija ceste Viktora Cara Rekonstrukcija ceste Đure Salaja Rekonstrukcija ceste Zaheji Rekonstrukcija ceste Cvijeni put – Lokva – Vojina Rekonstrukcija ceste bivša Vojarna Rekonstrukcija ceste Obrš
Aktivnosti	A1. Rješavanje imovinsko-pravnih pitanja A2. Izrada projektno-tehničke dokumentacije A3. Izgradnja/rekonstrukcija prometnica
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, sportaši
Provedbena tijela	Općina Lovran, resorna ministarstva, PP Učka, Vatrogasci
Planirani period provedbe	2016.-2020.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, natječaji iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020., natječaji Ministarstva turizma
Indikatori	Broj izgrađenih/rekonstruiranih prometnica (km)

Prioritet	P8. Razvoj komunalne, prometne i komunikacijske infrastrukture
Mjera	8.3. Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje komunalne infrastrukture za područje općine Lovran, Matulji, Mošćenička draga i područje grada Opatije - Liburnijska rivijera
Opis/svrha	Komunalna infrastruktura na području općine Lovran nije ravnomjerno razvijena (osim naselja Lovran), posebno u zaleđu. Općina je dio aglomeracije Opatija i za cijelo područje posao ekonomskog operatera obavljaju Liburnijske vode d.o.o. U sklopu aglomeracije predviđeni su projekti izgradnje komunalne infrastrukture koji će poboljšati javni

	vodoopskrbni sustav u svrhu osiguranja kvalitete i sigurnosti opskrbe pitkom vodom, što će dovesti do smanjenja gubitka vode, povećati broj kućanstava koji su priključeni na sustav odvodnje i povećati priključenosti na stupnjeve pročišćavanja otpadnih voda. Također projektom se predviđa i sanacija postojećih sustava odvodnje i njihovu vodopropusnost, što utječe i na same izvore vode za piće.
Aktivnosti	A1. Uvođenje telemetrijskog nadzora crpilišta Mala učka A2. Rekonstrukcija i izgradnja vodospreme i crpnih stanica A3. Izgradnja UPOV-a 2. stupnja pročišćavanja A4. Nabava opreme za čišćenje mreže te otkrivanje i saniranje propusnosti
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji, poljoprivrednici, poduzetnici
Provedbena tijela	Liburnijske vode d.o.o., sastavnice aglomeracije Opatija
Planirani period provedbe	2016.-2020.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Natječaji Kohezijskog fonda, vlastita sredstva Liburnijskih voda d.o.o., natječaji iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. godine
Indikatori	Uveden telemetrijski nadzor crpilišta Mala Učka Broj kućanstava priključenih na sustav odvodnje Izgrađen UPOV-a 2. stupanj pročišćavanja Broj novoizgrađenih i restrukturiranih vodosprema i crpnih stanica

Prioritet	P8. Razvoj komunalne, prometne i komunikacijske infrastrukture
Mjera	8.4. Razvoj širokopojasne mreže
Opis/svrha	U općini Lovran postoje naselja u kojima krajnji korisnici (kućanstva, javne institucije i poslovni subjekti) nemaju pristup širokopojasnom povezivanju. Postojeće stanje reflektira se na gospodarstvo – posebice u ruralnom dijelu Općine koje je nedovoljno razvijeno.

	Razvojem i implementacijom širokopojasne mreže omogućiti će se i pokretanje aktivnosti na transformaciji općine u suvremenu elektroničku upravu uz uključivanje stanovništva u informacijsko društvo koje će utjecati na višu kvalitetu života korištenjem e-usluga javne uprave. Jačanje pristupa te korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija jedan je od prioriteta Primorsko-goranske županije, što pokazuje na važnost implementacije i u općini Lovran.
Aktivnosti	A1. Izgradnja (građevinski radovi) širokopojasne infrastrukture A2. Uvođenje informatičko-komunikacijskih tehnologija
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji, poljoprivrednici, poduzetnici
Provedbena tijela	Privatni konzorcij, Općina Lovran
Planirani period provedbe	2018.-2022.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	EU fondovi , sredstva privatnog konzorcija, Proračun PGŽ-a, Proračun Općine Lovran
Indikatori	Izgrađena infrastruktura širokopojasne mreže Broj uvedenih e-usluga

Strateški prioritet	2. Izgraditi i unaprijediti komunalnu, gospodarsku i društvenu infrastrukturu prema principima održivog razvoja
Prioritet	P9. Razvoj društvene i sportske infrastrukture
Mjera:	9.1. Osiguranje prostora za društvene aktivnosti – izgradnja društvenog doma
Opis/svrha	Prostor nekadašnjeg Društvenog doma unutra kojeg su djelovale razne udruge, U postupku je povrata je prijašnjim vlasnicima – nasljednicima. Kako bi osigurala djelovanje civilnih udruga i provođenje njihovih programa, Općina se odlučila na izgradnju novog društvenog dom u prostoru bivše vojarne koja je u općinskom vlasništvu.
Aktivnosti	A1. Izrada projektne dokumentacije

	A2. Izgradnja i opremanje društvenog doma
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji, udruge
Provedbena tijela	Općina Lovran
Planirani period provedbe	2017.-2020.
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, natječaji putem ITU mehanizma, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Podmjera 7.4 – gradnja i opremanje
Indikatori	Izrađena projektna dokumentacija Izgrađen i opremljen društveni dom Broj manifestacija održanih u društvenom domu

Prioritet	P9. Razvoj društvene i sportske infrastrukture
Mjera	9.2. Povećanje broja objekata za sportske aktivnosti
Opis/svrha	Cilj navedene mjere je završiti započetu izgradnju sportske dvorane, vodeći računa o njezinoj turističkoj iskoristivosti i osmišljavanju sportskih sadržaja te izgradnja ostale sportske infrastrukture koja će podići kvalitetu društvenih aktivnosti na području Općine.
Aktivnosti	A1. Izgradnja sportske dvorane A2. Izgradnja fitness parka A3. Izgradnja i rekonstrukcija ostale sportske infrastrukture
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, sportaši
Provedbena tijela	Općina Lovran, koncesionari
Planirani period provedbe	2017.-2020.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun Općine Lovran, Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020.
Indikatori	Izgrađena sportska dvorana Izgrađen fitness park Broj izgrađenih/restrukturiranih sportskih objekata

Prioritet	P9. Razvoj društvene i sportske infrastrukture
Mjera	9.3. Izgradnja i održavanje površina javne namjene
Opis/svrha:	Uređenost lokalnih površina javne namjene osim zbog vizualnog dojma za sve posjetitelje i stanovništvo, također mora zadovoljiti standarde propisane raznim pravilnicima te omogućiti sigurno kretanje i provedbu slobodnog vremena.
Aktivnosti:	A1. Izgradnja pješačkog puta prema Medveji A2. Uređenje nogostupa na području Općine A3. Uređenje dječjeg igrališta i dodatnih sadržaja A4. Uređenje i održavanje parkova
Ciljane skupine	Stanovništvo općine Lovran, turisti, djeca
Provedbena tijela	Općina Lovran
Planirani period provedbe:	2016.-2020.; kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, natječaji iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.
Indikatori	Broj izgrađenih pješačkih puteva Broj(km) uređenih nogostupa Uređena postojeća dječja igrališta i broj novo postavljenih dodatnih sadržaja Broj uređenih parkova

Strateški prioritet	2. Izgraditi i unaprijediti komunalnu, gospodarsku i društvenu infrastrukturu prema principima održivog razvoja
Prioritet	P10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
Mjera	10.1. Održivo gospodarenje otpadom
Opis/svrha	Izgradnja infrastrukture koja će omogućiti održivo gospodarenje otpadom. Odvojenim sakupljanjem proizvodnog otpada jamči se odgovorno postupanje i tržišno vrednovanje otpada. Naročito je važno

	organizirati sustav gospodarenja sustav te uz edukaciju i stimulirati provedbu mjera za smanjivanje nastajanja otpada.
Aktivnosti	A1. Izrada Plana gospodarenja otpadom za razdoblje nakon 2015. A2. Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta A3. Postavljanje kanti za odvajanje otpada A4. Podizanje svijesti građana o odvajanju otpada i recikliranju A5. Akcije čišćenja okoliša i podmorja
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, posjetitelji
Provedbena tijela	Općina Lovran, komunalno poduzeće, Republika Hrvatska, udruge koje promiču zaštitu okolišu, Fond za energetska učinkovitost
Planirani period provedbe	2016.-2020. –kontinuirano
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, natječaji Fonda za energetska učinkovitost, natječaji na razini Programa unije
Indikatori	Izrađen i usvojen Plan gospodarenja otpadom Izgrađeno reciklažno dvorište Broj postavljenih kanti za odvajanje otpada Broj podijeljenih promotivnih materijala o odvajanju otpada i recikliranju Broj provedenih akcija čišćenja okoliša i podmorja

Strateški prioritet	2. Izgraditi i unaprijediti komunalnu, gospodarsku i društvenu infrastrukturu prema principima održivog razvoja
Prioritet	P11. Izgradnja turističke infrastrukture
Mjera	11.1. Uređenje i održavanje postojeće turističke infrastrukture
Opis/svrha	Urediti male plaže s kojima nitko ne gospodari uz zadržavanje visokih standarda zaštite prirode i okoliša. Urediti postojeće šetnice i novima spojiti više postojećih, obilježiti ih na primjeren način. Svi projekt uređenja zahtijevaju osigurana sredstva za održavanje.
Aktivnosti	A1. Uređenje i rekonstrukcija mostova obalnog šetališta Franca Jozefa

	A3: Uređenje „Šetnice maruna“ A4: Uređenje lokalnog kupališta Kvarner, Peharevo i Medveja A5: Uređenje malih plaža i pristupa moru
Ciljane skupine	Stanovništvo općine Lovran, turisti, posjetitelji
Provedbena tijela	Općina Lovran, koncesionar, nosioci koncesijskog odobrenja
Mogući izvori financiranja	Proračun općine Lovran, natječaji Ministarstva turizma, natječaji iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020.
Planirani period provedbe	2016.-2020.; kontinuirano
Indikatori	Uređeno šetalište Franza Jozefa Uređena „Šetnica maruna“ Broj uređenih kupališta Broj uređenih malih plaža i pristupa moru

Prioritet	P11. Izgradnja turističke infrastrukture
Mjera	11.2. Izgradnja turističke infrastrukture – žičara Medveja-Učka
Opis/svrha	Projekt žičare ima za cilj povezati priobalje s vrhom Učke i na taj način stvoriti kvalitetan turistički proizvod. Cilj mjere je realizirati dugoročno održivu varijantu žičare koja će biti ekonomski isplativa i podići vrijednost i vidljivost Lovrana kao inovativne turističke destinacije.
Aktivnosti:	A1. Izrada projektno-tehničke dokumentacije A2. Izgradnja žičare Medveja-Učka
Ciljane skupine	Lokalno stanovništvo, turisti, posjetitelji
Provedbena tijela	Primorsko-goranska županija, Općina Lovran, PP Učka, privatni investitori
Planirani period provedbe	2016.-2022.
Mogući izvori financiranja	Natječaji na razini Europske komisije, natječaji Ministarstva turizma, natječaji Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020., sredstva investitora

Indikatori	Izrađena projektno-tehnička dokumentacija Stupanj realizacije izgradnje žičare
------------	---

Prioritet	P11. Izgradnja turističke infrastrukture
Mjera	11.3. Izgradnja luke nautičkog turizma
Opis/svrha:	Zbog jačanja nautičkog turizma i blizine emitivnih tržišta Slovenije, Austrije i Opatija postoji zainteresiranost investitora i potreba za lukom nautičkog turizma do 200 vezova na obalnom prostoru Lovrana. Gradnja je planirana na lokaciji predviđenoj Prostornim planom općine Lovran – ispred postojeće obale omeđene sa sjeverne strane lukom otvorenom za javni promet lokalnog značaja, te s južne strane zonom plaže Peharovo.
Aktivnosti:	A1. Izgradnja luke
Ciljane skupine	Stanovništvo Općine Lovran, turisti, sportaši
Provedbena tijela	Općina Lovran, koncesionari
Planirani period provedbe:	2019.- nije poznato
Mogući izvori financiranja	Sredstva koncesionara
Indikatori	Stupanj realizacije izgradnje luke nautičkog turizma

9. USKLAĐENOST S NACIONALNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Općina Lovran prioritete navedene u Strategiji razvoja uskladila je s ciljevima i prioritetima razvoja Primorsko-goranske županije, zatim na višoj razini s prioritetima navedenim u Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske te Operativnim programima i dokumentima aktualnim za razdoblje 2014.-2020. Cilj izrade usklađivanja Strategije je stvaranje održive podloge za korištenje financijskih sredstava iz strukturnih fondova.

S obzirom na mogućnosti financiranja investicijskih projekata, nužno je bilo Strategiju razvoja Općine Lovran uskladiti s prioritetima definiranim u programskim dokumentima od 2014.-2020. godine kako bi stvorili mogućnosti za maksimalno iskorištenje sredstava dostupnih u ESI fondovima te doprinijeti ostvarenju ciljeva europskih razvojnih politika.

Konzultirani su sljedeći Programski dokumenti:

- PPR Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske
- OPKK Operativni program konkurentnosti i kohezija
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo
- Operativni program učinkoviti ljudski potencijal

	Strateški prioriteti Općine Lovran 2015.-2020.	Ciljevi i prioriteti Strategije razvoja Primorsko-goranske županije 2016.-2020.	Prioriteti Strategije regionalnog razvoja RH Jadranska Hrvatska (aktualna 2011.-2013.)	Ciljevi Operativnih programa i dokumenata 2014.-2020.
Strateški cilj br. 1 Povećati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj lokalnih resursa, ljudskih potencijala i društvene aktivnosti				
1.	Poboljšanje kvalitete života	C3. Razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života; P3.3. Unaprijeđenje zdravlja i socijalnog blagostanja	Prioritet 2. Razvoj regionalne infrastrukture	OPKK - Prioritetna os 3 Poslovna konkurentnost
2.	Razvoj inovativne turističke ponude i destinacije	C1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva P1.5. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti	Prioritet 1. Održivo gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije;	OPKK - Prioritetna os 3. Poslovna konkurentnost; OPKK - Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa; PPR- Prioritet 6A Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta
3.	Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne i prirodne baštine	C2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj P2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturom baštinom	Prioritet 1. Održivo gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije	OPKK - Prioritetna os 3. Poslovna konkurentnost; OPKK - Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa; PPR – Prioritet 4A Obnova, očuvanje i povećanje bio raznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza
4.	Revitalizacija poljoprivrede i zaleđa općine Lovran	C2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj	Prioritet 1. Održivo gospodarenje prirodnim i	PPR –Prioritet 2A Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i

		P2.1. Ravnomjeran razvoj mikroregija i povećanje teritorijalne kohezije	kulturnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije	<p>olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije;</p> <p>Prioritet 2B Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove;</p> <p>Prioritet 6B Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima</p>
5.	Razvijanje pozitivnog poduzetničkog okruženja	<p>C1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva</p> <p>P1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja</p>	Prioritet 2. Razvoj regionalne infrastrukture	<p>OPKK - Prioritetna os 3. Poslovna konkurentnost;</p> <p>PPR- Prioritet 6A Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta</p>
6.	Stvaranje poticajnog okruženja za razvoj i djelovanje civilnog sektora	<p>C3. Razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života;</p> <p>P3.4. Unaprijeđenje socijalne sigurnosti i jačanje socijalne uključenosti</p>	Prioritet 2. Razvoj regionalne infrastrukture	OPKK –Prioritetna os 9 – Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svih oblika diskriminacije
7.	Efikasna lokalna samouprava i unaprjeđenje javnih usluga	<p>C2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj</p> <p>P2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturom baštinom</p>	Prioritet 2. Razvoj regionalne infrastrukture	OPKK –Prioritetna os 2 - Poboljšanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijskih i komunikacijskih tehnologija

Strateški cilj br. 2 Izgraditi i unaprijediti komunalnu, gospodarsku i društvenu infrastrukturu prema principima održivog razvoja				
8.	Razvoj komunalne, prometne i komunikacijske infrastrukture	C2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj P2.1. Ravnomjeran razvoj mikroregija i povećanje teritorijalne kohezije	Prioritet 2. Razvoj regionalne infrastrukture	OPKK - Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa; PPR - Prioritet 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim
9.	Razvoj društvene i sportske infrastrukture	C3. Razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života; P3.5. Unaprijeđenje kvalitete i dostupnosti kulturnih i sportskih sadržaja	Prioritet 2. Razvoj regionalne infrastrukture	OPKK - Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa; PPR – Prioritet 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim
10.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	C2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj P2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom	Prioritet 4. Zaštita okoliša	OPKK - Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa
11.	Izgradnja turističke infrastrukture	C1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva; P1.5. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti	Prioritet 3. jačanje konkurentnosti poslovnog sektora	OPKK - Prioritetna os 3. Poslovna konkurentnost; OPKK - Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa

10. POPIS PROJEKATA –BAZA PROJEKTNIH IDEJA

Popis projekata –Baza projektnih ideja

Općina Lovran za naredni period 2016.—2020. prikupila je projektne ideje i prijedloge s različitim stupnjevima pripremljenosti koji su također poslužili kao podloga za kreiranje Strategije razvoja. Ovakav pregled projekata na jednom mjestu olakšava vizualizaciju potreba i smjera razvoja Općine.

Naziv projektne ideje	Rok provedbe	Iznos projekta	Dio koji Općina Lovran sufinancira	Ostali izvori financiranja
Izgradnja POS stanova	2016.-2019.	6.000.000,00 kn	/	6.000.000,00 kn
Organizacija prometa u mirovanju (Izrada studije isplativosti, postavljanje punktova za mobilnu naplatu)	2016.-2019.	400.000,00 kn	400.000,00 kn	/
Obnova kino dvorane	2016.-2017.	3.000.000,00 kn	3.000.000,00 kn	/
Povezivanje TZ-a i lokalnih ugostitelja u promociji autohtone gastronomske ponude	2016.-2020.	300.000,00 kn		300.000,00kn (TZ Lovran)
Uređenje gradske kule Lovran, katalogizacija i proširenje zbirke	2017.-2020.	650.000,00 kn	87.500,00 kn (25%)	350.000,00 kn (EU fondovi – ITU mehanizam -75%)
Uređenje partera Starog grada Lovran	2018.-2020.	6.000.000,00 kn	1.500.000,00 kn (25%)	4.500.000,00 kn (EU fondovi – ITU mehanizam -75%)
Uređenje i katalogizacija postojeće etnografske zbirke u Lignju	2017.-2020.	20.000,00 kn	20.000,00 kn	/
Sanacija infrastrukture Stari grad	2018.-2022.	5.500.000,00 kn	2.500.000,00 kn	3.000.000,00 kn (EU fondovi)

Zaštita lovranskog maruna oznakom zemljopisnog porijekla	2018.-2022.	70.000,00 kn	30.000,00 kn	40.000,00 kn (PGŽ)
Podizanje matičnjaka maruna	2017.-2019.	120.000,00 kn	/	120.000,00 kn (PGŽ)
Održavanje manifestacija, izložbi i festivala povezanih s autohtonim proizvodima i promocijom Općine Lovran	2016.-2020.	2.232.500,00 kn	2.232.500,00 kn	/
Animacija lokalnog stanovništva za uzgoj autohtonih sorti	2016.-2020.	150.000,00 kn	150.000,00 kn	/
Subvencioniranje kamatne stope za poduzetnike	2017.-2020.	200.000,00 kn	200.000,00 kn	/
Stipendiranje učenika i studenata	2016.-2020.	940.000,00 kn	940.000,00 kn	/
Razvijanje kvalitetnih programa i radionica za djecu i roditelje	2016.-2020.	240.000,00 kn	240.000,00 kn	
Provedba socijalnih programa	2016.-2020.	3.000.000,00 kn	3.000.000,00 kn	/
Uvođenje GIS sustava s uključenim prostornim planom Općine Lovran	2016.-2019.	60.000,00 kn	60.000,00 kn	
Informiranje građana putem info stranice, društvenih mreža, newslettera, Lovranskog lista, Liburnijskog lista	2016.-2020.	800.000,00 kn	800.000,00 kn	
Provedba radionica o mogućnostima financiranja iz EU fondova za poduzetnike, poljoprivrednike i udruge	2016.-2020.	25.000,00 kn	25.000,00 kn	LAG Terra Liburna
Izgradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta	2016.-2020.	8.000.000,00 kn	3.500.000,00	4.500.000,00 kn (EU fondovi-PPR- Mjera 7)
Projekti vodoopskrbnog sustava - sufinanciranje iz EU fondova, financijski okvir nije precizan - preuzeto iz Studije izvodljivosti Liburnijskih voda d.o.o.: 1. Dogradnja vodoopskrbne mreže Lovran-Medveja 2. Rekonstrukcija sustava vodoopskrbe Lovran	2016.-2020.	13,629,587.00	/	13629587.00

3. Rekonstrukcija i izgradnja vodosprema i crpnih stanica 4. Rekonstrukcija sustava odvodnje Lovran - Medveja 5. Proširenje sustava odvodnje Lovran-Medveja-Tuliševica				
Rekonstrukcija i izgradnja vodospreme i crpnih stanica	2016.-2020.	10.600.000,00 kn	/	10.600.000,00 kn (100 % EU fondovi- PPR – Mjera 7)
Novi Društveni dom	2017.-2020.	9.800.000,00 kn	2.450.000,00 kn (25%)	7.350.000,00 kn (75%)
Izgradnja sportske dvorane	2018.-2020.	*nije definirano		
Izgradnja boćališta Liganj	2018.-2020.	1.200.000,00 kn	300.000,00 kn (25%)	900.000,00 kn (75%)
Izgradnja fitness parka za odrasle i djecu s posebnim potrebama	2017.-2020.	250.000,00 kn	250.000,00 kn	/
Izgradnja nogostupa Lovran - Medveja	2017.-2020-	1.000.000,00 kn	250.000,00 kn	750.000,00 kn (75% EU fondovi)
Izgradnja drugog dijela nogostupa Lovran-Medveja	2018.-2020.	500.000,00 kn	500.000,00 kn	/
Uređenje Mula u Medveji		50.000,00 kn	50.000,00 kn	/
Uređenje dječjeg igrališta i dodatnih sadržaja	2017-2020	300.000,00 kn	300.000,00 kn	/
Uređenje dječjeg igrališta u Medveji	2016.-2017.	115.000,00 kn	115.000,00 kn	/
Uređenje i rekonstrukcija parkova i zelenih površina	2016.-2020.	7.250.000,00 kn	7.250.000,00 kn	/
Uređenje i rekonstrukcija parkova i zelenih površina	2016.-2020.	1.250.000, 00 kn	1.250.000,00 kn	/
Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta	2015.-2018.	2.625.000,00	505.000,00 kn (20%)	2.120.000,00 kn (80% FZOEU)

Postavljanje kanti za odvajanje otpada	2015.-2017.	900.000,00 kn	900.000,00 kn	360.000,00 (40% FZOEU)
Akcije čišćenja okoliša i podmorja – VOLIM LOVRAN	2016.-2020.	120.000,00 kn	120.000,00 kn	/
Uređenje i rekonstrukcija mostova obalnog šetališta Franza Jozefa	2015.-2020.	1.600.000,00 kn	900.000,00 kn	700.000,00 kn (PGŽ)
Uređenje „Šetnice maruna“	2016-2018	40.000,00 kn	40.000,00 kn	
Uređenje lokalnog kupališta Kvarner	2016.-2020.	880.000,00 kn	500.000,00 kn	380.000,00 kn
Uređenje malih plaža i pristupa moru	2016.-2020.	150.000,00 kn	150.000,00 kn	/
Izgradnja širokopojasne infrastrukture	2017.-2020.	5.453.959,10	/	5.453.959,10
Sanitarni čvor na plaži Cipera	2017.-2020.	400.000,00 kn	400.000,00 kn	/
Izgradnja UPOV-a 2. stupnja pročišćavanja*	2017.-2020.	Projekt na razini aglomeracije Opatija-Lovran- Matulji-Mošćenička draga		
Uvođenje telemetrijskog nadzora crpilišta Mala Učka*	2017.-2020.	Projekt na razini aglomeracije Opatija-Lovran- Matulji-Mošćenička draga		
Nabava opreme za čišćenje mreže te otkrivanje i saniranje propusnosti*	2017.2020.	Projekt na razini aglomeracije Opatija-Lovran- Matulji-Mošćenička draga		
Izgradnja žičare Medveja-Učka*	2019.- nije definirano	82.500.000,00 kn	/	82.500.000,00 kn
Izgradnja luke nautičkog turizma*	*nije definirano			

*Projekti koji su prepoznati kao strateški projekti više razina te njihova realizacija obuhvaća više jedinica lokalnih samouprava te aglomeraciju Opatija-Lovran-Matulji- Mošćenička draga. Za navedene projekte upisani su iznosi koji su u ovom trenutku poznati jer je projektna dokumentacija u fazi izrade ili još nije započela, stoga su podložni promjena nakon detaljnije financijske razrade. Financijski okvir Strategije razvoja Općine Lovran ne obuhvaća navedene projekte.

Prikupljanje projektnih ideja i nadogradnja baze projekata u skladu s strateškim smjernicama biti će omogućeno i u narednom periodu te je za potrebe iste izrađen jedinstven obrazac koji se nalazi u Prilogu br. 2

11. PROVEDBA STRATEGIJE

11.1. INSTITUCIONALNI OKVIR

Preduvjet za uspješno provođenje Strategije razvoja općine Lovran 2015.-2020., osim povoljnih vanjskih čimbenika na koje se ne može utjecati, uspostava je kvalitetne provedbene strukture koja će nositi odgovornost za uspješnu realizaciju Strategije. Upravo uključenost različitih dionika, njihova suradnja i otvorena komunikacija te aktivno sudjelovanje gradske uprave utjecati će na održivost i provedbu same Strategije.

Cjelokupno upravljanje Strategijom na razini donošenja odluka odgovornost je Općine Lovran koja je i koordinacijsko tijelo za sve dionike koji utječu na uspješnu provedbu - javni, gospodarski i civilni sektor. Kvaliteta provedbe Strategije pratiti će se prema indikatorima uspješnosti koji su navedeni uz svaki prioritet, točnije uz svaku mjeru.

ODGOVORNOSTI I ULOGA OPĆINE U PROVEDBI STRATEGIJE RAZVOJA:

- koordinacija komunikacije između različitih dionika (javni, civilni i gospodarski sektor)
- formiranje Savjeta za praćenje provedbe Strategije koje se sastoji od predstavnika različitih dionika
- osiguranje sredstva i ljudski potencijala za provedbu mjera
- uspješna provedba prepoznatih prioriteta i mjera Strategije
- ocjenjivanje i izvještavanje o učinkovitosti Strategije na godišnjoj razini
- donošenje odluke o promjeni, reviziji i unaprjeđenju Strategije u skladu s godišnjim izvještajem o provedbi
- izvještavanje Vijeća općine Lovran o provedbi Strategije

- izrada Akcijskog plana provedbe Strategije na godišnjoj razini

ZADACI JAVNOG SEKTORA

Dionici javnog sektora imaju ključnu ulogu u predlaganju, pripremi i provedbi projekata iz svojih domena djelovanja.

ZADACI PRIVATNOG SEKTORA

Glavni pokretač gospodarstva je privatni sektor, posebno sektor turizma, koji ima veoma važnu ulogu u provedbi strategije i generiranju novih radnih mjesta. Zadatak privatnog sektora je stvoriti preduvjete za razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva.

ZADACI CIVILNOG SEKTORA

Civilni sektor ima zadatak pokretati inicijative i projekte koji će doprinijeti društveno-ekonomskom razvoju Općine.

Ovisno o nastalim potrebama prilikom provođenja mjera, na svakom projektu mogu sudjelovati i vanjski suradnici koji će projektom upravljati / koordinirati ili pružati operativnu podršku svim dionicima.

11.2. FINANCIJSKI OKVIR

U izradi financijskog okvira za provedbu Strategije vodilo se računa o proračunskim ograničenjima te sukladno tome definiranju realnih mogućnosti. Na godišnjoj razini, sredstva Proračuna općine Lovran čine limitirane financijske resurse te je nužno apliciranje na natječaje EU fondova i iskorištavanje sredstava koje određeni fondovi stavljaju na raspolaganju. Težiti će se realizaciji strateških ciljeva i prioriteta apsorpcijom bespovratnih sredstava europskih fondova i minimalnim opterećenjem općinskog proračuna.

Financiranje provedbe definiranih strateških prioriteta, mjera i aktivnosti planira se kroz kombinaciju više dostupnih izvora sredstava:

- Vlastita sredstva – Proračun Općine Lovran
- Sredstva Proračuna jedinice regionalne samouprave – Primorsko-goranske županije
- Nacionalna sredstva
- Natječaji (nacionalni te EU i drugih međunarodnih donatora)

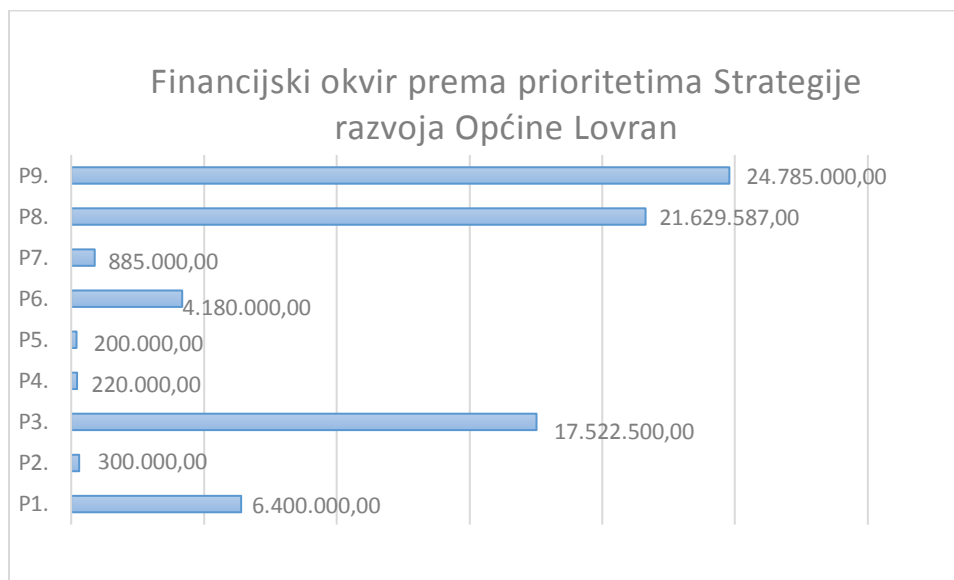
Financijski okvir provedbe strategije izrađen je na temelju postojeće baze razvojnih projekata, općinskog proračuna i procjeni potencijala dobivanja bespovratnih sredstava za sufinanciranje. Procjena troškova napravljena je po pojedinim prioritetima i predstavlja procijenjenu financijskih sredstva potrebnih za realizaciju pojedinog prioriteta.

U pregled financijskih sredstva uneseni su iznosi sredstava koji se namjeravaju utrošiti u razdoblju provedbe strategije, dok cjelokupni iznosi velikih razvojnih projekata koji ovise o više čimbenika na koje Općina ne može utjecati i koji zahtijevaju detaljniju financijsku razradu nisu uključeni u financijski okvir. To su infrastrukturni projekti u turističkoj infrastrukturi – Žičara Medveja- Učka, luka nautičkog turizma u Lovranu te komunalni projekti aglomeracije Opatija- Lovran-Matulji-Mošćenička draga.

Okvirna financijska sredstva koja su potrebna za realizaciju projekata u razdoblju do kraja 2020. godine iznose 79.367.087,00 kn, od čega 56% projekata Općina u suradnji s partnerima namjerava povući iz europskih fondova.

U nastavku su prikazana okvirna financijska sredstva potrebna za realizaciju pojedinih prioriteta do kraja 2020. godine.

Tablica 33 Financijski okvir prema prioritetima

Izvor: pregled projekata Općine Lovran

Dostupnost bespovratnog sufinanciranja za provedbu Strategije i pojedinih projekata biti će moguća kroz europske fondove navedene u tablici.

Naziv	Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)
Opis	<p>Cilj ERDF-a je ojačati gospodarsku i socijalnu koheziju u Europskoj Uniji smanjivanjem nejednakosti između regija. Namijenjen je članicama EU.</p> <p>Mogućnost financiranja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomoć(malim i srednjim) poduzećima u svrhu stvaranja održivih radnih mjesta • Infrastruktura povezana s istraživanjem i razvojem, telekomunikacijama, okolišem, energijom i prometom • Financijski instrumenti poput fondova za lokalni razvoj kojima se potiče regionalni i lokalni razvoj te potiče suradnja između gradova i regija

	<ul style="list-style-type: none"> • Tehnička pomoć.
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitalna ulaganja u poslovnu, turističku i kulturnu infrastrukturu • Poticanje poduzetništva • Poboljšanje gospodarskog potencijala • Razvoj turizma temeljenog na prirodnim resursima i kulturnoj baštini

Naziv	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)
Opis	<p>Cilj EAFRD-a je, u skladu sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom, financirati programe ruralnog razvoja zemalja članica Unije. Dostupan je putem Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.</p> <p>EAFRD se usredotočuje na sljedeće prioritetne osi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva • Poboljšanje okoliša i krajolika; • Kvaliteta života u ruralnim područjima i diversifikacija ruralnog gospodarstva • LEADER pristup kroz LAG-ove (Lokalne akcijske grupe)
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> • Projekti ulaganja u malu infrastrukturu poput lokalnih cesta ili kanalizacije/ pročišćavanja otpadnih voda koje predlažu jedinice lokalne samouprave • Ulaganja u društvenu i obrazovnu infrastrukturu te objekte javne namjene • Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje poljoprivrednih gospodarstava upisanih u Upisnik PG-a • Usavršavanja poljoprivrednika, poticanje ulaska poljoprivrednih proizvoda u sustave kvalitete • Poticanje diversifikacije poljoprivrednih gospodarstava u vidu ruralnog turizma, ugostiteljstva, tradicionalnih zanata.

Naziv	Europski socijalni fond (ESF)
Opis	<p>Svrha Europskog socijalnog fonda (ESF-a), namijenjenog EU članicama, je postići visoku razinu zaposlenosti, ravnopravnost između muškaraca i žena, održivi razvoj te ekonomsku i socijalnu koheziju. ESF se usredotočuje na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prilagodbu radnika i poduzeća – cjeloživotno učenje, stvaranje i širenje inovativnih organizacija rada • olakšavanje pristupa zapošljavanju nezaposlenim osobama, mladima, ženama, ostalim teško zapošljivim skupinama • socijalnu integraciju osoba u nepovoljnom položaju i suzbijanje diskriminacije na radnom mjestu • osnaživanje ljudskog kapitala kroz reforme obrazovnog sustava i mreže
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> • Projekti koji će dovesti do unaprjeđenja postojećih i novih radnih vještina, zatim projekti koji uključuju implementaciju cjeloživotnog obrazovanje te projekti povećanja investicija u ljudski kapital.

11.3. IZVJEŠTAVANJE I PRAĆENJE

Kvalitetna provedba i transparentnost Strategije razvoja općine Lovran osigurati će uspostavljanjem sustava praćenja, vrednovanja i izvještavanja o provedbi prioriteta i mjera.

Općina Lovran formirati će Savjet za praćenje provedbe Strategije, čiji rad će omogućiti pravovremeno identificiranje rizika i problema koji se mogu javiti tijekom provedbe i predložiti mjere za njihovo ublažavanje ili saniranje.

Savjet za praćenje provedbe Strategije sastojati će se od predstavnika različitih dionika – javnog, civilnog i privatnog sektora. Odgovornost koordinatora rada savjeta preuzeti će Općina Lovran i imati će zadatak jednom godišnje podnijeti Izvještaj o realizaciji Savjetu za praćenje provedbe Strategije razvoja Općine Lovran 2015.-2020.

12. PRILOZI

PRILOG BR. 1 OBRAZAC ZA PRIJAVU PROJEKTNIH IDEJA U OKVIRU STRATEŠKIH
PRIORITETA RAZVOJA OPĆINE LOVRAN

Naziv projekta		
Nositelj projekta (Organizacija/institucija/tvrtka/fizička osoba) – naziv, adresa, kontakt osoba, telefon, e-mail Ime i prezime kontakt osobe i funkcija		
Kratak opis projekta: - cilj projekta - ciljne grupe - projektne aktivnosti - rezultati projekta		
Područje na kojem se provodi projekt		
Projekt uključuje gradnju? Ako je odgovor NE, preskočiti sljedeće pitanje –Pripremljenost projekta	DA/NE	
Pripremljenost projekta	Projekt je u fazi ideje	DA/NE
	Projekt je u fazi pripreme dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt su u izradi)	DA/NE
	Dokumentacija je pripremljena	DA/NE
	Idejni projekt	☐
	Glavni projekt	☐
	Izvedbeni projekt	☐
	Projekt je u fazi ishodovanja potrebnih dozvola za gradnju	DA/NE
Projekt je spreman za provedbu	DA/NE	
Rokovi i trajanje	Početak provedbe	
	Završetak provedbe	
	Trajanje projekta u mjesecima	
Potrebna sredstva za realizaciju:		
Do sada uloženo i izvor financiranja		
Planirani izvori financiranja u HRK	Vlastita sredstva	
	Ostali izvori financiranja	

POPIS TABLICA I SLIKA

Tablica 1 Stanovništvo prema prostoru općine Lovran od 1991. do 2011.	11
Tablica 2 Područja ekološke mreže na području Općine Lovran (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)	18
Tablica 3 Ciljevi očuvanja ekološke mreže za područje HR1000018 Učka i Čićarija (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)	18
Tablica 4 Ciljevi očuvanja ekološke mreže za područje HR2000601 Park prirode Učka (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)	19
Tablica 5 Ciljevi očuvanja ekološke mreže za područje HR2001246 Izvor u Medveji (Izvor: Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13, 105/15)	20
Tablica 6 Popis stanovnika prema naseljima 1953-2011. godine.....	22
Tablica 7 Ukupan broj stanovnika i kućanstava u općini Lovran 2001./2011.godine	23
Tablica 8 Prirodno kretanje stanovništva Općine Lovran od 1993-2014. godine.....	24
Tablica 9 Pregled stanovništva u 2011. godini prema spolu	25
Tablica 10 Pregled stanovništva u Lovranu i PGŽ-u prema dobnoj strukturi 2011.....	26
Tablica 11 Popis stanovništva prema dobnoj i spolnoj strukturi 2011. godine–Lovran.....	27
Tablica 12 Popis stanovništva prema dobnoj i spolnoj strukturi 2001. godine	27
Tablica 13 Usporedba koeficijenta starosti	28
Tablica 14 Prikaz stanovništva u Parku Prirode Učka	29
Tablica 15 Prikaz demografskog kretanja za Lovransku dragu.....	30
Tablica 16 Pregled nezaposlenih općine Lovran 2011-2014.....	42
Tablica 17 Popis zaposlenih prema dobnoj strukturi 2011.....	43
Tablica 18 Popis broja gospodarskih subjekata i zaposlenih od 2011-2014	45
Tablica 19 Prikaz financijskih rezultata trgovačkih društava s područja Lovrana 2014.	49
Tablica 20 Pregled financijskih rezultata trgovačkih društava po sektorima NKD 2007 - 2014. godina.....	49
Tablica 21 Popis obrtnika i trgovačkih društava 2015.....	50
Tablica 22 Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstva u općini Lovran.....	50
Tablica 23 Pregled obrađenih poljoprivrednih površina prema ARKOD-u	51
Tablica 24 Prikaz dolazaka i noćenja u odnosu na PGŽ i RH	52
Tablica 25 Popis smještajnih kapaciteta	54
Tablica 26 Pregled popunjenosti smještajnih kapaciteta od 2011-2014.godine	55
Tablica 27 Pregled noćenja po hotelima od 2009-2014.godine.....	57
Tablica 28 Dobne skupine turista pregled za 2011.-2014. Godine	58
Tablica 29 Pregled noćenja i dolazaka prema zemlji nacionalnosti 2011.-2014.	60
Tablica 30 Pregled dolazaka turista prema mjesecima 2011.-2014.....	62

Tablica 31 Planirane provedbe vodokomunalne direktive	72
Tablica 32 Stavke proračuna Općine Lovran 2015.....	89
Tablica 33 Financijski okvir prema prioritetima	133
Slika 1 Prikaz Lovrana iz zraka 2015.	10
Slika 2 Teritorijalni ustroj Općine Lovran	12
Slika 3 Stablo lovranskih maruna.....	17
Slika 4 Razglednica s prikazom Lovrana iz 1912.....	33
Slika 5 Udio nerazvrstanih cesta u Općini Lovran	65

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Strategija razvoja Općine Lovran 2015. -2020.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja